

HOLMEN

2019

Årsredovisning

Styrelsen och verkställande direktören i Holmen Aktiebolag (publ), organisationsnummer 556001-3301, avger härmed årsredovisning för verksamhetsåret 2019 för moderbolaget och koncernen vilken består av förvaltningsberättelsen (sidorna 2, 4-5, 10-11, 30-31, 33, 34-45, 77, 82-83) och de finansiella rapporterna jämte noter och kommentarer (sidorna 46-76). Den lagstadgade hållbarhetsrapporten enligt ÅRL ingår i årsredovisningen (sidorna 10-11, 30-31, 33, 36-38, 41). Koncernens resultat- och balansräkning jämte moderbolagets resultat- och balansräkning fastställs på årsstämman.

Utgångspunkten för lämnad hållbarhetsinformation är de hållbarhetsfrågor som identifierats som väsentliga mot bakgrund av den väsentlighetsanalys som genomfördes under 2018. Hållbarhetsarbetet redovisas i enlighet med Global Reporting Initiatives riktlinjer GRI på nivå Core. Hållbarhetsredovisningen utgörs av sidorna 2, 5-9, 12-13, 16-38, 40-41, 44-45, 47, 57, 60-62, 72, 75, 81-84, 88-89 och omfattar även GRI-indexet på holmen.com.

Informationen är externt granskad av en tredje part, se separat bestyrkanderapport på holmen.com.

Holmen i korthet

Träden som växer, vattnet som ruser i älvarna och vinden som blåser över trädtopparna. Det är kärnan i Holmen, en affär som handlar om att äga och förädla våra skogar.

Råvaran från skogen nyttjar vi optimalt. Faktiskt gör vi det så bra att ingenting blir över. Av verkets mest värdefulla delar gör vi trävaror. Trädets klenare delar, virke från gallring och flis från sågverken, blir till kartong och papper i våra bruk. Och barken och sågspånet kommer till använd-

ning det med, som bioenergi. Men vattnet och vinden då? Det blir förnybar energi. Faktum är att vår produktion av vatten- och vindkraft ska öka och bidrar till omställningen mot ett fossilfritt samhälle.

Så fortsätter det. Vi sätter nya plantor och brukar den växande skogen, vilket skapar bättre skogar och ger oss mer råvara att förädla.

Bestående värden

Holmen skapar långsiktiga värden och har en fantastisk framtidspotential. Vid sidan av det ekonomiska värdet vi skapar

bidrar vårt sätt att bruka skogen till en betydande klimatnytta, värnad biologisk mångfald, arbetstillfällen, en levande landsbygd och rekreation i svenska natur- och kulturmiljöer.

Våra kunder får möjligheter att bygga klimatsmart i trä, ersätta mindre klimatvänliga förpackningar med världens främsta kartong och trycka på papper som har den färska fiberns unika egenskaper.

Vi är stolta över att Holmen levererar konkreta lösningar på några av samhällets stora utmaningar och att vår verksamhet skapar ett positivt klimatavtryck.

Innehåll 2019

Året i korthet	04	Finansiella rapporter	46
VD-ord	06	Noter	52
Strategi och mål	08	Förslag till vinstdisposition	77
Omvärld, marknad och drivkrafter ..	12	Revisionsberättelse	78
Värdering av skog	14	Granskning av	
Skog	16	hållbarhetsredovisning	81
Kartong	18		
Papper	20	Styrelse	82
Trävaror	22	Koncernledning	84
Energi	24		
En hållbar affär	26	Nyckeltal	85
Medarbetare	33	Ekonomisk tioårsöversikt	86
Bolagsstyrningsrapport	34	Femårsöversikt hållbarhet	88
Riskhantering	40	Definitioner, ordlista och referenser ..	90
Aktien och ägarna	44	Kalender	91

Med skogen i fokus

Intresset för att investera i skog har bekräftats genom flera större affärer med skogsfastigheter under senare tid. Vid årsskiftet 2019/2020 gick Holmen över till att redovisa skogen utifrån transaktionspriser i jämförbara markområden, vilket mer än fördubblade det redovisade värdet till 41 Mdkr. Koncernens rörelseresultat exklusive jämförelsestörande poster uppgick till 2 345 Mkr vilket är bra ur ett historiskt perspektiv, även om det minskade något från föregående år till följd av lägre resultat inom kartong och trävaror.

Utbudet av skogsråvara var högre än normalt till följd av sommarens granbarkborreangrepp i södra Sverige. Efterfrågan från både massaindustrin och sågverk har dock varit bra, vilket gjorde att resultatet om 1 172 Mkr från Skog kunde bibehållas på i stort samma nivå som föregående år. För kartongverksamheten var resultatet lägre än tidigare år och blev 435 Mkr. Två större underhållsstopp belastade resultatet tillsammans med utmaningar att hitta en bra balans mellan produktion och försäljning, något som förbättrades mot slutet av året. För Papper ökade resultatet till 509 Mkr till följd av prishöjningar som genomfördes i slutet av 2018. Under 2019 prioriterades prisstabilitet och att sänka lager framför produktionsvolym. För Trävaror var marknadsbalansen svag med högt utbud drivet av stor råvarutillgång i

Centraleuropa till följd av de omfattande angreppen av granbarkborre. Det stora utbudet ledde till betydande prisfall och resultatet försämrades till 62 Mkr. Försäljning av tillstånd att uppföra en vindkraftspark på vår mark och högre elpriser förbättrade intjäningen från Energi med drygt 150 Mkr till 336 Mkr.

Tack vare en stark balansräkning togs under året beslut om att köpa tillbaka aktier och totalt återköptes 6,2 miljoner aktier för 1,4 Mdkr. Kassaflödet från verksamheten var bra och trots återköp av aktier och en utdelning som tillsammans uppgick till totalt 2,6 Mdkr ökade nettoskulderna endast med 1,0 Mdkr.

Utsikter. Utbudet av ved är för tillfället högt men på sikt väntas efterfrågan på skogsråvara i Sverige vara högre än utbu-

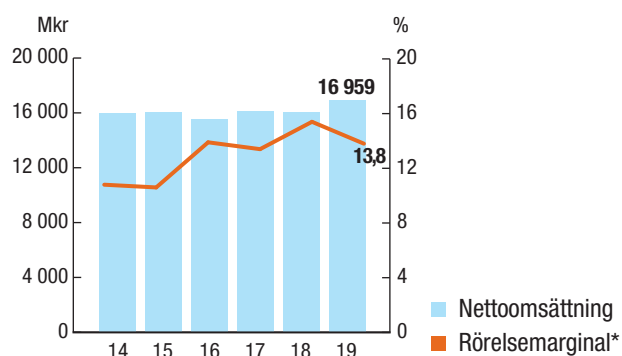
det, vilket talar för ökade priser. Angreppen av granbarkborre i södra Sverige har tillfälligt stört marknadsbalansen i regionen. Även om Holmens skog är lindrigt drabbad kommer fokus ligga på att ta hand om angräpnade områden så snabbt och effektivt som möjligt för att begränsa de negativa effekterna. På kartongmarknaden har konkurrensen hårdnat men Holmens produkter har en stark position och ambitionen är att successivt öka produktionen av kartong i takt med en ökad försäljning inom premiumsegmentet. Inom papper är marknadsläget utmanande och priserna började falla under andra halvåret. Inriktningen att utveckla produkter av färsk fiber som möjliggör för kunderna att spara material och kostnader ligger fast. Det höga utbudet av timmer i Europa bedöms påverka marknadsbalansen för trävaror negativt även 2020, även om vissa signaler pekar i rätt riktning. Om marknadsläget tillåter kommer investeringen i ökad kapacitet vid Bravikens sågverk successivt att öka volymerna under 2020. Arbetet med att uppföra Blåbergslidens vindkraftspark fortsätter under kommande år. När den tas i drift i slutet av 2021 väntas anläggningen ha en årlig produktion om 440 GWh. Samtidigt fortsätter arbetet med att utveckla mer vindkraft på koncernens mark.

För 2019 uppgick Holmens positiva klimatavtryck till netto 2,7 miljoner ton koldioxid. Med en ökad tillväxt i skogen och produktion av klimatsmarta produkter kan de positiva klimateffekterna bli ännu större i framtiden.

Nyckeltal	2019	2018
Nettoomsättning, Mkr	16 959	16 055
Rörelseresultat, Mkr	11 115	2 382
Rörelseresultat exkl. jämförelsestörande poster, Mkr	2 345	2 476
Årets resultat, Mkr	8 731	2 268
Resultat per aktie, efter utspädning, kr	52,6	13,5
Utdelning per aktie, kr	7*	6,75
Avkastning på sysselsatt kapital, %	8,9	9,7
Kassaflöde före investeringar och förändringar i rörelsekapital, Mkr	2 727	2 500
Kassaflöde från investeringar, Mkr**	1 050	1 005
Nettoskuld, Mkr	3 784	2 807
Nettoskuld i % av eget kapital	9	12
Medelantal årsanställda	2 915	2 955

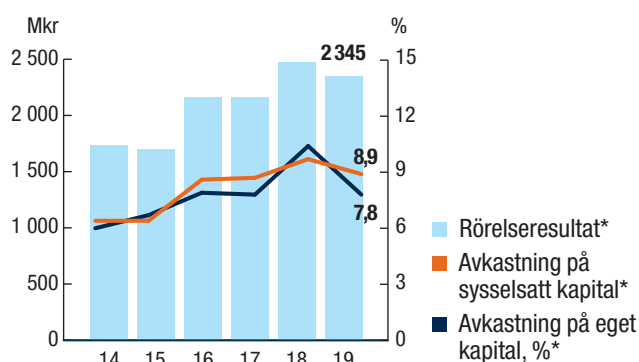
* Styrelsens förslag ** Netto efter avyttringar och före förändring i långfristiga finansiella fordringar

Nettoomsättning och rörelsemarginal

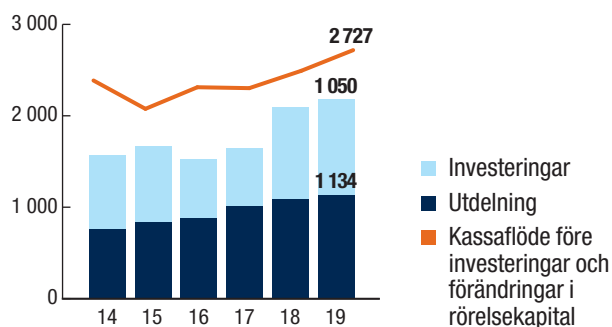
* Exkl. jämförelsestörande poster

Rörelseresultat och avkastning

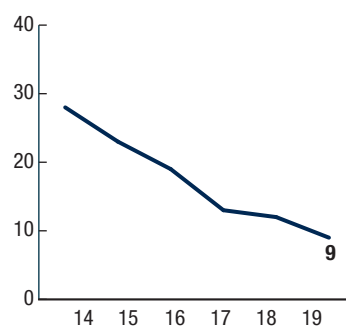

* Exkl. jämförelsestörande poster

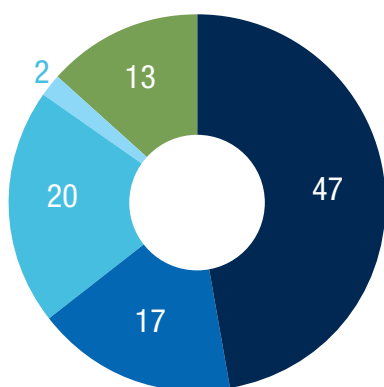
Kassaflöde, Mkr

Nettoskuld i % av eget kapital

Rörelseresultat* Affärsområde, %

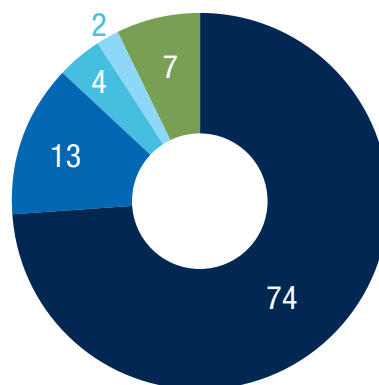

Totalt: 2 345 Mkr

Skog	1 172 Mkr
Kartong	435 Mkr
Papper	509 Mkr
Trävaror	62 Mkr
Energi	336 Mkr

* Exkl. jämförelsestörande poster och koncerngemensamt

Sysselsatt kapital* Affärsområde, %

Totalt: 43 895 Mkr

Skog	32 718 Mkr
Kartong	5 589 Mkr
Papper	1 903 Mkr
Trävaror	1 000 Mkr
Energi	3 058 Mkr

* Exkl. koncerngemensamt

A full-page photograph of a middle-aged man with short, light-colored hair, wearing a dark navy blue suit, a white shirt, and a blue and white striped tie. He is standing outdoors in a forest, with a large tree trunk visible behind him to the left. He has a slight smile and is looking directly at the camera. His left hand is in his pocket, and a patterned pocket square is visible in his suit jacket.

» Det blir allt tydligare att skogen och dess produkter kommer vara avgörande för att klara omställningen till ett hållbart samhälle.«

Bäste aktieägare

Resultatet 2019 blev bra ur ett historiskt perspektiv, 2 345 Mkr, i synnerhet som konjunkturen försvagades. Resultatmässigt gläds vi åt den starka prestationen inom Papper men den stora händelsen under året var marknadens ändrade syn på skogens värde.

Skog är en unik tillgång. Den växer allt bättre och över tid kan vi öka skörden samtidigt som det står mer virke kvar i skogen. Det blir också allt tydligare att skogen och dess produkter kommer vara avgörande för att klara omställningen till ett hållbart samhälle. På senare tid har även etablering av vindkraft tillkommit som en betydande intäktskälla. Allt fler har fått upp ögonen för skogens värde, något som visat sig i de stora skogsaffärer som skett den senaste tiden. Det har föranlett oss att justera upp det redovisade värdet på våra skogstillgångar till 41 Mdr. Vår starka finansiella ställning tillät oss också att under året köpa tillbaka aktier och på så sätt öka skogsägandet per aktie.

Aktivt brukad skog gynnar klimatet

Marknaden för timmer och massaved påverkades under 2019 av granbarkborreangrepp i södra Sverige. För att begränsa spridningen skördades det därför tillfälligt mer än normalt vilket ökade utbudet och påverkade priserna. Prisnedgångarna fick begränsat genomslag på resultatet från Skog, som var fortsatt bra, 1 172 Mkr. Lyfter vi blicken råder det ingen tvekan om att den växande skogsindustrin konsumerar betydligt mer än vad som uthålligt kan skördas i den svenska skogen, vilket talar för stigande virkespriser över tid.

Frågan om biologisk mångfald står högt upp på agendan. Den enkla lösningen som ofta förespråkas är att begränsa brukandet av skogen. Detta går på tvärs mot ambitionen att bromsa klimatförändringen. Vi är övertygade om att den rätta vägen är att bruka skogen mer, inte mindre. En förnygrad skog växer bättre och binder mer koldioxid samtidigt som produkterna från skogen ersätter plast och andra klimatskadliga material. Vi kombinerar ökad skörd med bevarad biologisk mångfald genom hänsyn vid skörd och genom aktiva åtgärder i redan avsatta områden.

En lönsam industri

Efter ett par år med god tillväxt sjönk efterfrågan på kartong till följd av svagare konjunktur. Priserna var fortsatt stabila även om konkurrensen om nya affärer var hård. Större planerade underhållsstopp och vissa produktionsstörningar gjorde att resultat från Kartong blev svagt, 435 Mkr. Under andra halvåret förbättrades situationen och tillsammans med att vi investerat bort flaskhalsar i produktionen är möjligheterna goda att successivt öka försäljningen och förbättra resultatet.

Som en följd av tidigare kapacitetsneddragningar höjdes papperspriserna i början av året. Marknadsbalansen försämrades dock under andra halvåret med prispress som följd. Vi prioriterade prisstabilitet framför produk-

tionsvolym, vilket tillsammans med bra produktionseffektivitet gav ett starkt resultat för Papper, 509 Mkr. Marknaden för papper kommer vara utmanande framöver, men vi tror på vårt koncept med färskfiber och kommer fortsätta utveckla nya produkter som hjälper våra kunder att spara material och kostnader.

Utmaningar med svärbemästrade granbarkborreangrepp i Centraleuropa under 2019 ökade råvarutillgången och utbudet av trävaror kraftigt med betydande prisfall som följd. De sjunkande priserna innebar att resultatet från Trävaror minskade från en hög nivå till 62 Mkr. Även om marknadsläget för trävaror för tillfället är svagt har vi goda möjligheter att växa med lönsamhet, tack vare kostnadseffektiva sågverk och god kontroll över råvaran. Utbyggnaden av sågverket i Braviken blir klar under våren vilket innebär att produktionen kan höjas med 150 000 m³ när marknadsläget är rätt.

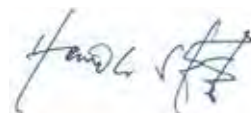
Utveckling av vindkraft på egen mark

Energi bidrog med 336 Mkr i resultat från framförallt vattenkraft. När nu Europa håller på att ställa om till ett fossilfritt energisystem och den snabba tekniska utvecklingen sänkt kostnaden för vindkraft ser vi goda möjligheter att utveckla vindkraft på egen mark. I ett första steg investerar vi 1,3 Mdkr för att uppföra Blåbergslidens vindkraftpark, vilken kommer bli ett värdefullt komplement till vår reglerbara vattenkraft. Parallellt fortsätter vi arbetet med att ta fram tillstånd för ytterligare vindkraftparker.

Holmen ger klimatnytta

Vår verksamhet bidrog under 2019 till att minska mängden koldioxid i atmosfären med nästan 3 miljoner ton tack vare tillväxten i skogen och att våra trävaror ersätter fossilbaserade byggmaterial. Den klimatnytta vi bidrar med blir allt viktigare i omställningen till ett fossilfritt samhälle, vilket syns i det ökande intresset från varumärkesägare att tillsammans med oss utveckla alternativ till plast. Europas omställning öppnar även upp nya möjligheter för oss att utveckla energiaffären utan att påverka skogsbruket. Som en av Sveriges största skogsägare har vi stora möjligheter att fortsätta bidra till den hållbara utvecklingen – vi skapar en hållbar framtid.

Stockholm 19 februari 2020

Henrik Sjölund
VD och koncernchef

Vi skapar en hållbar framtid

Vår affärsidé är att äga och förädla skog

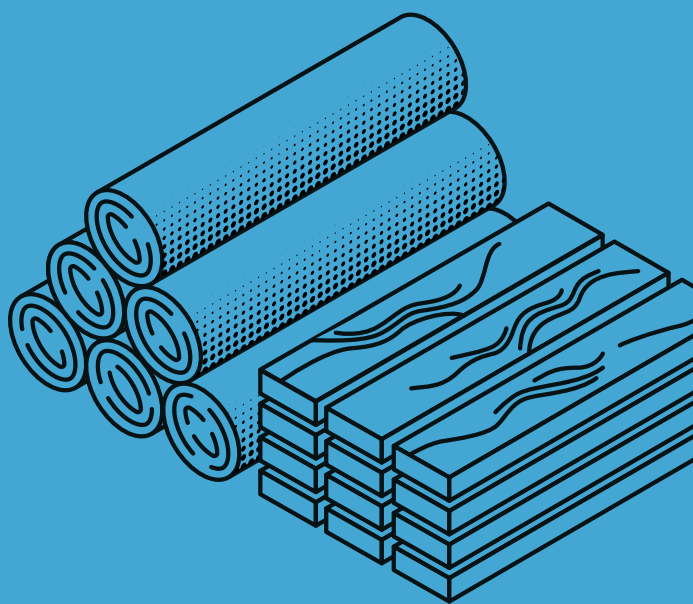
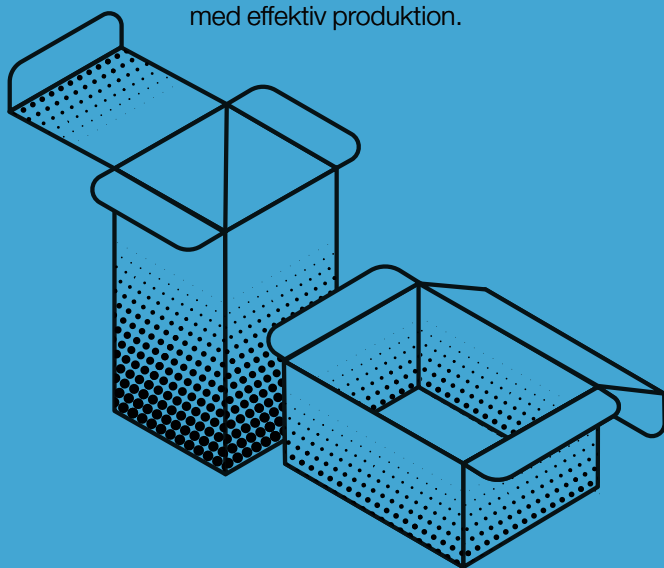
Holmens stora skogsinnehav utgör basen för vår verksamhet. De växande träden förädlas i egen industri till allt från trä för klimatsmart byggande till förnybara förpackningar, magasin och böcker samtidigt som vi producerar vatten- och vindkraft på egen mark. En affär som skapar värde för både aktieägare och kunder samtidigt som den bidrar till ett bättre klimat och en levande landsbygd.

Skog

Skogens tillväxt och framtida skörd ska öka genom ett aktivt och hållbart skogsbruk. En stark position på virkesmarknaden ska bidra till konkurrenskraften för Holmens industrier.

Kartong

Kartongaffären ska växa utifrån positionen som marknadsledare inom premiumsegmentet för konsumentförpackningar genom att kombinera kvalitet, service och kundanpassade produkter med effektiv produktion.

Papper

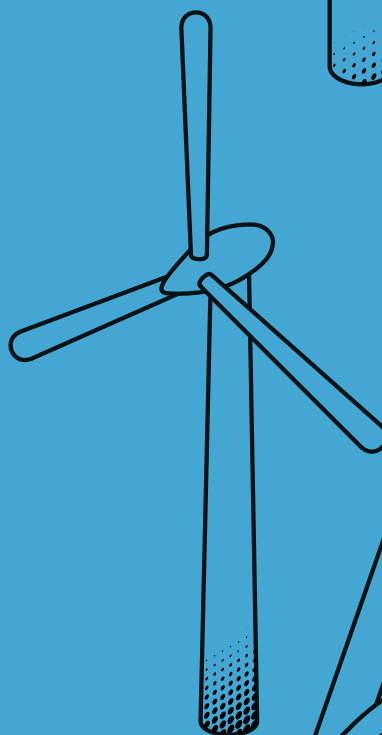
Pappersaffären ska utvecklas genom att erbjuda kostnads- och resurseffektiva alternativ till traditionella produkter för böcker, magasin och reklam.

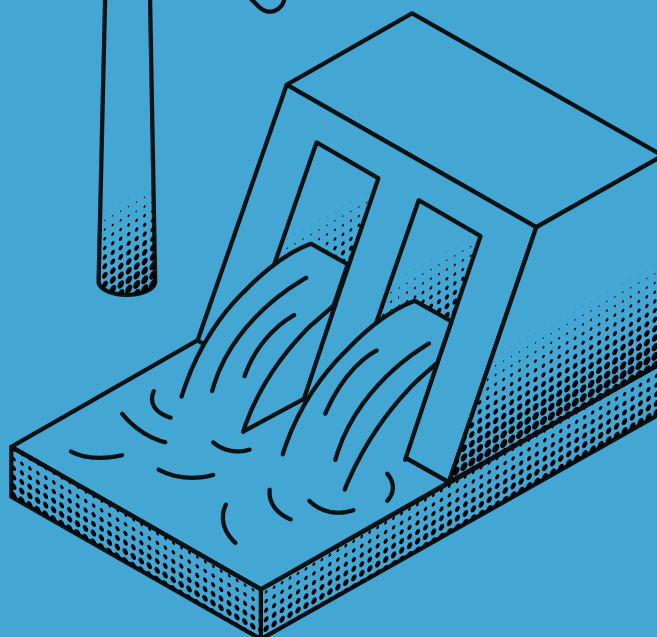
Trävaror

Försäljningen av trävaror till snickeri- och byggindustrin ska öka genom förädling i storskaliga produktionsanläggningar med god kontroll över råvaran.

Energi

Produktionen av förnybar energi ska öka genom att utveckla storskalig vindkraft på egen mark som komplement till befintlig vattenkraft.

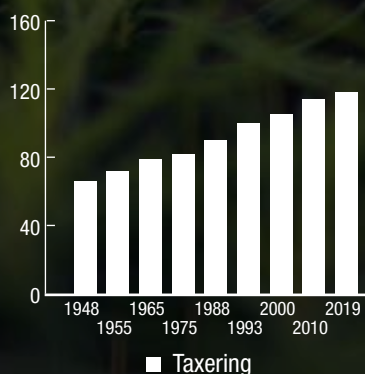
Vi ska skapa värden som består över tid

Och samtidigt bidra till ett bättre klimat

Skog

Skogen brukas hållbart för att ge god årlig avkastning och stabil värdetillväxt. Virkesförrådet och skörden i Holmens skogar ska öka över tid.

Virkesförråd, m³sk per hektar produktiv skogsmark

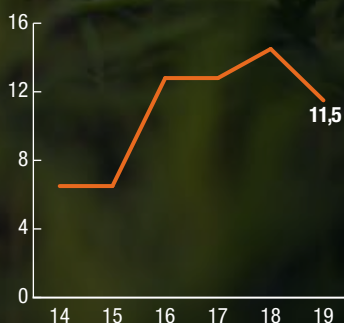

Det totala virkesförrådet uppmättes 2019 till 123 miljoner m³sk, vilket är 5 procent högre jämfört med den senaste mätningen som genomfördes 2010.

Industri

Industrin drivs med fokus på långsiktig lönsamhet. Målsättningen är att uthålligt avkasta mer än 10 procent på sysselsatt kapital.

Industrins avkastning på sysselsatt kapital, %

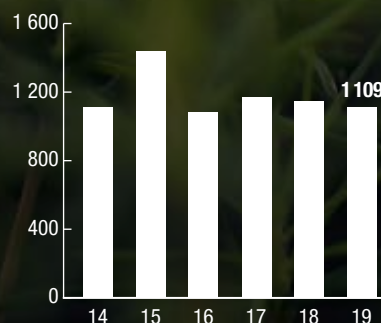

Avkastningen för industriverksamheten inom Kartong, Papper och Trävaror översteg målsatt nivå och uppgick 2019 till 11,5 procent.

Energi

Energi ska växa genom att komplettera befintlig produktion av vattenkraft med storskalig vindkraft på egen mark.

Produktion av vatten- och vindkraft, GWh

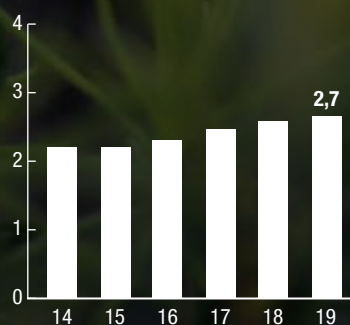

Produktionen av förnybar energi uppgick 2019 till drygt 1,1 TWh. Investeringar i vindkraft på egen mark kommer att öka produktionen under kommande år.

Klimatnytta

Klimatnyttan ska ökas genom att ett växande virkesförråd binder alltmer koldioxid samtidigt som våra produkter ersätter fossilbaserade alternativ och vi minskar de fossila utsläppen i vår värdekedja. Därutöver ska utbyggnaden av vindkraft bidra till omställning till ett fossilfritt energisystem i Europa.

Klimatnytta, miljoner ton CO₂

Holmens verksamhet minskade under 2019 mängden koldioxid i atmosfären med 2,7 miljoner ton.

Kapitalstruktur

Den finansiella ställningen ska vara stark för att ha handlingsfrihet att fatta långsiktiga affärsmässiga beslut. Den finansiella nettoskulden ska inte överstiga 25 procent av eget kapital.

Nettoskuld i % av eget kapital

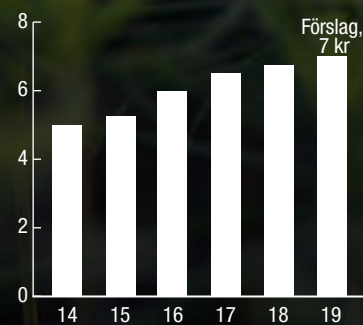

Den finansiella nettoskulden i förhållande till eget kapital uppgick 2019 till 9 procent. Bra kassaflöde under senare år har möjliggjort ökad utdelning och återköp av aktier samtidigt som den finansiella ställningen stärkts.

Utdelning

Holmen ska ge en god årlig utdelning till aktieägarna. Nivån anpassas till koncernens lönsamhetssituation, investeringsplaner och finansiella ställning. Utdelningen kompletteras med aktieåterköp när det bedöms skapa långsiktigt värde för aktieägarna.

Utdelning per aktie, kr

De historiska utdelningarna har justerats med anledning av aktiesplit (2:1) 2018.

Styrelsens förslag till årsstämma 2020 är 7 kronor per aktie. Under de senaste fem åren har utdelningen höjts med i snitt 6 procent per år.

Klimat och miljö driver marknaden

Klimatförändringarna är en av vår tids största utmaningar och kommer i allt högre grad att påverka den globala ekonomin. Jordens växande befolkning, urbanisering och digitalisering samt en växande medelklass är andra faktorer som är drivande i den ekonomiska utvecklingen och som påverkar Holmen.

Behovet av råvaror och produkter som är förnybara, återvinningsbara och fossilfria ökar, en utveckling som snabbas på av politiska beslut och en ökad medvetenhet hos konsumenterna.

Hållbart värdeskapande för kund och samhälle

Holmen tar vara på skogens och markens tillgångar och förädlar dem till efterfrågade produkter. Vi är en partner för hållbara affärer och hjälper våra kunder att ställa om till förnybara lösningar. Sveriges högt ställda krav på miljö, etik och transparens skapar trygghet och trovärdighet i våra relationer med kunder och samarbetspartners. Som ett svenskt skogsbolag har vi en fantastisk möjlighet att vara en positiv kraft för kunder och samhälle, inte minst ur ett klimatperspektiv.

Med en förnybar råvara som binder koldioxid bidrar vi till att motverka den

globala uppvärmningen. Vår produktion av trävaror, kartong och papper tillgodoser ett ökat behov av förnybara och återvinningsbara produkter och med produktion av grön el från vatten och vind spelar vi en viktig roll i omställningen till en fossilfri energiförsörjning.

För att öka värdet och nyttan av skogen bedrivs ett intensivt arbete med att utveckla befintliga produkter samtidigt som framtida möjligheter för den förnybara träfibern identifieras. Holmens arbete med forskning och utveckling är i huvudsak inriktat på tre områden; ökad tillväxt i skogen, effektivare produktion samt utveckling av befintliga och nya produkter med skogsråvara som bas.

Ökad efterfrågan på förnybara och fossilfria produkter

Även om ett aktivt skogsbruk ökar tillväxten i våra skogar är tillgången på skogsråvara begränsad. Samtidigt väntas den globala efterfrågan öka, både vad gäller timmer och massaved.

Efterfrågan på kartong och papper styrs till stor del av den ekonomiska tillväxten och befolkningsutvecklingen, men även av ändrade beteenden till följd av en ökad digitalisering. Strävan att minska klimatpåverkan och att undvika förpackningar av fossilbaserad plast, som också kan bidra till nedsmutsningen av haven, är starka

drivkrafter för ökat användande av kartong inom förpackningsmarknaden. Den teknologiska utvecklingen gör att efterfrågan av vissa papperskvaliteter minskar och fasas ut i det långa perspektivet medan andra ökar. Befolkningstillväxt, urbanisering och kraven på hållbart byggande ökar behovet av trävaror, även om efterfrågan på kortare sikt är starkt driven av den allmänna konjunkturen.

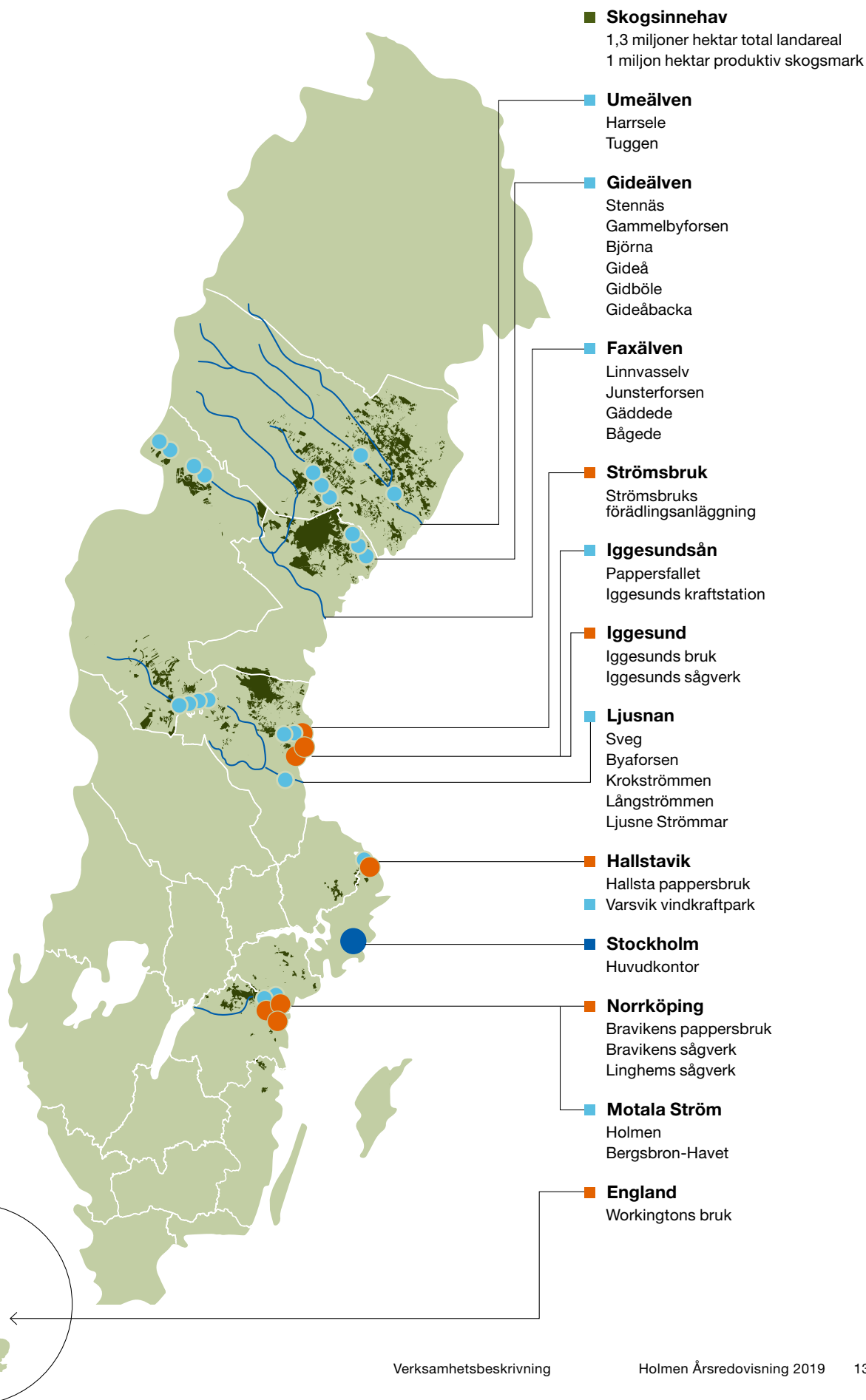
Konsumtionen av el förväntas öka till följd av elektrifiering av transporter och industriprocesser samtidigt som fossilkraften ska fasas ut till förmån för det förnybara. Vi ser därför att vår förnybara elproduktion kommer få en ännu större betydelse för vår affär i framtiden.

Drivkrafter som påverkar Holmens affär

- Klimatförändringarna
- Minskad resursanvändning och miljöpåverkan
- Befolkningstillväxt
- Växande medelklass
- Urbanisering
- Digitalisering

Affärsområde	Produkter	Kundsegment	Konkurrenter i urval	Primära marknader
Skog	Timmer, massaved och biobränsle	Sågverk, massabruk, kartong- och pappersbruk	SCA, Sveaskog samt ett antal större skogsägarföreningar	Sverige
Kartong	Premiumkartong för konsumentförpackningar	Varumärkesägare, konverterare och grossister	Metsä Board, Stora Enso	Europa, Asien och Nordamerika
Papper	Papper för böcker, magasin och reklam	Förlag, tryckerier och detaljister	SCA, Stora Enso, UPM	Europa
Trävaror	Konstruktionsvirke, snickerivirke, virke för pallar och emballage	Byggindustri, snickeriindustri, bygghandel och emballageindustri	Moelven, SCA, Setra, Södra, Vida samt ett stort antal utländska aktörer	Skandinavien, England, Nederländerna, Mellanöstern och Nordafrika
Energi	Förnybar energi från vatten- och vindkraft	Nordiska elbörsen	Fortum, Statkraft, Vattenfall, Uniper	Sverige

Holmens skogar, kraftanläggningar & industrier

Värdet av att äga skog

Skog är en fantastisk tillgång. Med skogen som råvara produceras förnybara och fossilfria produkter som kan ersätta material såsom betong och stål i byggindustrin och plast i olika typer av förpackningar. Ska vi ställa om till ett klimatneutralt samhälle har skogens produkter en given plats och kommer vara en allt mer efterfrågad tillgång i framtiden.

I takt med att skogsbruket utvecklas ökar mängden skog i Sverige hela tiden, men potentialen är begränsad till de arealer som är tillgängliga för skogsbruk. Att som Holmen äga 1,3 miljon hektar mark ger fantastiska möjligheter att skapa värde över tid.

Intäkterna från skogen

Att äga skog innebär såklart möjligheten att få intäkter i samband med att skogen skördas. Timret, de grova stockarna som används för byggmaterial till bland annat hus och möbler, ger bäst betalt. All skog kan emellertid inte användas som timmer. Klenare träd, som främst tas ut ur skogen i samband med gallring, och trädens klenare delar säljs istället som massaved. Massan används för att producera kartong och papper till förpackningar, böcker och andra grafiska ändamål. Massaveden ger inte lika mycket betalt som timret, men den senaste tidens utbyggnad av massakapaciteten i Sverige har gjort att massaveden ökat i pris under senare år, och priskillnaden mot timmer har minskat. Utöver timmer och massaved tas även toppar och grenar tillvara och säljs som bränsleved för produktion av till exempel fjärrvärme.

Skogsråvara. Tillväxten i skogen är ett resultat av vårt aktiva och hållbara skogsbruk. Arbetet börjar redan med fröna, vi driver upp egna plantor och för varje träd vi skördar planterar vi minst två nya. Genom att sköta skogen på bästa sätt kan vi få den att växa ännu bättre. Eftersom den årliga tillväxten är större än skörden ökar också mängden virke i våra skogar för varje år som går. Det gör att vi successivt kommer att kunna skörda mer i framtiden. Holmens totala virkesförråd uppmät-

tes 2019 till 123 miljoner m³sk, vilket är 5 procent högre jämfört med den senaste mätningen som genomfördes 2010.

Vindkraft. Ägandet av skogsmark ger även möjligheter till andra intäkter, till exempel genom att utveckla vindkraft. Med vårt stora skogsinnehav har vi en unik möjlighet att identifiera och utveckla områden som är gynnsamma för vindkraft, utan att påverka skogsbruket negativt.

I slutet av 2019 beslutade Holmen att uppföra en vindkraftpark i egen regi, Blåbergsliden utanför Skellefteå. Investeringen uppgår till 1,3 Mdkr och anläggningen kommer utgöras av 26 vindkraftverk. Under året har vi också sålt ett tillståndsgivet vindkraftsprojekt som gav oss en engångsintäkt om 80 Mkr och kommer att ge ett årligt arrende. Idag är 152 vindkraftverk i bruk eller under uppförande på vår mark. Med flera vindprojekt i olika faser har vi möjlighet att fortsätta utveckla vindkraft inom Holmen.

Bostäder och bergtäkter. För delar av vårt markinnehav som är beläget i närheten av tätbebyggda områden, framförallt i södra och mellersta Sverige, samt i fjällnära turistområden finns möjlighet att utveckla marken till fastigheter för bostäder och fritidsboende. Ett första sådant område utanför Uppsala är under utveckling.

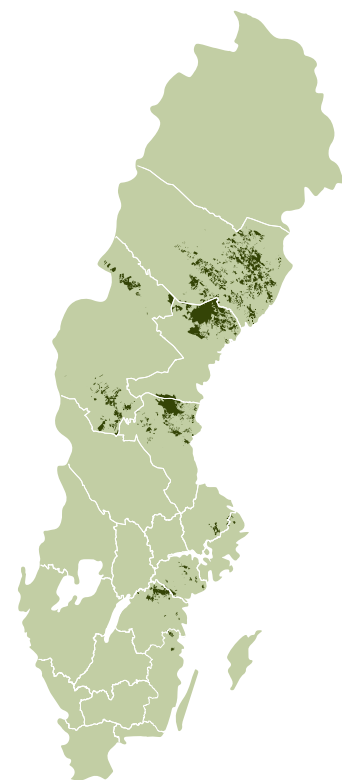
Att utvinna sten och grus är en annan möjlighet för en markägare som Holmen. Detta blir extra intressant i närheten av större infrastrukturprojekt som väg- och järnvägsbyggen eller vindkraftparker.

Stora skogsaffärer har bekräftat skogens värde

I de områden där Holmen äger skog genomförs varje år ett stort antal transaktioner med skogsfastigheter. Merparten av transaktionerna avser mindre fastigheter och stora transaktioner har varit sällsynta. Den senaste tiden har dock flera större skogsaffärer genomförts i både Sverige och Baltikum, däribland AMF:s förvärv av 295 000 hektar produktiv skogsmark från Billerud Korsnäs. Priserna som betalats i dessa transaktioner har varit i nivå med priserna för mindre skogsfastigheter.

Holmen beslutade att per 31 december 2019 ändra metod för redovisning av

skogstillgångar så att de värderas till verkligt värde utifrån de priser som betalas för skogsfastigheter i de områden vi har vår skog. Redovisat värde uppgår per 31 december 2019 till 41 345 Mkr vilket motsvarar ett genomsnittligt värde om 39 640 kr per hektar produktiv skogsmark. Värdet varierar mellan olika delar av landet där skogsfastigheterna i södra Sverige värderas väsentligt högre per hektar till följd av större virkesförråd, högre virkesproducerande förmåga, kortare skördecykel samt större efterfrågan på skogsmark.

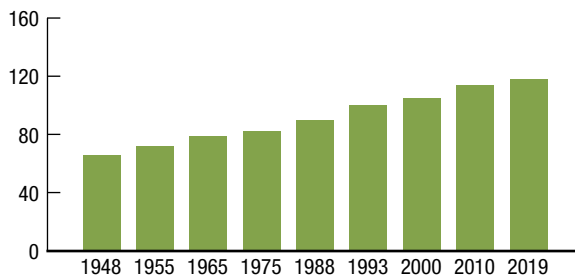
Holmens skogsinnehav är spritt över stora delar av landet. Det totala värdet på vår skog uppgår till drygt 41 Mdkr.

Större virkesförråd och skörd

Mängden virke i våra skogar ökar varje år. Över tid ger det möjlighet till högre skörd.

Virkesförråd

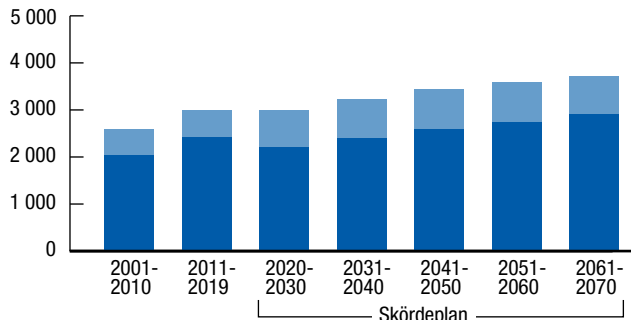
m³sk per hektar produktiv skogsmark

■ Taxering

Årlig skörd

1 000 m³fub/år

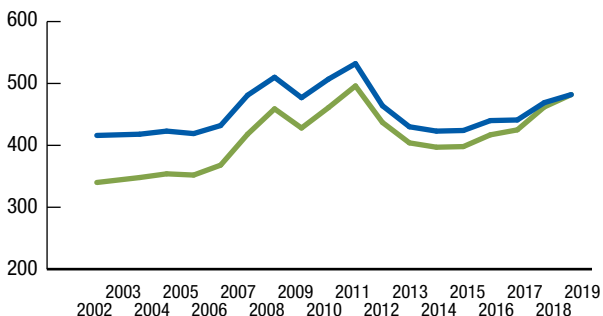
■ Skörd ■ Gallring

Ökande virkespriser

Virkespriserna har historiskt stigit i linje med inflationen i samhället, vilket stadigt ökat kassaflödet från skogen.

Priser

kr/m³fub

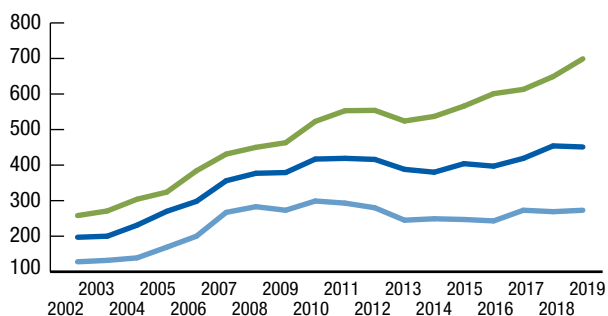
■ Realt ■ Nominellt

Priset på skogsfastigheter ökar

Priset på skogsfastigheter har stigit successivt drivet av ökande försäljningspriser på virke och ökat intresse att investera i skog, i synnerhet i södra och mellersta Sverige.

Pris på skogsfastigheter

kr/m³

■ Södra ■ Mellersta ■ Norra

Källa: LRF Konsults prisstatistik för olika regioner i Sverige.
Indelningen i regioner överensstämmer inte fullt ut med Holmens indelning.

Nya möjligheter till intäkter

Möjligheten till andra intäkter än den från skörd har utvecklats. Att sälja tillstånd och arrendera ut mark för vindkraftsetableringar ger intäkter som inte tidigare funnits. Utvinning av sten och grus för bland annat infrastrukturprojekt samt utveckling av fastigheter för bostadsändamål är andra möjligheter som blir mer intressanta.

Aktivt och hållbart skogsbruk

Med långsiktighet utvecklar vi vår skog. Vi gör så att den växer optimalt och ger en så bra råvara som möjligt. Skogen är en stabil intäktskälla i Holmen och bidrar med stor klimatnytta genom att binda koldioxid och förse oss med förnybar och fossilfri råvara.

Styrka i egen skog

Holmens skogar omfattar 1,3 miljoner hektar, varav drygt en miljon är produktiv skogsmark. Strategin är att öka intjäningen och det framtida värdet på skogsinnehavet genom ett aktivt och hållbart skogsbruk med tydligt kostnadsfokus. Som en av landets största skogsägare kan vi i hög grad försörja Holmens svenska produktionsenheter med egen förnybar råvara. Stordriftsfördelar och effektiv logistik ger oss en stark position på virkesmarknaden vilket bidrar till koncernens konkurrenskraft.

Klimatnytta i flera led

Genom ett aktivt skogsbruk skapar vi klimatnytta i flera led. En brukad skog motverkar växthuseffekten då yngre träd fångar upp betydligt mer koldioxid än en äldre skog där tillväxten avtagit. Ju större areal som brukas, desto mer koldioxid fångas också upp. Klimatnyttan blir dessutom många gånger större när skogens förnybara produkter ersätter fossila material. Skog som inte brukas ger inte alls samma långsiktiga klimatvinster, inte minst då ersättningen av klimatskadliga produkter helt uteblir.

Ökad kunskap om den svenska skogen

Skogsbruket har stor regional betydelse. Det skapar sysselsättning i gleset befolkade områden och är för många en förutsättning för att kunna bo och verka utanför storstadsregioner. Skogsbrukets betydelse för såväl klimat som svensk samhällsekonomi gör att det är en fråga som berör många. Holmen och övriga branschaktörer sam-

verkar för att ge politiker, myndigheter och allmänhet kunskap om skogens stora betydelse för klimatet och om skogsbrukets betydelse för en växande bioekonomi.

Holmens kunskapsskogar. För att stärka bandet med skogens alla intressenter har vi under året invigt vår första Kunskapsskog, i Kunnådalen utanför Örnsköldsvik. Kunnådalen är ett av flera skogsområden som vi valt ut för att samla in och sprida kunskap. Kunskapsskogarna blir en samlingspunkt för politiker, forskare, miljöorganisationer, samer, privatpersoner, journalister och kollegor i branschen i syfte att sprida kunskap om det hållbara skogsbruket.

Kunskapsskogen i Kunnådalen är ett utmärkt exempel på hur vi kombinerar produktivt skogsbruk med biologisk mångfald. Ett av många bra exempel på detta är att vi har fyra av Sveriges fem stora rovdjur inom området; järv, lo, björn och kungsörn. Läs mer om biologisk mångfald på sida 32.

Skogsbruk i ständig utveckling

Vårt hållbara skogsbruk gör att vi får mer virke i våra skogar för varje år, samtidigt som skördarna på sikt kommer kunna öka. Holmen bedriver ett aktivt skogsbruk som innebär att virkesförrådet byggs upp under 70–90 år. Efter skörd påbörjas en ny tillväxtcykel. De viktigaste skogsvårdsåtgärderna utförs åren närmast efter skörd, då marken bereds och återbeskogas genom plantering eller sådd med förädlad material. Rönjning och gallring görs för att välja ut träd med bäst förutsättningar att växa vidare. Ungefär 10–30 år innan skogen skördas kan den gödslas för att ytterligare öka tillväxten. För varje träd som skördas planteras sedan minst två nya. Holmens skogsbruk är certifierat enligt PEFC™ och FSC® och allt virke är spårbart.

Holmen investerar cirka 150 Mkr årligen i framtida tillväxt genom skogsvård och gödslning. Tillsammans producerar

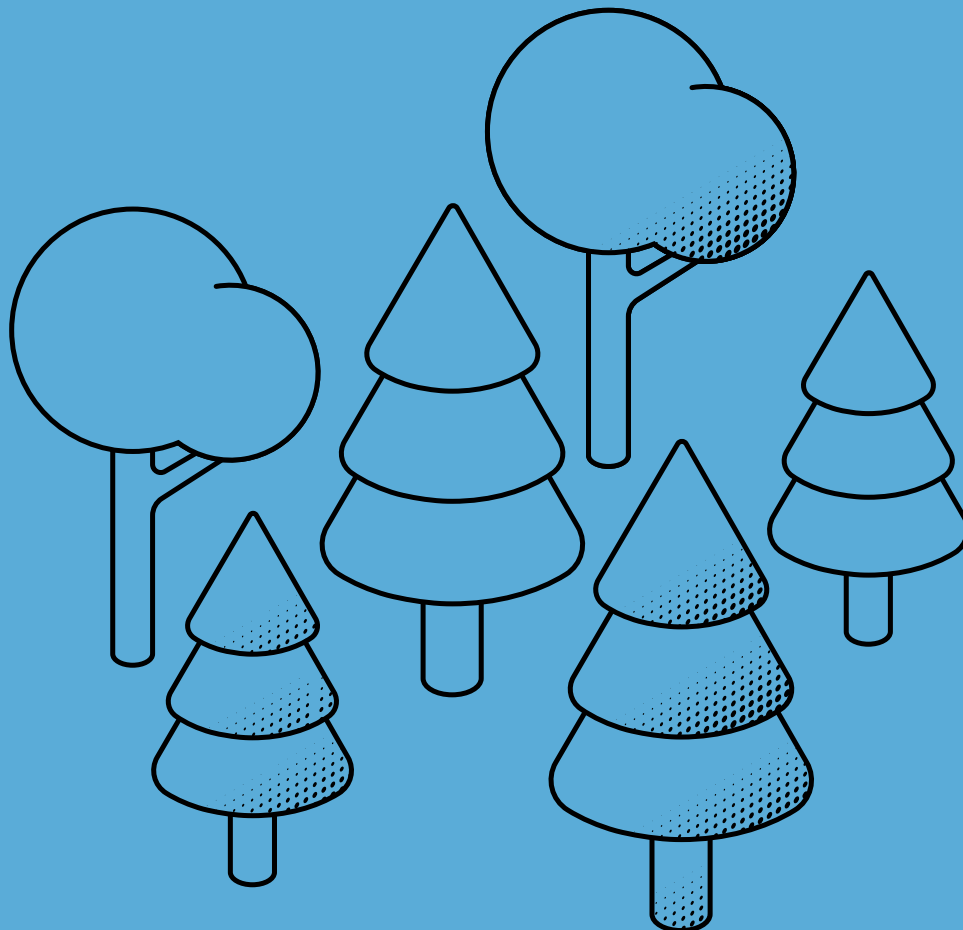
våra två plantskolor 40 miljoner plantor årligen, varav merparten planteras på koncernens mark. Genom aktiv förädling växer de nya träden bättre än de gamla. Under året har Holmen investerat i ett biobaserat uppvärmningssystem vid Gideå plantskola samt bytt ut oljepannorna till fjärrvärme för uppvärmning av växthusen vid plantskolan i Friggesund. Investeringarna är ett viktigt led i vår strävan att göra produktionen i våra plantskolor fossilfri.

Framtidens skogsplantor. Tillsammans med innovations- och teknikutvecklingsbolaget SweTree Technologies deltar Holmen i en satsning för automatiserad produktion av förädlade skogsplantor baserad på förökningsmetoden somatisk embryogenes. Med denna revolutionerande teknologi kan man snabbt och effektivt ta fram plantor med markant högre tillväxt, bättre virkeskvalitet och större motståndskraft mot sjukdomar.

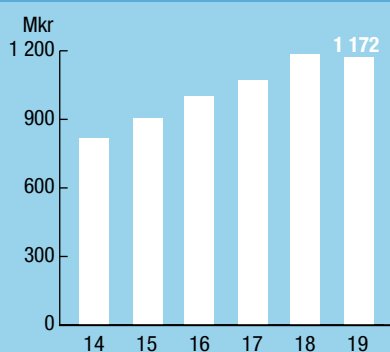
Kontroll över råvaran. Under 2019 har vi etablerat en klimatsmart och kostnadseffektiv transportlösning med tåg för att frakta virke från vårt egna skogsinnehav i norra Sverige till vår industriverksamhet. Med kontroll över råvaran blir styrkan i att vara ett skogsägande industriföretag allt tydligare.

Granbarkborren påverkar marknaden

En stark byggkonjunktur och ett växande intresse för att bygga i trä har ökat efterfrågan på timmer under senare år. Efterfrågan för olika typer av förnybara förpackningsmaterial och stora investeringar i massabruk har också medfört en ökad konkurrens om massaved, med stigande priser under flera år. Angrepp av granbarkborre i södra Sverige har dock medfört högt utbud av ved vilket sänkt priserna av framförallt timmer under andra halvåret 2019.

Rörelseresultat

■ Rörelseresultat
exkl. jämförelsestörande poster

Nyckeltal

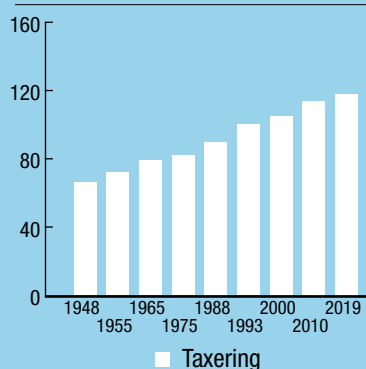
	2019	2018
Nettoomsättning, Mkr	6 286	5 944
Rörelseresultat exkl. jämförelsestörande poster, Mkr	1 172	1 185
Investeringar, Mkr*	77	357
Redovisat värde skogs-tillgångar, Mkr	41 345	18 701
Medelantal årsanställda	376	365
Volym från egen skog, 1 000 m³fub	2 714	2 831

* 2018 uppgick förvärv av skogsfastigheter till 317 Mkr.

Resultatkommentar

Efterfrågan på massaved och timmer var fortsatt bra under 2019 och resultatet från Skog var i stort på samma nivå som förra året och uppgick till 1 172 Mkr. Skörden av egen skog var på en normal nivå medan gallringsvolymen var lägre än normalt. Vid årsskiftet gick Holmen över till att redovisa skogen utifrån transaktionspriser i jämförbara markområden, vilket mer än fördubblade det redovisade värdet till 41 Mdkr.

Virkesförråd, m³sk per hektar produktiv skogsmark

■ Taxering

Holmens skogar

Total landareal	1 302 000 ha
Total skogsmarksareal*	1 153 000 ha
– varav naturvårdsareal	193 000 ha
Produktiv skogsmark**	1 043 000 ha

Totalt virkesförråd på produktiv skogsmark 123 miljoner m³sk

* Analys utförd av Riksskogstaxeringen enligt internationella definitionen av skogsmark: Landareal >0,5 hektar med träd där kröntäckningen är större än 10 procent för skog som är minst 5 meter hög vid mogen ålder.

** Skogsmark som kan producera minst 1 m³sk per hektar och år (i genomsnitt under beståndets växttid).

Ledande position inom premiumsegmentet

Holmen är en marknadsledande producent av kartong till premiumsegmentet för konsumentförpackningar. Strategin är att växa globalt med två av världens starkaste produktvarumärken genom hög kvalitet, service och kundanpassade produkter.

Kartong i världsklass för nästa generations förpackningar

Holmen gör kartong av absolut högsta kvalitet till konsumentförpackningar som ställer höga krav på slitstyrka och avancerad design. Kartongen marknadsförs under två varumärken; Invercote och Incada, som tillverkas vid våra kartongbruk i Iggesund i Sverige respektive Workington i England. Invercote och Incada är globalt ledande varumärken och våra kunder finns bland annat inom kosmetik, konfektyr, elektronik, tobak, läkemedel och livsmedel.

Kundnära samarbete. Kartongens höga och jämna kvalitet säkerställer stabila resultat i kundens produktionsprocess. Produkterna utvecklas kontinuerligt för att möta de ständigt växande behoven av innovativa förpackningslösningar.

Kundernas behov av support och snabba leveranser är prioriterade områden som innefattar allt från rådgivning och produktprover till servicecenter med lokala arkivningsanläggningar och lager. Med supportteam som arbetar nära marknaden och har djup kunskap om kundernas behov och önskemål erbjuder vi kvalificerad rådgivning före, under och efter kundens produktionsprocess.

Som en del i serviceerbjudandet erbjuds miljödokumentation samt tillgång till analysmöjligheter vid det egna ackrediterade laboratoriet för sensorisk och kemisk analys, det så kallade lukt- och smaklaboratoriet vid Iggesunds bruk. Tillsammans med vidarefördlingsmöjligheterna vid lamineringsanläggningen i Strömsbruk gör det att Holmen kan erbjuda kundanpassade produkter som uppfyller de allra högsta kraven.

Färska fibrer ger unika egenskaper

Gemensamt för Invercote och Incada är att de tillverkas av färska fibrer, vilket ger flera produktfördelar. Högre styrka, bättre ljushet och neutral doft- och smakpåverkan i kontakt med livsmedel är exempel på egenskaper som innebär tydliga mervärden i slutprodukten. Tillskottet av färska fibrer är också nödvändigt för att hålla igång returfiberkretsloppet, då träfibern endast kan återanvändas ett begränsat antal gånger innan den är förbrukad och går vidare till slutanvändning som biobränsle.

Hållbar produktion. Holmens båda kartongbruk är spårbarhetscertifierade och vedråvaran kommer uteslutande från hållbart brukade skogar. Anläggningarna är till stor del självförsörjande på förnybar värmeenergi.

Iggesunds bruk bildar ett kombinat med Iggesunds sågverk, vilket innebär att alla delar av trädet tas om hand direkt på plats. Flis från sågverket används som råvara i kartongproduktionen medan bark och sågspån blir biobränsle som omvandlas till energi och fjärrvärme. Cirkeln sluts när överskottsvärmen från bruket tas till vara vid torkningsprocesserna i sågverket.

Kartongprodukter ersätter plast

Två starka trender på förpackningsmarknaden är strävan att minska klimatpåverkan och att undvika förpackningar av plast som kan bidra till nedsmutsningen av haven. Genom att byta ut fossila plastmaterial till kartong minskar våra kunder sin klimatpåverkan samtidigt som mängden plast som kan hamna i naturen blir mindre.

Ett företag som bytt ut förpackningar i plast mot kartong från Holmen är Hugo Boss. För att understryka sitt engagemang i hållbarhetsfrågor och samtidigt ge deras produkter en lyxigare känsla som bättre speglar företagets varumärke har Hugo Boss valt att ersätta förpackningar av plast med kartong av Invercote inom vissa produktsegment.

Ny produkt för matförpackningar.

Under året lanserades Inverform, en ny kartongprodukt specifikt framtagen för att ersätta matförpackningar i plast. Inverform har en hög styvhet vilket möjliggör en lätt men ändå stabil produkt. En barriär säkerställer att kartongen står emot såväl vätska som fett, vilket är en utmaning när det kommer till förpackning av livsmedel.

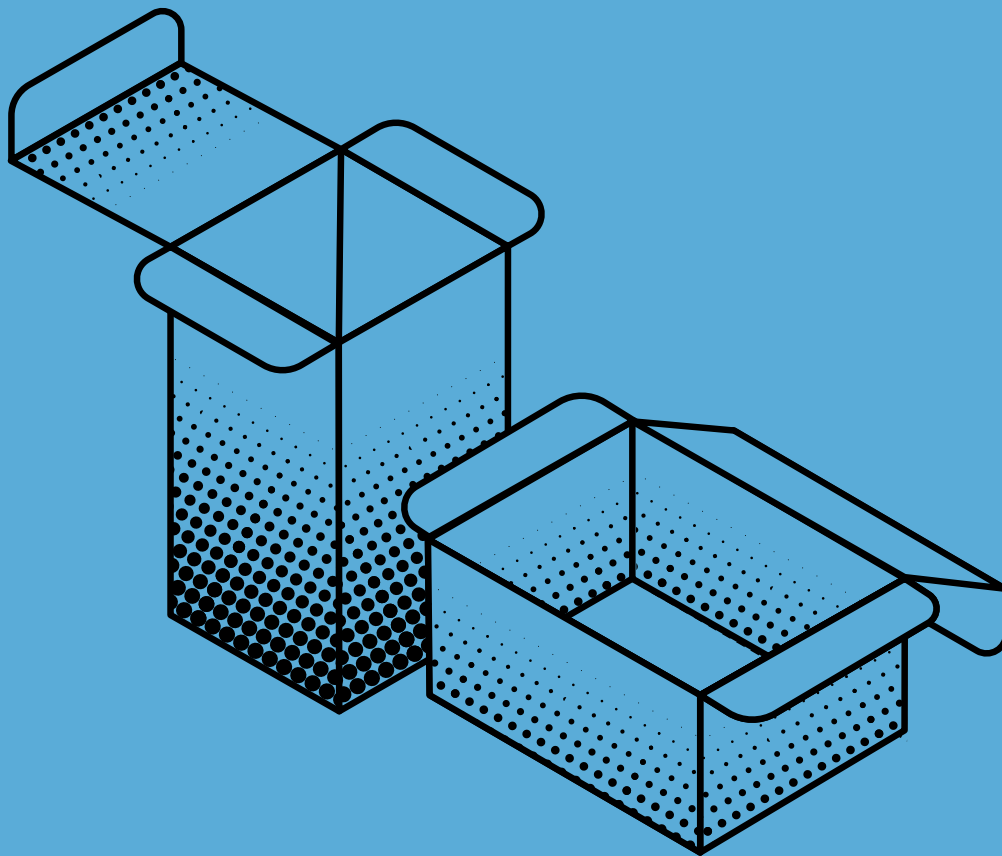
Förpackningsmarknaden växer globalt

Efterfrågan på förpackningar ökar i takt med en växande befolkning, urbanisering samt en allt större medelklass med fler singelhushåll. Efterfrågan inom olika produktsegment varierar mellan olika marknader, men överlag ökar efterfrågan på förnybara förpackningsmaterial, framförallt inom mat och dryck. Förpackningar för livsmedel ökar mest i Asien, Mellanöstern och Afrika, medan efterfrågan på läkemedelsförpackningar stiger på samtliga marknader. Förpackningar för kosmetik ökar särskilt mycket på marknader med en växande medelklass och ökad levnadsstandard, till exempel Asien, Östeuropa samt Syd- och Centralamerika.

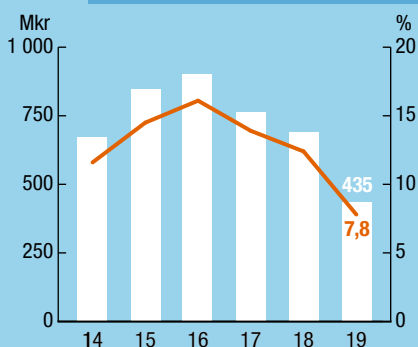
Europa. Kundbearbetning och satsningar på nischade segment stärks samtidigt som vi arbetar proaktivt för att fortsätta växa långsiktigt tillsammans med våra kunder.

Asien. Efterfrågan på statusvaror ökar, med framväxande lokala varumärken där Holmens högkvalitativa kartong passar väl. Närvaron på den asiatiska marknaden har ökat under senare år och servicen stärkts, bland annat genom ett servicecenter med lager och arkivning i Taiwan.

Nordamerika. Holmen växer inom premiumsegmentet med större närvaro och ökad servicenivå. Tack vare lagerhållning och arkivning på tre strategiska platser erbjuds lokal distribution och korta leveranstider från kust till kust.

Rörelseresultat och avkastning

- Rörelseresultat exkl. jämförelsestörande poster
- Avkastning på sysselsatt kapital exkl. jämförelsestörande poster

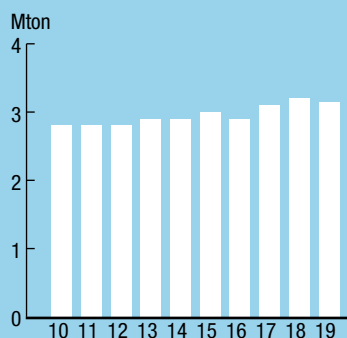
Nyckeltal

	2019	2018
Nettoomsättning, Mkr	6 229	5 785
Rörelseresultat exkl. jämförelsestörande poster, Mkr	435	689
Investeringar, Mkr	421	471
Sysselsatt kapital, Mkr	5 589	5 316
Medelantal årsanställda	1 286	1 346
Leveranser 1 000 ton	538	525

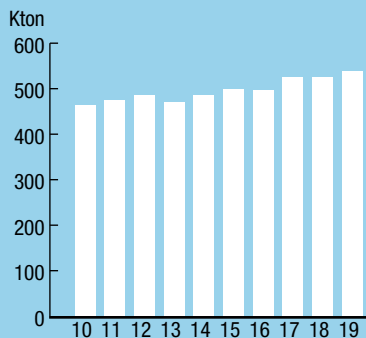
Resultatkommentar

Efterfrågan på kartong var i stort sett på samma nivå som 2018, men tillkommande volymer på marknaden har ökat konkurrensen inom vissa segment. Resultatet från Kartong minskade med drygt 250 Mkr till 435 Mkr till följd av två större underhålls-stopp, vissa produktionsstörningar och ökade kostnader för ved.

Europeisk efterfrågan av SBB & FBB

Holmens leveranser av kartong

Iggesunds bruk

Produkter: Flerskiktsparkong gjord av blekt kemisk massa (SBB).

Varumärke: Invercote.

Råvara: Barr- och lövmassaved.

Workingtons bruk

Produkter: Flerskiktsparkong, ytskikt av kemisk massa, kärna av mekanisk massa (FBB)

Varumärke: Incada.

Råvara: Granmassaved och inköpt sulfatmassa.

Innovativa pappersprodukter av färsk fiber

Holmen utvecklar innovativa och hållbara pappersprodukter av färsk fiber. Våra papper är lätta och resurseffektiva jämfört med traditionella alternativ för böcker, magasin och reklam. Fokus ligger på att säkerställa och kontinuerligt utveckla pappersprodukter som håller över tid.

Färsk fiber skapar efterfrågade produkter

Holmen är branschledande i utvecklingen av nya produkter helt baserade på färsk fiber, som med sina unika egenskaper utmanar mer traditionella pappersprodukter. Till skillnad mot returfiberbaserade produkter möjliggör den färsk fibern papper med en naturligt hög ljushet som förhöjer upplevelsen av text och bild. Våra produkter har en hög bulk, de är tjocka men samtidigt lätta, vilket innebär att kunden får mer papper med samma känsla utan ökade kostnader. Ett lättare papper leder också till lägre kostnader för distribution.

Kunderna världen över finns i första hand bland förlag, tryckerier och detaljister som söker resurs- och kostnadseffektiva papperslösningar med fokus på bulk, ljushet och helhetskänsla. Tråhaltiga papper har redan från början en betydligt bättre kostnadsbild än de träfria alternativen och Holmens lätta papper gör det möjligt att gå ner i tyvikt utan att tumma på den känsliga som pappret förmedlar. Vi arbetar långsiktigt för att möta våra kunders efterfrågan och skapa lönsamma segment för våra produktvarumärken inom tre produktområden; böcker, magasin och reklam.

Bokpapper. Holmens koldioxidneutrala bokpapper med hög bulk hjälper kunderna att kostnadseffektivisera såväl produktion som transport. Förlagen uppskattar Holmens tråhaltiga papper för att det håller högsta kvaliteten och erbjuder produkttegenskaper som förhöjer läsoplevelsen i form av en ljus och jämn yta.

Magasinpapper. Holmen har ett brett sortiment av magasinpapper som utmanar

både tråhaltiga och träfria kvaliteter. Kombinationen av hög bulk och en för tråhaltiga papper unik vithet och ljushet gör dessa produkter till kostnadseffektiva val med svårslagen bildåtergivning.

Reklamtryck. Holmens ljusa och bulkiga papper skapar möjligheter för detaljister som söker ett attraktivt totalkostnads-koncept. Antingen i form av rena kostnadsbesparingar för både papper och distribution, eller genom möjligheten att gå upp i format, omfång eller upplaga, utan att addera kostnader.

Returpapper växer i skogen

Vårt papper är en förutsättning för det europeiska returpapperssystemet som är beroende av ny färsk fiber för att fungera. Massa, papper och kartong som tillverkas av färsk fiber från nordiska skogar spelar en viktig roll i det europeiska retur-fiberkretsloppet. I övriga Europa är skogstillgångarna begränsade och papperstillverkningen i betydligt högre grad baserad på returpapper. Papper kan dock inte återvinnas hur många gånger som helst och efter ett begränsat antal gånger är fibrerna utslitna. Därför måste kretsloppet kontinuerligt tillföras färsk fiber från skogen. Genom certifieringar för miljö och spårbarhet kan Holmen säkerställa att våra produkter alltid kommer från hållbart brukade skogar.

Hållbarhet i varje led

Våra papper produceras vid två svenska bruk, Braviken och Hallsta. Gynnsamma logistiska lägen innebär korta virkestransporter och bruken ligger i anslutning till hamnar med god kapacitet och effektiv hantering.

Hallsta pappersbruk har i princip inga utsläpp av fossil koldioxid, vilket är unikt. I brukets energilösningar återvinns värme från avloppsvattnet och pappersmaskinerna, barken säljs till värmeverk och restprodukter komposteras till anläggningsjord.

Bravikens pappersbruk bildar tillsammans med Bravikens sågverk ett energieffektivt kombinat. Pappersbruket får råvara i form av flis från sågverket, som i sin

tur förses med energi och värme från bruket. Överskott av bark och sågspån säljs för produktion av förnybar energi.

Med en hög verkningsgrad kan produktionen hållas effektiv och flexibel för att kunna möta en varierad efterfrågan. Effektiva produktionsenheter, fortsatt specialisering och en stark marknadsorganisation ska stärka Holmens position och erbjudande.

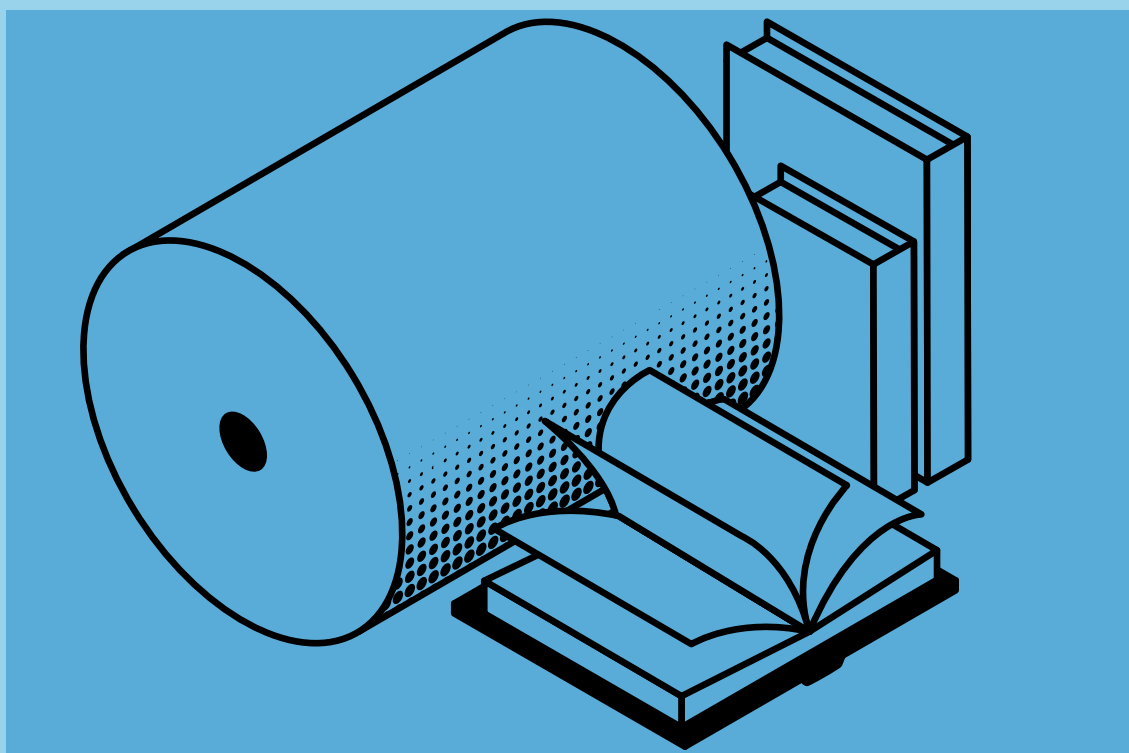
Lyckad omställning mot utvalda segment

Vår lyckade omställning från tidningspapper till papper för böcker, magasin och reklamtryck har stärkt Holmens konkurrenskraft och skapat hög efterfrågan på våra produkter. Riktade investeringar har möjliggjort en högre kapacitet inom utvalda produktområden. Med fokus på medarbetare, processer och unika produkttegenskaper utvecklar vi vår position på en utmanande marknad.

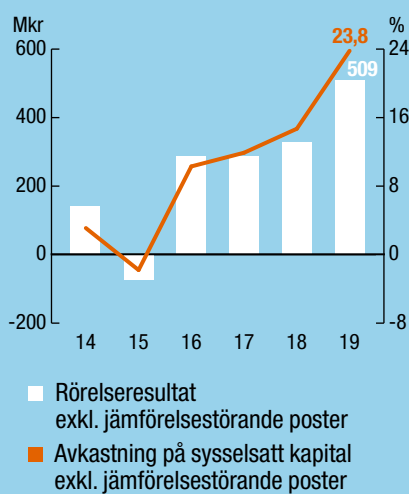
Stabil bokpappersmarknad. Marknaden för bokpapper har haft en fortsatt positiv utveckling i Europa och Holmens bokpapper är den ledande tråhaltiga produkten för pocketböcker och inbundna böcker. Vår försäljning fortsätter att öka globalt och produkterna är nu även etablerade i både Asien och Latinamerika.

Magasinmarknad i förändring. Holmen fortsätter att växa på en magasinmarknad i stor förändring. I samband med att förlag ser över sina kostnader då upplagor och reklamintäkter minskar, har våra resurseffektiva produktalternativ varit framgångsrika.

Reklamtryck för detaljhandel. Direktreklam betraktas fortfarande som en viktig kommunikationskanal för att generera kunder till fysiska butiker. Då detaljisternas affärsmodell byggts på bred och högfrekvent exponering mot slutanvändare har deras behov framförallt baserats på låg totalkostnad. Vi har kontinuerligt utvecklat produkter som svarat upp mot dessa krav.

Rörelseresultat och avkastning

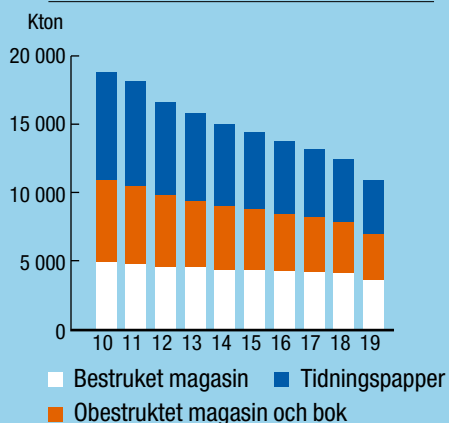
Nyckeltal

	2019	2018
Nettoomsättning, Mkr	5 757	5 571
Rörelseresultat, Mkr	509	329
Investeringar, Mkr	187	173
Sysselsatt kapital, Mkr	1 903	2 072
Medelantal årsanställda	855	860
Leveranser, 1 000 ton	996	1 036

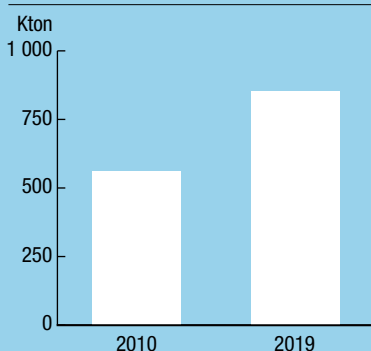
Resultatkommentar

Stigande priser i slutet av 2018 medförde att priserna för tryckpapper var bra under 2019, vilket bidrog till att resultatet för Papper ökade med 180 Mkr till 509 Mkr. Produktionen var lägre då prisstabilitet och lagersänkningar prioriterades. I slutet av året började priserna sjunka till följd av sämre marknadsbalans.

Europeisk efterfrågan av papper

Holmens produktion av magasin- och bokpapper

Bravikens pappersbruk

Produkter: Papper för böcker, magasin, reklam och tidningar.

Råvara: Granmassaved.

Hallsta pappersbruk

Produkter: Papper för böcker, magasin och reklam.

Råvara: Granmassaved.

Trävaror för klimatsmart byggande

Holmen levererar trävaror till snickeri- och byggindustri samt bygghandel och trävaruimportörer. Verksamheten utvecklas genom ökad förädling och bättre utnyttjande av virkesråvaran i kombination med storskalig produktion.

Med trä bygger vi framtiden

Trä är ett starkt och mångsidigt material och det enda byggmaterialet som är förnybart. Under trädens levnadstid binder de koldioxid som sedan ligger lagrat i de trävaror vi producerar. Att bygga i trä är därför betydligt bättre för klimatet än att bygga i betong och stål. Tillverkning av betong och stål kräver mycket energi och ger stora utsläpp av fossil koldioxid, vilket inte är fallet med produkter från skogen. Dessutom blir hela kedjan från tillverkning till transporter betydligt mer energisnål och kostnadseffektiv då trä väger mindre än stål och betong. På så sätt skapar vi klimatnytta i flera led.

Många fördelar med trä. Flera oberoende forskningsstudier (referenser sida 90) har visat att användning av trä i byggnadskonstruktioner har stora klimatfördelar jämfört med andra byggnadsmaterial. I en studie från Linköpings Universitet redovisas beräkningar som visar att ett flerbostadshus i trä har 40 procent lägre utsläpp av koldioxid jämfört med ett betonghus. Detta räknat på råvaruutvinning, transporter och produktion av byggnadsmaterial. Vidare menar forskarna att om effekten av kol som lagras i träbyggnader tas med i beräkningen så dubblas klimatnyttan av att bygga i trä.

Effektiv och storskalig produktion

Holmens moderna sågverk med hög teknisk nivå ger ett starkt produktutbud. Med ett kundnära arbetssätt bygger Holmen en plattform för långsiktiga och lönsamma kundrelationer med förmåga att möta efterfrågan inom olika trävarumarknader. Närheten till råvaran i kom-

bination med effektiva virkesinköp är en viktig nyckel till lönsamhet och konkurrenskraften stärks genom att produktionsen är samlokaliserad med koncernens kartong- och pappersbruk. Placeringen av Holmens sågverk är logistiskt fördelaktiga med tillgång till ett trafiknät ut i världen via både järnväg, väg och inte minst sjöväg. En stor del av produkterna transporteras med fartyg.

Den höga tekniska nivån, med bland annat ett av världens mest effektiva hyvlrier på Bravikens sågverk, möjliggör gradvis ökad vidareförädling och produktutveckling med starkt fokus på optimering av virkesegenskaperna i stocken för att möta kundens krav. I samarbete med våra kunder utvecklar vi sonderdelning och torkning för att minimera spill och maximera kundnytta.

Hållbar råvaruförsörjning. Holmens sågverk är spårbarhetscertifierade vilket innebär att allt virke går att spåra till sitt ursprung från hållbart brukade skogar. Virkesråvaran anskaffas från såväl det egna skogsinnehavet som från andra skogsägare, vilket säkerställer en effektiv logistikkedja från skog till såg. Genom en transportlösning med tåg som fraktar virke från Holmens skogsinnehav i norra Sverige till Bravikens sågverk stärker vi kontrollen över råvaran.

Kompleta biokombinat. Koncernens större sågverk, Iggesund och Braviken, bildar kombinat med intilliggande kartong- respektive pappersbruk. Det betyder att alla delar av virkesråvaran tas tillvara i ett kretslopp där flis från sågverken fungerar som råvara i massaproduktionen och de slutliga restprodukterna blir till biobränsle som ger energi och fjärrvärme. Ånga från bruken används dessutom vid torkningsprocesserna på sågverken.

Ökad kapacitet i Braviken. Bravikens sågverk invigdes 2011 och har sedan dess vidareutvecklats i flera steg, bland annat genom en impregneringsanläggning som nu levererar tryckimpregnerat virke direkt

till bygghandeln. Pågående investering i torkar och ett nytt justerverk för sortering kommer att öka produktionskapaciteten med 150 000 m³ till 600 000 m³ per år.

I samband med att Iggesunds sågverk uppdaterade sin optiska slutsortering av virket togs den gamla utrustningen till vara i Linghamns sågverk som därmed också ökat precision och effektivitet.

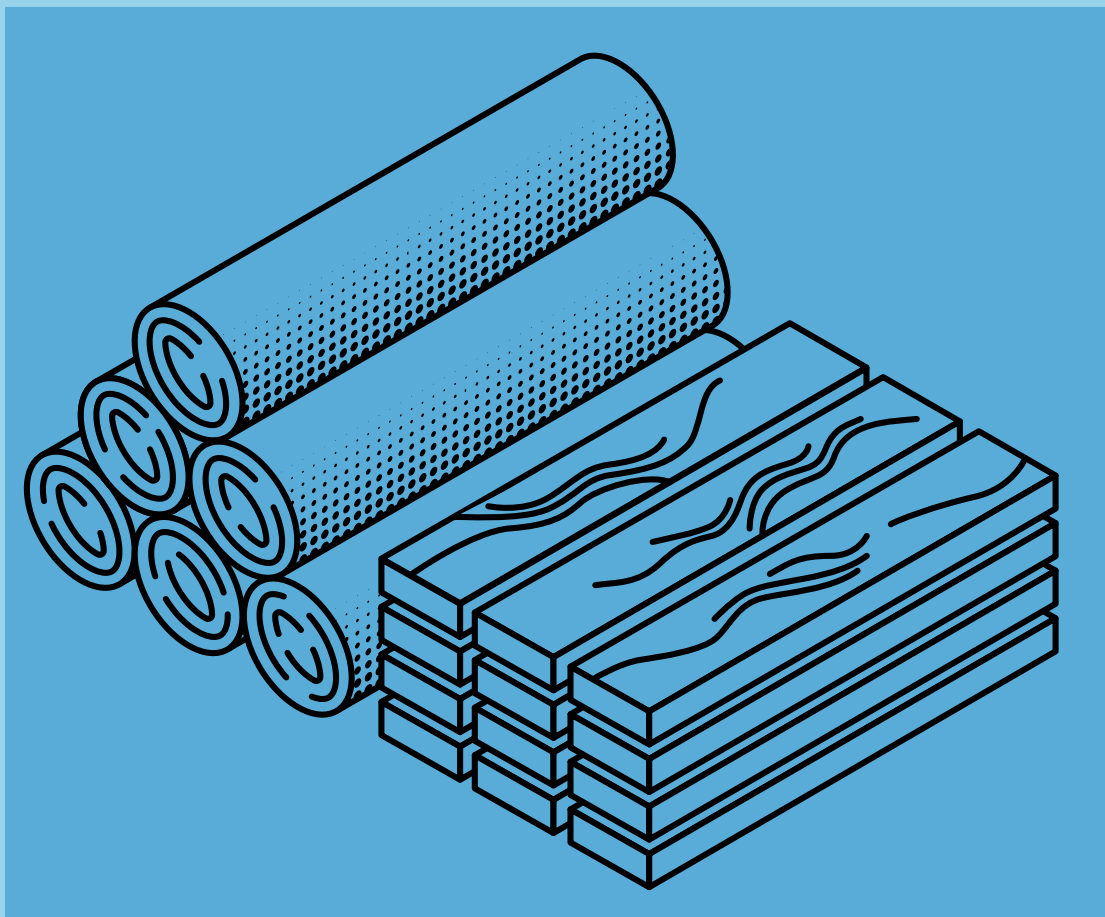
Högt utbud av gran till följd av angrepp från granbarkborre

Holmen tillverkar och levererar högkvalitativa trävaror till snickeri- och byggindustrikunder i framförallt Skandinavien, England, Nederländerna samt Mellanöstern och Nordafrika (MENA). Marknaden för sågade trävaror är global och stora godsflöden skeppas mellan kontinenterna. Efterfrågan följer i stort sett den allmänna konjunkturen och har utvecklats bra under flera år. Under slutet av 2019 har konsumtionen dock avmattats på historiskt höga nivåer.

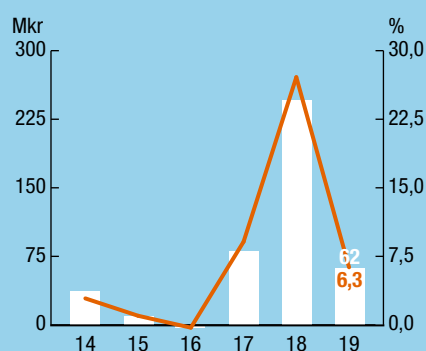
De stora angreppen av granbarkborre har medfört ett högt utbud av grantimmer från framförallt Centraleuropa. Överskottet av gran har lett till kraftigt ökade produktionsvolymerna med prispress som följd. Ett högt utbud på den europeiska marknaden påverkar också den globala marknadsbalansen för trävaror då leverantörer ställer om produktion och leveranser.

Byggmarknaden driver utvecklingen.

Under lång tid har främst renovering och tillbyggnad bidragit till den ökande användningen av trävaror. Idag står nybyggnation av bostäder för en allt större del av efterfrågan, en utveckling som i sin tur påverkas av befolkningstillväxt, urbanisering och strävan efter att bygga hållbara städer. Ökningspotentialen är stor, framförallt inom flervåningshus, och andelen bostadshus i trä förväntas öka i takt med att kapaciteten för industriellt träbyggnad byggs ut. Parallellt pågår utvecklingen av nya träbyggnadstekniker, vilket kan komma att ytterligare öka efterfrågan.

Rörelseresultat och avkastning

- Rörelseresultat exkl. jämförelsestörande poster
- Avkastning på sysselsatt kapital exkl. jämförelsestörande poster

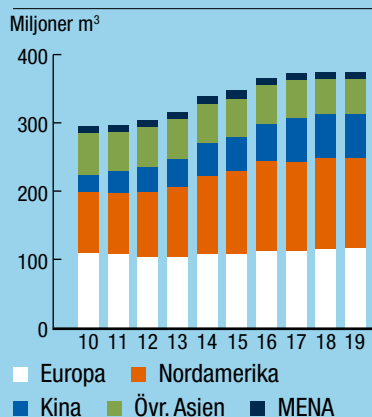
Nyckeltal

	2019	2018
Nettoomsättning, Mkr	1 695	1 747
Rörelseresultat, Mkr	62	246
Investeringar, Mkr	162	76
Sysselsatt kapital, Mkr	1 000	927
Medelantal årsanställda	266	261
Leveranser, 1 000 m ³	879	828

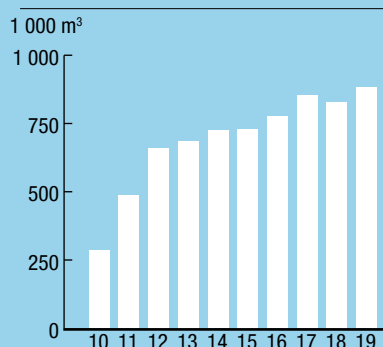
Resultatkommentar

Marknadsbalansen för trävaror var svag under året till följd av högt utbud av råvara i Centraleuropa. Resultatet från Trävaror minskade till 62 Mkr till följd av lägre försäljningspriser. Investeringen i utökad kapacitet vid Bravikens sågverk kommer vara klar 2020 och produktionen kommer successivt ökas när marknadsläget tillåter.

Konsumtion av trävaror

Holmens leveranser av trävaror

Bravikens sågverk

Produkter: Gran- och furuträvaror för snickeri och konstruktion.

Råvara: Gran- och talltimmer.

Iggesunds sågverk

Produkter: Furuträvaror för snickeri.

Råvara: Talltimmer.

Linghems sågverk

Produkter: Gran- och furuträvaror för snickeri och konstruktion.

Råvara: Gran- och talltimmer.

Grön energi från vatten och vind

Holmens produktion av förnybar vatten- och vindkraft bidrar till en hållbar energiförsörjning och ger bra intjäning över tid. Att bygga storskalig vindkraft på egen mark kommer att generera ett bra kassaflöde samtidigt som vi bidrar i omställningen till ett fossilfritt samhälle.

Europa ställer om till förnybart

Energimarknaden i Europa är under stor omställning drivet av klimatfrågan. Politikerna har beslutat att fossilkraften i EU ska fasas ut och ersättas av förnybar energi med ett etappmål att år 2030 ska 32 procent av energin i Europa komma från förnybara källor, att jämföra med dagens cirka 20 procent. För att driva på omställningen och hålla uppe kostnaderna för fossilbaserad kraft väntas tilldelningen av utsläppsrätter att succesivt stramas åt under kommande handelsperiod, 2021–2030. Flera länder har också lagstiftat om en utfasning av kolkraft, till exempel Italien, Nederländerna och Tyskland. Parallellt minskas kärnkraftsproduktionen på flera håll. Tillsammans med en växande befolkning och en elektrifiering av både transporter och industri står det klart att efterfrågan på förnybar energi kommer att öka.

Omställningen av energisystemet till mer väderberoende energikällor som sol- och vindkraft kommer även medföra stora utmaningar då tillgången till effekt måste säkerställas årets alla timmar. För att den europeiska industrins konkurrenskraft inte ska urholkas måste överföringskapaciteten förstärkas både mellan och inom länder.

Den nordiska elmarknaden

Marknaden för el i Norden är väl fungerande med en harmoniserad prissättning som normalt följer marginalkostnaden för kolkraft då marknaden är sammanlänkad med övriga Europa.

Trots ökad elanvändning väntas Norden bygga upp ett överskott till följd av utbyggnad av vindkraft. Elöverskottet bedöms kunna exporteras till övriga Europa via överföringskapacitet som är under utbyggnad, vilket innebär att elpriset i Norden även fortsättningsvis bör korrelera väl med det på kontinenten.

Holmen investerar i storskalig vindkraft

I slutet av 2019 beslutade Holmen att uppföra vår andra egna vindkraftpark, Blåbergsliden utanför Skellefteå. Investeringen uppgår till 1,3 miljarder och anläggningen förväntas ett normalår producera 440 GWh. En ansökan för ytterligare en vindkraftpark i Västerbotten är under tillståndsprövning och tillståndsansökningar för ytterligare vindkraft på Holmens mark i södra och mellersta Sverige förbereds. Vi har under året också sålt ett tillståndsgivet vindkraftsprojekt.

Vindkraft växer snabbt. Vindkraft är det snabbast växande energislaget inom EU och Sveriges tredje största energikälla. Landbaserad vindkraft är idag en mogen teknik och elproduktionskostnaderna är bland de lägsta av alla produktionslag, inklusive produktion från fossila bränslen. En snabb utveckling inom vindkraftsindustrin med en ny generation effektivare vindkraftverk driver på utbyggnaden.

Som stor markägare har Holmen goda möjligheter att bidra till utbyggnaden av vindkraft. Under 2018 genomförde vi en kartläggning och vindanalys av koncernens markinnehav för att identifiera gynnsamma områden för framtida vindkrafts-etableringar. Analysen visade att ett 20-tal platser bedöms som lämpliga för uppförande av vindkraft. En utveckling av storskalig vindkraft på vår egen mark bedöms ha god potential och utgöra ett bra komplement till vår reglerbara vattenkraft.

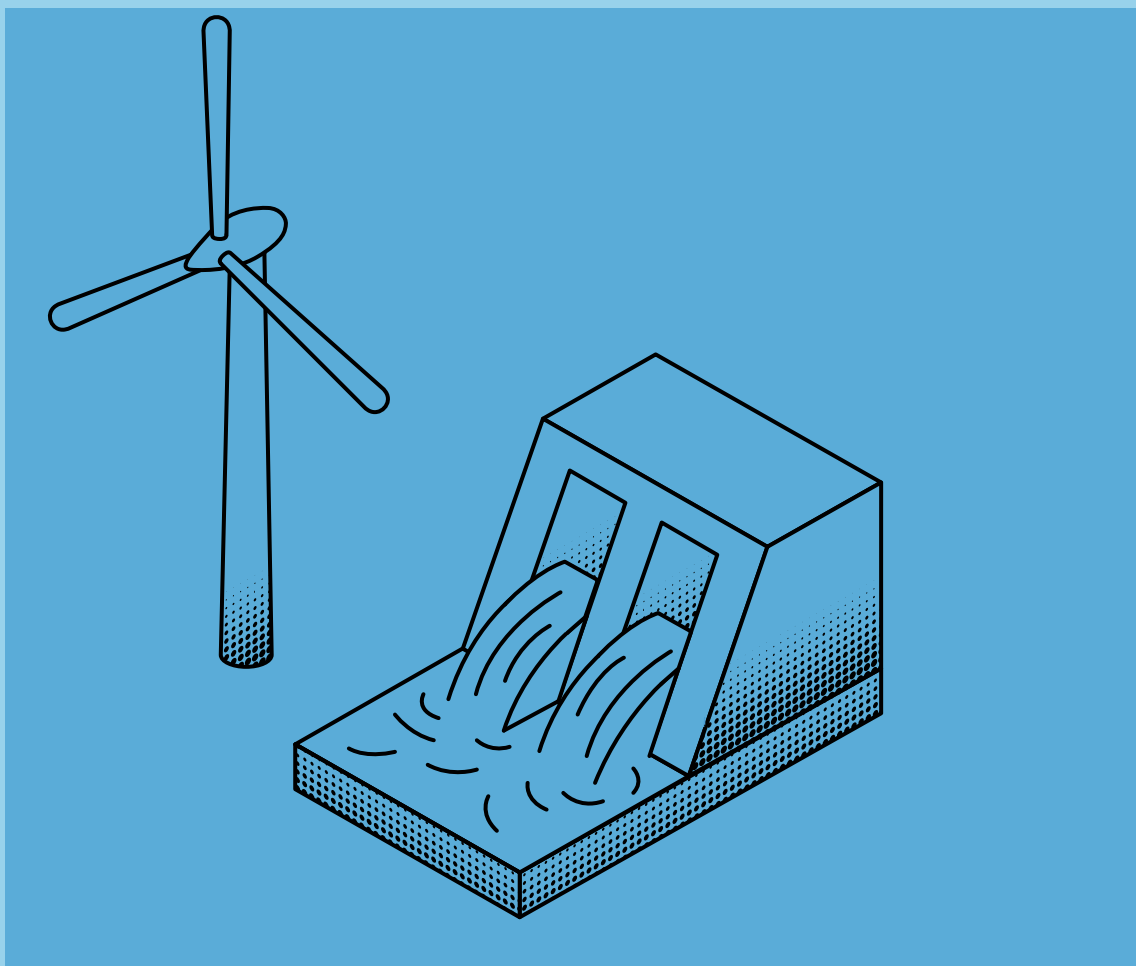
Vattenkraft ger trygg elförsörjning

Holmens energiproduktion domineras av vattenkraft från våra 21 helt eller delvis ägda kraftverk belägna i Umeälven, Faxälven, Gideälven, Iggesundsån, Ljusnan och Motala Ström. Till skillnad från andra förnybara energislag är vattenkraften unik då den är reglerbar. Energi är svår att lagra i större skala, däremot kan vatten som ska användas för elproduktion lagras i magasin, sjöar och vattendrag. Vattenkraftverk kan därför generera både baskraft och reglerkraft, det vill säga den kraft som behövs för att möta variationer i efterfrågan. Genom att minska eller öka vattenflödet genom turbinerna anpassas produktionen till efterfrågan eller förändringar i annan elproduktion. Klimatpåverkan från driften är dessutom marginell med minimala utsläpp.

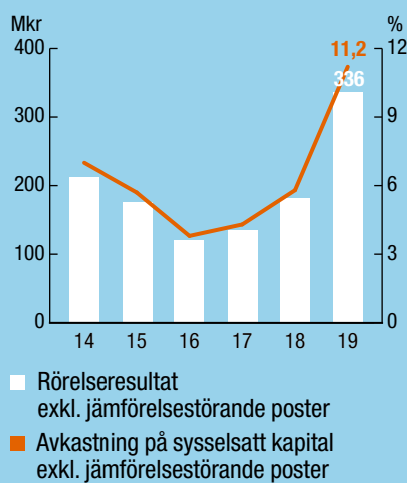
En annan fördel med vattenkraft är livslängden. Ett vattenkraftverk kan leverera energi under mycket lång tid. Investeringsbehovet är förhållandevis litet relativt andra kraftslag och drift- och underhållskostnaderna är låga då anläggningarna nästan är helt automatiserade. Sammantaget tillför vattenkraften stor samhällsnytta i utvecklingen mot ett fossilfritt elsystem.

Styrka i egna energitillgångar

Holmen producerar under ett normalår 1,2 TWh förnybar vatten- och vindkrafts-el. Holmen är en stor elkonsument och vindkraftsutbyggnaden bidrar till att minska vår exponering mot energitillgång och elpriser. Tillsammans med den förnybara elenergin som produceras vid koncernens bruk motsvarar vår produktion av vatten- och vindkraft idag knappt 50 procent av Holmens samlade elförbrukning.

Rörelseresultat och avkastning

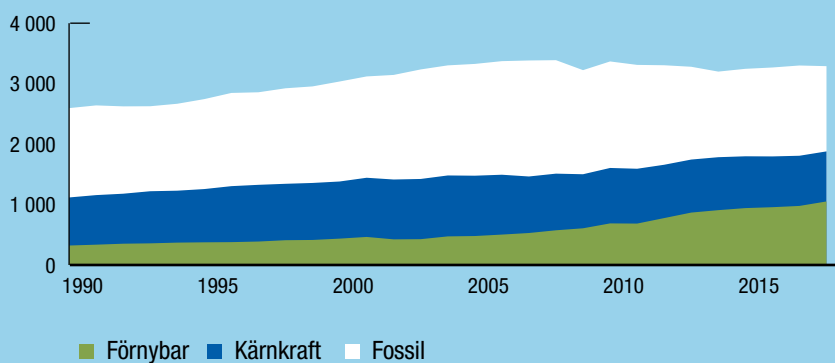
Nyckeltal

	2019	2018
Nettoomsättning, Mkr	378	319
Rörelseresultat, exkl. jämförelsestörande poster, Mkr	336	181
Investeringar, Mkr	203	22
Sysselsatt kapital, Mkr	3 058	3 052
Medelantal årsanställda	13	12
Produktion egen vatten- och vindkraft, GWh	1 109	1 145

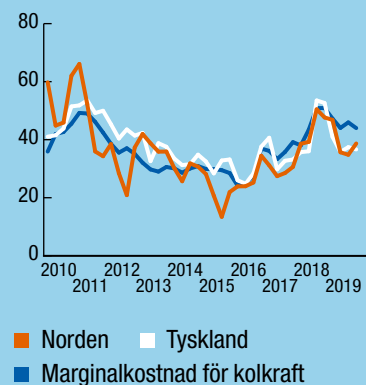
Resultatkommentar

Resultatet från Energi ökade med 155 Mkr till 336 Mkr. Resultatet påverkades av högre elpriser för egen vattenkraft samt att det i resultatet ingick 80 Mkr från försäljning av tillstånd att bygga en vindkraftpark på Holmens mark. Produktionen av egen vatten- och vindkraft uppgick till 1,1 TWh, vilket är något lägre än normalt. Beslutet att uppföra Blåbergslidens vindkraftspark kommer öka produktionen av förnybar el.

Europeisk elproduktion, GWh

Elpriser, EUR/MWh

Kottar är barrträdens frökapslar. Granens kottar är mogna under hösten och fröna släpps ut under vårvintern.

Så skapar vi en hållbar framtid

Holmen har en genuint hållbar affär. Med växande välmående skogar, förnybar energiproduktion, resurs- och energieffektiv produktion av klimatsmarta produkter och en värdedriven företagskultur har vi stora möjligheter att bidra till en hållbar framtid i linje med FN:s mål.

En helhetssyn på hållbarhet

»Vi har en helhetssyn på ansvarsfullt företagande och vårt arbete utgår från UN Global Compact. Vi ser det som naturligt att stödja dess tio principer om mänskliga rättigheter, socialt ansvar, miljöansvar och antikorrupktion.«

—
Henrik Sjölund

VD och koncernchef Holmen

Sedan 2007 är Holmen anslutet till UN Global Compact och dess motsvarande nordiska nätverk. Vi rapporterar årligen till organisationen om vårt arbete enligt de tio principerna och om vilka framsteg som gjorts.

På holmen.com finns information om hur Holmen uppfyller och arbetar enligt UN Global Compacts principer.

Så styrs vårt arbete

»Holmen är ett skogsägande bolag vars affär ska skapa värden som består över tid och motverka den globala uppvärmningen genom upptag och lagring av koldioxid samt produktion av klimatsmarta produkter och förnybar energi.«

—
Louise Lindh

Styrelseledamot Holmen

Styrelsen fastställer strategi och mål för koncernen. Affärsstrategin arbetas fram av koncernledningen där affärsområdeschefer ingår. VD är ansvarig för genomförandet och cheferna för respektive affärsområde ansvarar för implementeringen inom sitt affärsområde. Utvecklingen följs upp kontinuerligt med rapportering av KPI:er som beskriver verksamheten, kompletterade med kvalitativ analys, samt i kvartalsvisa möten mellan koncernledning och affärsområdenas ledningsgrupper.

Holmen Sustainability Management Group, där medlemmar i koncernledningen ingår, möts kvartalsvis och har i uppdrag att validera och kvalitetssäkra hållbarhetsarbetet med stöd från en arbetsgrupp bestående av hållbarhetsexperten från alla affärsområden.

Så skapar vår affär värde

»En framgångsfaktor för stabil och långsiktig avkastning till våra aktieägare är att visa våra intressenter hur vi som företag bidrar till en hållbar framtid.«

—
Stina Sandell

Hållbarhets- och kommunikationsdirektör Holmen

I samband med den väsentlighetsanalys som genomfördes under 2018 har vi identifierat de väsentliga frågor där vi ser att Holmen har störst möjlighet att bidra till en hållbar framtid. Analysen inkluderade intervjuer och workshops med ett 50-tal intressenter såsom medarbetare, kunder, investerare, myndigheter, politiker, universitet och ideella organisationer.

Väsentlighetsanalysen är bland annat baserad på UN Global Compacts tio principer, FN:s globala mål för hållbar utveckling samt de megatrender och omvärldsfaktorer som påverkar våra kunder och vår bransch. Resultatet av analysen ligger till grund för våra tre fokusområden:

- Vi bidrar till ett bättre klimat.
- Vi hjälper våra kunder till hållbara affärer.
- Vi är engagerade i våra medarbetare och i de lokala samhällen där vi verkar.

Fokusområden

Våra tre fokusområden summerar hur vår affär skapar värde för klimat, kunder och medarbetare. Tillsammans skapar de värde för både våra aktieägare och samhället i stort.

Mål

Mål inom fokusområde 2 och 3 sätts inom respektive affärsområde. Målen följs upp av koncernledningen kvartalsvis. För nyckeltal, se sida 88-89.

1. Vi bidrar till ett bättre klimat

Våra växande skogar binder allt mer koldioxid och ger oss förnybara alternativ till fossila material. Tillväxten i skogen är ett resultat av vårt aktiva och hållbara skogsbruk som skapar välmående skogar, rika på växt- och djurarter. Yngre träd växer snabbare och binder betydligt mer koldioxid än äldre skog där tillväxten avtagit. Och eftersom vi skördar mindre än den årliga tillväxten ökar mängden virke i våra skogar för varje år som går. Tillsammans med utfasningen av fossila bränslen och ökad produktion av egen förnybar energi kommer de positiva klimateffekterna att förstärkas i framtiden.

Vår produktions bidrag till FN:s mål för en hållbar utveckling:

• Klimatnytta

Klimatnyttan ska ökas genom att ett växande virkesförråd binder alltmer koldioxid samtidigt som våra produkter ersätter fossilbaserade alternativ och vi minskar de fossila utsläppen i vår värdekedja. Därutöver ska utbyggnaden av vindkraft bidra till omställning till ett fossilfritt energisystem i Europa.

Holmens klimatomål från 2005 löpte ut 2020 och vi är stolta över att ha minskat användningen av fossila bränslen vid våra bruk med 87 procent. Holmen har som ambition att kommande mål ska vara i linje med Parisavtalet och följa modellen för Science Based Target (SBT).

2. Vi hjälper våra kunder till hållbara affärer

Behovet av förnybara och fossilfria produkter ökar och vi erbjuder våra kunder hållbara alternativ till fossilbaserade material. Produkterna kan dessutom återanvändas och återvinnas vilket ökar nyttan och minimerar miljöbelastningen. Med god lönsamhet och stabil kapitalstruktur har vi möjlighet att vara en pålitlig och långsiktig affärspartner till våra kunder. De som gör affärer med oss kan vara säkra på att våra produktionsmetoder är hållbara och att vi är transparenta med hur vi arbetar. Med vår långsiktighet vet vi att framtiden kräver nytänkande idag. Därför fokuserar vi på produktutveckling och smarta lösningar i nära samarbete med kunder och leverantörer.

Vår affärs bidrag till FN:s mål för en hållbar utveckling:

• Klimatsmarta produkter

Erbjuda och utveckla förnybara alternativ till fossila råvaror och produkter.

• Hållbar värdekedja

Våra affärsområden bidrar till målet efter relevans och ska sammantaget leda mot:

- Ökad produktion av certifierad skogsråvara och främjad biologisk mångfald så att alla arter som lever i skogen ska kunna fortleva.
- Mindre fossila utsläpp från våra bruk och transporter, mindre energianvändning per producerad enhet och mindre vattenanvändning samt säkerställa fortsatt låg påverkan i vattenmiljöerna kring våra produktionsanläggningar.
- En hållbar leverantörskedja.

3. Vi är engagerade i våra medarbetare och i de lokala samhällen där vi verkar

I Holmen står nytänkande och utveckling i fokus och vi vill att våra medarbetare ska utvecklas och växa med oss. I vårt arbete för en hållbar framtid innebär det att vi satsar på medarbetarnas kompetens, en sund företagskultur och hälsosam arbetsplats. Självklart arbetar vi därför aktivt för att gynna hälsa och motverka skada, främja mångfald och motverka diskriminering. Holmen har en betydelsefull roll som arbetsgivare på flera orter och verksamheten har en stor regional betydelse. Den skapar sysselsättning i glest befolkade områden och bidrar till att människor kan bo och verka utanför storstäderna. Med välmående medarbetare och lokalsamhällen kan vi åstadkomma mer.

Vår organisations bidrag till FN:s mål för en hållbar utveckling:

• Tryggt arbetsklimat

Ett trivsamt arbetsklimat där ingen upplever mobbing eller trakasserier.

• Hälsosam arbetsmiljö

Låg sjukfrånvaro och en nollvision för arbetsplatsolyckor.

• Attraktiv arbetsgivare

Inkluderande arbetsplats där alla ges samma möjligheter att utvecklas.

• Kompetenta medarbetare

Utveckla våra medarbetare och arbeta för en ökad kompetensförsörjning till vår bransch.

• Dynamisk organisation

Främja mångfald.

En klimatpositiv verksamhet

Holmens verksamhet bidrar med stor klimatnytta och minskar mängden koldioxid i atmosfären. För 2019 uppgick det positiva klimatavtrycket till 2,7 miljoner ton.

Våra växande skogar binder CO₂

Holmens skogar växer mer på ett år än vad vi skördar. Det innebär att mängden virke i våra skogar ökar och att det årligen binds in mer än 1 miljoner ton koldioxid i nettotillväxten.

Växande träd tar upp koldioxid och lagrar den i stam och grenar. Granar och tallar växer som mest de första 100 åren. När tillväxten avtar minskar också upptaget av koldioxid. När träden blir gamla och dör förmultnar de och den koldioxid som lagrats frigörs åter till atmosfären. Det är en del av jordens naturliga kretslopp. Enligt de inventeringar som regelbundet genomförs av våra skogar utgörs Holmens skogsinnehav till största del av träd som är mellan 0–80 år, alltså den åldersgrupp där tillväxten är som störst.

Trä ersätter betong och stål

I de trävaror Holmen producerade under 2019 finns 725 000 ton koldioxid bundet. Trävarorna binder koldioxiden under hela sin livslängd och bidrar dessutom med en substituerande effekt när de ersätter byggmaterial med större klimatpåverkan, såsom betong och stål. Trävarorna som Holmen tillverkade under 2019 bidrog till att ersätta klimatpåverkande material motsvarande ett utsläpp om 1 060 000 ton fossil koldioxid.

Uttjänta trävaror samt kartong- och pappersprodukter utgör också utmärkta biobränslen. I de fall fossila bränslen ersätts med uttjänta produkter, biobränslen eller biprodukter från produktionen undviks utsläpp av fossil koldioxid. Eftersom en sådan substitution ligger utanför Holmens verksamhet tas den dock inte med i denna beräkning.

Minskade fossila utsläpp från våra industrier

Redan på 1980-talet började vi planera för en omställning från fossil energianvändning vid våra industrier och idag har vi ställt om till att huvudsakligen använda fossilfri el och förnybar energi från biobränsle. Utsläppen av fossil koldioxid från anläggningarna har därmed också minskat i väsentlig grad och uppgick för 2019 till 70 000 ton, en minskning med drygt 85 procent sedan 2005.

De årliga utsläppen av fossil koldioxid från skogsbruksmaskiner, tillverkning av insatsråvaror samt transporter till och från våra enheter beräknas till 325 000 ton. Tillsammans med utsläppen från produktionsanläggningarna representerar det den negativa klimateffekten av Holmens verksamhet.

$$1,3 + 1,8 - 0,4 = 2,7$$

Miljoner ton CO₂ Miljoner ton CO₂ Miljoner ton CO₂ Miljoner ton CO₂ totalt 2019

Skogen

Den årliga ökningen av virkesförrådet i Holmens skogar beräknas absorbera 1 270 000 ton CO₂.

Virket

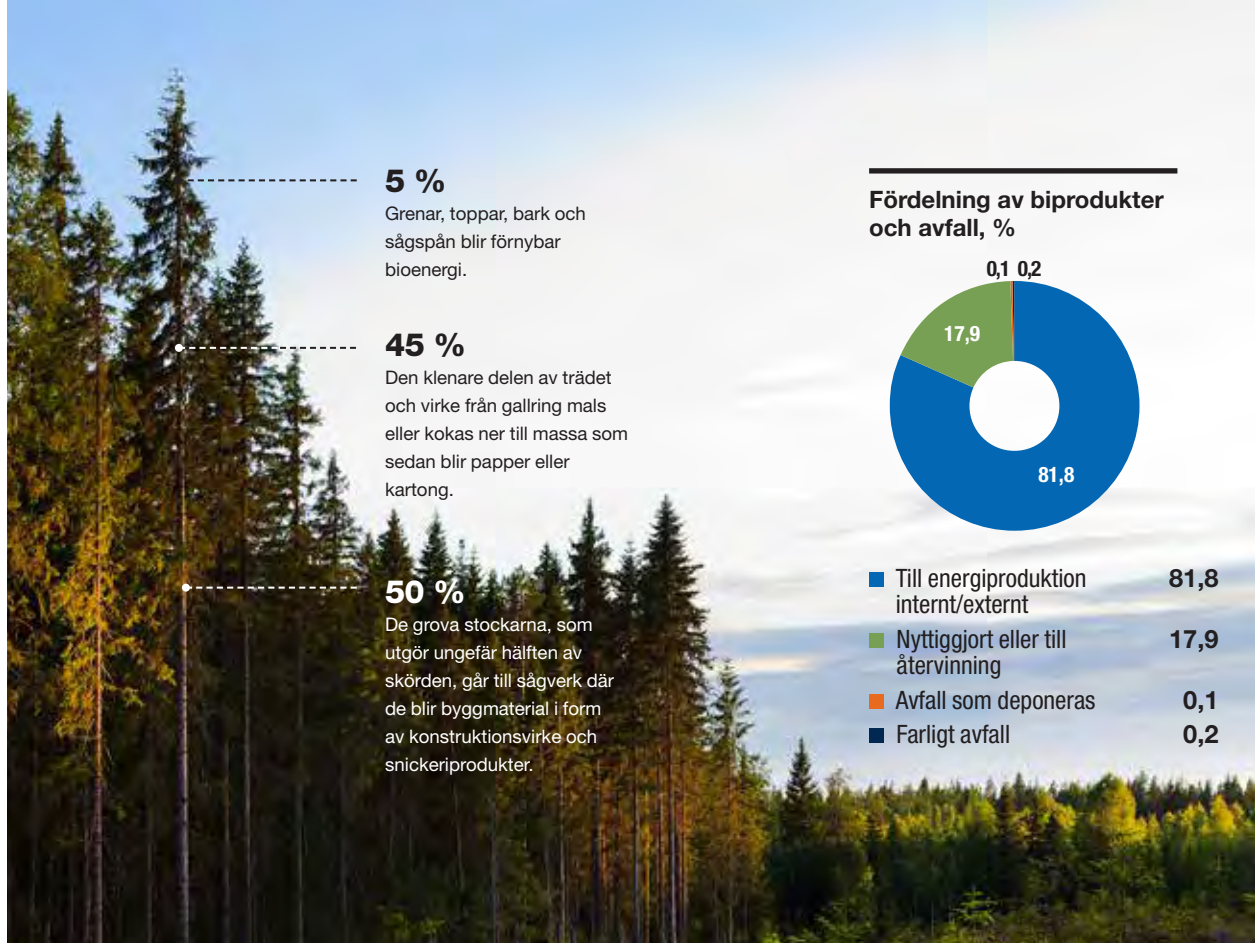
Våra trävaror lagrade 725 000 ton CO₂ 2019 och substituerar klimatpåverkande byggmaterial motsvarande 1 060 000 ton CO₂.

Produktion & transporter

Vår produktions utsläpp av fossil CO₂ uppgick 2019 till 70 000 ton. Övriga utsläpp, inklusive transporter, uppgick till motsvarande 325 000 ton CO₂.

Klimatnytta

För detaljerad rapportering av Holmens klimatpåverkan 2019 i scope 1, 2, 3 samt referenser, se sida 88-89.

Vi tar vara på hela skörden

Holmen äger och förädlar skog genom en affärsmodell som är nästintill helt cirkulär. Med klimatsmarta produkter av förnybar och fossilfri råvara skapar vi värde i ett uthålligt kretslopp.

En cirkulär bioekonomi

Bioekonomi kombinerat med cirkulära kretslopp är grunden i Holmens hållbara affär. Det är också en förutsättning för att uppnå en uthållig utveckling. I en bioekonomi producerar och konsumerar vi produkter av förnybara material, alltså material som växer på jordens yta. Genom att ersätta ändliga råvaror med biologiska alternativ skapar vi förutsättningar för en hållbar produktion och konsumtion.

Eftersom den biologiska råvaran dessutom kan användas i cirkulära kretslopp, där produkterna återanvänds och åter-

vinns, så maximeras nyttan och miljöbelastningen minimeras.

Ständigt växande råvara

Holmens två plantskolor producerar årligen mer än 40 miljoner plantor varav merparten planteras på koncernens egen mark. Efter 70–90 år, när trädets tillväxt avtar och dess förmåga att ta upp och lagra koldioxid minskar, är skogen mogen att skördas.

Av träden vi skördat sågar vi så mycket plankor och brädor det bara går. Ungefär hälften av skörden utgörs av grova stockar som används för produktion av byggmaterial till bland annat hus och möbler. Den klenare delen av träden och virke från gallring står för cirka 45 procent av skörden och används tillsammans med sågverksrester i form av flis för tillverkning av kartong och papper. Resterande andel utgörs av

grenar, toppar, bark och sågspån som används för produktion av bioenergi. Ingen-ting går till spillo. Allt tas tillvara.

Återanvändning av vatten

Holmens industrier använder ytvatten från sjöar och vattendrag, bland annat för att transportera och tvätta fibrer i bruken. Samma vatten används flera gånger innan det renas i flera steg i olika kombinationer av mekanisk, biologisk och kemisk rening. På detta sätt arbetar vi för att ekosyste-men i vattenmiljöerna kring våra bruk ska vara friska och välmående.

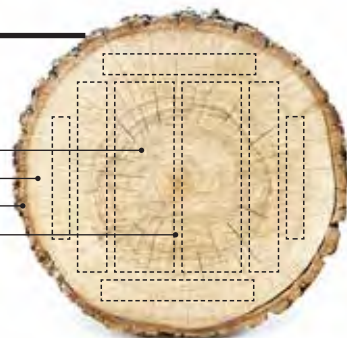
Biprodukter blir till nya resurser

Holmens produktionsanläggningar tillhör de mest resurseffektiva i världen. Under åren har vi effektivt minskat vår användning av energi, vatten och kemikalier och vi återvinner och återanvänder det avfall som uppstår. Till exempel används restprodukter av virkesråvaran från sågverken för att producera el- och värmeenergi i bruken, organiskt material från vattenrening säljs vidare som naturgödsel och ånga från bruken används vid torkningsprocesserna i de integrerade sågverken.

Som delägare i de återvinningsföretag som ombesörjer pappers- och kartong-återvinning i Sverige, tar vi ansvar för det slutgiltiga ledet i vår värdekedja.

Hela trädet tas tillvara

- Virke** – Plankor och brädor
- Flis** – Massa
- Bark** – Bioenergi
- Sågspån** – Bioenergi

Ett aktivt miljöarbete

Moderna vindkraftverk har en totalhöjd om 200-250 meter, mätt från marken upp till toppen på vingen.

Holmens miljöarbete handlar om att kontinuerligt minska miljö- och klimatpåverkan, samt säkerställa att koncernen efterlever de regler och villkor som ställs inom miljöområdet.

Miljöansvar

För Holmen är miljö- och energihänsyn en självklar del i planeringen av produktion och investeringar. Verksamheten kännetecknas av ett resurseffektivt nyttjande av förnybar råvara och energi samt av att miljön skyddas enligt försiktighetsprincipen.

Så långt det är möjligt återvinns energi, kemikalier och fibrer i syfte att minimera miljöpåverkan från produktionen. I avsnittet Riskhantering på sida 41 beskrivs Holmens förebyggande arbete kring miljörelaterade risker och hur de hanteras.

Anläggningarnas miljöpåverkan sker huvudsakligen genom utsläpp till luft och vatten. Information om produktionen och prioriterade miljöparametrar redovisas på sida 88–89.

Holmens miljöarbete kännetecknas av ständiga förbättringsåtgärder inom ramen för certifierade miljö- och energiledningssystem, se sida 31, vilket säkerställer att lagstiftning och myndighetskrav efterlevs. Ansvaret för ledningssystemen ligger på respektive affärsområde, där även själva miljöansvaret ligger.

Tillstånd

Vid årsskiftet 2019/2020 bedrev Holmen produktionsverksamhet som kräver miljö-tillstånd vid sju anläggningar. Tillstånden anger bland annat villkor för tillåten produktionsvolym samt tillåtna utsläpp till luft och vatten. Sex av anläggningarna är belägna i Sverige och en i Workington, England. Anläggningarnas försäljning motsvarade 80 procent av koncernens nettoomsättning för 2019.

EU:s utsläppsdirektiv (IED Industrial Emissions Directive) från 2013 krävde att massa-, pappers- och kartongbruk senast i oktober 2018 skulle leva upp till skärpta utsläppsvillkor. Miljöstatusen för Holmens svenska bruk är god och bruken klarar de nya kraven. Bruket i Workington har fått en dispens som innebär att bruket till utgången av 2021 ska ha investerat i åtgärder så att utsläppsvillkoren för vatten efterlevs. Iggesunds bruk fick i oktober 2018 nytt miljö-tillstånd med tillhörande villkor gällande produktionsökning av massa och kartong. Miljö-tillståndet togs i

anspråk den 1 januari 2019. Vid Bravikens pappersbruk kommer produktionen av ljusa produkter successivt att öka. Det är en viktig anledning till att man i början av 2020 kommer att lämna in en ansökan om nytt miljö-tillstånd för verksamheten.

Holmen fick under 2018 miljö-tillstånd för att bygga drygt 400 GWh vindkraftsproduktion på Holmens marker i Västerbotten. En ansökan om att bygga ytterligare vindkraft av samma storleksordning i Västerbotten är under tillståndsprövning.

Ny miljölagstiftning för främst vattenkraft trädde i kraft 1 januari 2019. Lagstiftningen innebär bland annat att vattenkraftsverksamheter som saknar moderna miljövillkor kommer att behöva ansöka om omprövning enligt miljöbalken innan utgången av 2039. Holmen Energi anmälde under 2019 Holmens anläggningar till den nationella planen för omprövning av vattenkraftsverksamheter. Delägda anläggningar har anmälts av respektive huvudägare.

Miljötillstånd för koncernens produktionsanläggningar

Iggesunds bruk, miljöbalken ¹⁾	2018
Workingtons bruk, IED	2017
Hallsta pappersbruk, miljöskyddslagen	2000
Bravikens pappersbruk, miljöbalken ²⁾	2002
Iggesunds sågverk, miljöbalken	2014
Bravikens sågverk, miljöbalken	2010
Linghems sågverk, miljöbalken	2003

1) Hamnverksamheten vid Skarnäs Terminal, som ligger i anslutning till Iggesunds bruk, inkluderas i miljötillståndet. Utöver detta bedrivs anmälningspliktig verksamhet vid produktionsenheten i Strömsbruk.

2) En ansökan om nytt miljötillstånd lämnas i början av 2020 in till Mark- och miljödomstolen.

Avslutade verksamheter

I samråd med miljömyndigheterna genomförs utredningar av förorenade nedlagda industriplatser där Holmen varit verksamt. Under 2019 pågick utredningar i olika stadier gällande de före detta sågverken Håstaholmen, Stocka och Länna-holm, sulfidfabrikerna i Strömsbruk, Domsjö och Loddby, träsliperiet i Bureå samt två deponier, en i Kvillsfors och en vid Hults bruk. Markområdet och byggnaderna vid det före detta sågverket Håstaholmen i Hudiksvall har efter-

behandlats och under 2019 påbörjades efterbehandling av förorenade sediment i vattenområdet utanför industriplatsen.

Markområdet och byggnaderna vid den före detta ytbehandlingsanläggningen i Iggesund har efterbehandlats. Under 2019 pågick den avslutande fasen av efterbehandlingsarbetet på platsen då förorenat grundvatten genomgår en reningsprocess. Arbetet väntas kunna avslutas i början av 2020.

Överskridanden och klagomål

Miljöansvariga inom respektive verksamhet hanterar de incidenter som inträffar. En nära dialog med närboende till bruken är viktig för att tidigt kunna fånga upp och hantera eventuella synpunkter på verksamheten. Antalet miljörelaterade incidenter som rapporterades till tillsynsmyndigheterna var 35 (32) stycken under året. Avvikelseerna var inte av väsentligt slag vad gäller miljö- eller resultatpåverkan. Dessa ärenden omhändertogs med hjälp av korrigerande åtgärder inom verksamheternas miljöledningssystem.

Utsläppsrätter och elcertifikat

Inom ramen för EU:s handel med utsläppsrätter för koldioxid har Holmen tilldelats utsläppsrätter fram till och med 2020. Som ett resultat av investeringar i biobaserad energiproduktion samt energibesparingar vid anläggningarna har användningen av fossila bränslen minskat i betydande omfattning under senare år. Överskottet av tilldelade utsläppsrätter har kunnat säljas. Under 2019 ansökte Holmen om tilldelning av utsläppsrätter för perioden 2021–2030.

Koncernen har producerat förnybar el

under många år. Detta har bidragit med intäkter genom att vi erhållit så kallade elcertifikat för vår produktion vilka sålts till eldistributörer som i sin tur använt certifikaten för att deras kunder behöver ha en andel av sin el från förnybart ursprung. I England måste eldistributörer uppfylla en kvot av förnybar el medan producenter av förnybar el erhåller gröna certifikat (Renewables Obligation Certificates) i proportion till mängd genererad el. Bruket i Workington erhölet sådana gröna certifikat under 2019.

Certifieringar för ledningssystem

Produktionsanläggningar ¹⁾	Miljö ISO 14001	Energi ISO 50001	Kvalitet ISO 9001	Arbetsmiljö OHSAS 18001
Iggesunds bruk ²⁾	2001	2005	1990	2016
Workingtons bruk ³⁾	2003	2015	1990	2005
Hallsta pappersbruk	2001	2005	1993	2012
Bravikens pappersbruk	1999	2006	1996	2015
Iggesunds sågverk ⁴⁾	1999	2006	1997	2017
Bravikens sågverk ⁴⁾	2011	2011	2011	2017

Årtalen i tabellen anger det år då certifikatet första gången utfärdades. Certifieringarna innebär att det finns rutiner för planering, genomförande, uppföljning samt åtgärder för ständiga förbättringar i arbetet med de olika ledningssystemen. Certifikat finns på www.holmen.com/certifikat.

1) Holmens skogsverksamhet är certifierad enligt miljöledningssystemet ISO 14001. Vidare har den skogliga verksamheten certifiering enligt kriterier utfärdade av PEFCTM respektive FSC[®] samt en spårbarhetscertifiering (Controlled Wood) vilket innebär en försäkring om att även icke certifierat virke kommer från kontrollerade källor. Samtliga anläggningar som använder virkesråvara har spårbarhetscertifikat.

2) Certifieringarna inkluderar produktionsenheten i Strömsbruk och verksamheten vid Skarnäs Terminal.

3) Workingtons bruk är certifierat enligt ledningssystemet för livsmedelssäkerhet ISO 22000 sedan 2019.

4) Från och med 2011 är certifikaten gemensamma för de båda sågverken. För Linghems sågverk, som förvärvades 2017, pågår arbete för att inkludera verksamheten i övriga sågverks certifikat.

Blomkrabbspindeln finns i hela landet men kan vara svår att upptäcka då den kan byta färg efter omgivningen.

Bevarad biologisk mångfald

Den svenska skogen är en viktig resurs som binder koldioxid och bidrar med förnybara alternativ till fossila material. Den är också hem för en mängd växter och djur. För att kunna bruka skogen långsiktigt är vi beroende av att naturen är levande och välmående.

Skogsbruk för hållbart samhälle

För att klara omställningen till ett fossilfritt samhälle är vi beroende av mer förnybart material från naturen. Och för att klara den omställningen samtidigt som vi bibehåller livskraftiga ekosystem så behöver jordens yta brukas mer och hållbart. För oss är det självklart och fullt möjligt att bruka skogen så att den ger mer råvara samtidigt som vi bevarar ekosystemen.

Ökad kunskap ger bättre skogar

Holmen har brukat skog sedan 1600-talet. Historiskt sett var biologisk mångfald inte en prioriterad fråga inom skogsbruket, men de senaste 30 åren har det skett stora förändringar. Sedan tidigt 1990-tal, då frågan om naturvård fick stort fokus, har vi lärt oss mycket om hur vi kan förbättra den biologiska mångfalden och samtidigt öka tillväxten i skogen. Vi jobbar ständigt på att bli ännu bättre och ser att den biologiska mångfalden främst gynnas av hur vi tar hand om våra skogar, inte av mängden skog vi avstår från att bruka. Målet är att alla naturligt förekommande arter ska

kunna fortleva i det svenska skogslandskapet och att viktiga naturvärden främjas och bevaras. Vi är övertygade om att det är genom forskning och samverkan som vi kan fortsätta att hitta nya vägar för att främja både tillväxten och den biologiska mångfalden i våra skogar. Därför bedriver vi bland annat över 300 forskningsprojekt på våra marker både i egen regi och i samarbete med forskningsorganisationer, universitet och andra aktörer.

Aktiva åtgärder i våra skogar

I vårt aktiva skogsbruk tar vi stor hänsyn till natur- och kulturvärden. Då skogslevande arter är beroende av olika miljöer för sin överlevnad sparas bland annat grova lövträd, kantzoner och döda träd. Vissa områden är också helt undantagna från skogsbruk. De är utvalda för sina naturvårdskvaliteter och innehåller ofta höga naturvärden. En del av dessa områden får utvecklas helt fritt och i andra områden genomför vi aktiva naturvårdsåtgärder som till exempel att röja sly eller bränna skog under kontrollerade former vilket gynnar många sällsynta växter och djur.

Viktiga vattenmiljöer

I Holmens skogar finns sjöar, bäckar och andra vattenrika miljöer med känsliga ekosystem och ett rikt djurliv. Skogens vatten är ett prioriterat område hos oss och vi gör aktiva insatser i det praktiska arbetet, bland annat genom att undvika

markskador från skogsmaskiner. Som ett viktigt led i detta arbete genomförs kontinuerligt utbildningsinsatser för fältpersonal och entreprenörer med fokus på vattenfrågor i praktiken.

Klimat och biologisk mångfald i samspel

En biologisk mångfald är en förutsättning för att skapa välmående och motståndskraftiga skogar som klarar klimatförändringar och mer extrema vädersituationer. Den biologiska mångfalden påverkas dock av klimatförändringarna varför ett hållbart skogsbruk som lagrar koldioxid och skapar råvara som ersätter fossila material är en viktig komponent för att bromsa klimatförändringarna och därmed främja den biologiska mångfalden.

Ekosystemtjänster

Den nytta som skapas för människan från skog och natur kallas ekosystemtjänster. Skogen har förmåga att bidra med många ekosystemtjänster på en och samma gång, vilket är värdefullt både för Holmen och för samhället i stort. Exempel på ekosystemtjänster från skogen är:

- lagring av koldioxid i mark och träd,
- förnybar och fossilfri skogsråvara,
- stadig och säker mark som klarar skyfall och översvämningar,
- livsmedel som kött, fisk, svamp och bär,
- möjligheter för rekreation och turism,
- ren luft och rent vatten.

Mod, engagemang och ansvar

Kompetenta medarbetare och en värdedriven företagskultur är viktiga förutsättningar för att nå våra verksamhetsmål.

Dagens Holmen är resultatet av otaliga små och stora beslut fattade i linje med våra värderingar: mod, engagemang och ansvar. En laginsats där vi satt långsiktiga värden före kortsiktiga vinster och vågat gå mot strömmen när det varit klokt. På detta sätt fortsätter vi att vässa våra produkter och tjänster.

Målstyrning

Holmen är en utvecklande arbetsplats där alla har möjlighet att känna engagemang och ansvar för sina områden och mål. Holmens individuella målstyrningsmodell, där chefen uttalar förväntningar och medarbetare själva ger förslag på mål som styr mot förväntningarna, hjälper oss att ta till vara den kompetens, potential och personliga drivkraft som finns hos varje medarbetare.

Målstyrningsmodellen är vårt sätt att säkra att alla vi som arbetar på Holmen känner att vi fokuserar på rätt saker och bidrar till att genomföra vår strategi.

Värderingar

Våra värderingar *mod, engagemang och ansvar* är vägen till en stark kultur och svaret på hur vi gör varandra och Holmen bättre. Värderingarna vägleder oss i vårt förhållningssätt gentemot varandra, i relationen med kunder och i vårt arbete. Värderingarna är integrerade i våra processer och verktyg, bland annat i rekryteringsprocessen, medarbetarsamtal, som komplement i målstyrningsmodellen och som en grund i våra interna ledar- och medarbetarprogram.

Hälsosam arbetsmiljö

Vi arbetar för att uppnå en hälsosam kultur och skadefri arbetsplats för både våra medarbetare och de entreprenörer som arbetar med oss.

Koncernen bedriver ett gemensamt systematiskt arbetsmiljöarbete i enlighet med OSHAS 18000 (se sida 31) och samtliga våra produktionsenheter är certifierade utom Linghems sågverk som förvärvades under 2017. Arbetet med certifiering påbörjades samma år och var i slutfasen under 2019.

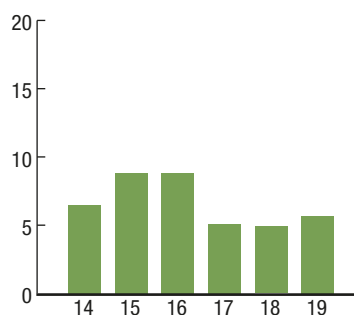

Nollvision för olyckor

Antalet arbetsolycksfall per miljoner arbetade timmar ökade till 5,7 2019 från 4,9 2018. De dominerande orsakerna till olyckorna är halk-, snubbel- och klämskador. Skärskador har minskat under året tack vare vidtagna åtgärder medan snubbel-, halk- och fallolyckor har ökat. Under senare år har vi framgångsrikt lyckats minska antalet olyckor och trots årets uppgång till 27 (24) händelser, ser vi att arbetet går åt rätt håll. Årets uppgång visar hur viktigt det är för oss att fortsätta arbeta långsiktigt och fokuserat mot vår vision om noll olycksfall. Nämnvärt är att vårt kartongbruk i Workington, England inte haft några olyckor med frånvaro under 2019.

Arbetsolycksfall

med mer än 8 timmars frånvaro (LTI), antal per miljon arbetade timmar.

Mänskliga rättigheter och likabehandling

Holmen värnar de mänskliga rättigheterna och människors lika värde. Alla medarbetare ska ha samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, politisk åsikt, fackförenings-tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, hälsostatus, ålder eller familjeansvar. Detta framgår i Holmens uppförandekod och gäller både anställda samt entreprenörer och leverantörer.

Under året har vi uppdaterat vår process för leverantörsuppföljning för att identifiera vilka leverantörer som utgör risker kopplat till miljö, arbetsrättslagstiftning, mänskliga rättigheter, affärsetik och hållbart inköp. Vi har även tagit fram en handlingsplan för de leverantörer som identifierats ha hög risk kopplat till dessa områden.

Vår bransch har idag övervägande manlig representation men vi arbetar för en modern och inkluderande bransch där vi kan dra nytta av en mångfald av bakgrunder och erfarenheter, och där alla känner sig välkomna. Genom ökad mångfald och jämnare könsfördelning bland chefer och ledare skapar vi en mer dynamisk organisation.

Som en del i vårt arbete för att vara en inkluderande arbetsplats där alla ges samma möjligheter att utvecklas utarbetar vi handlingsplaner och årliga lönekartläggningar i enlighet med diskrimineringslagen. Vi använder även utvecklingssamtal och medarbetarundersökningar som verktyg för att förbättra vårt arbete med likabehandling och aktivt motverka diskriminering. På Holmen ska alla uppleva ett tryggt och trivsamt arbetsklimat utan mobbning eller trakasserier.

Rekrytering och utveckling

För att upprätthålla konkurrenskraft över tid är det av största vikt att attrahera och behålla rätt medarbetare. På så sätt säkerställer vi att Holmen fortsätter vara en verksamhet där nytänkande och utveckling står i fokus. Utifrån vårt nuvarande och framtida kompetensbehov vidareutvecklar vi våra medarbetare på alla nivåer. Vi erbjuder även utvecklingsprogram för nya och mer erfarna chefer samt för specialister som driver förändringsarbete.

Bolagsstyrningsrapport

Holmen AB är ett publikt svenskt aktiebolag som sedan 1936 är noterat på Stockholmsbörsen, Nasdaq Stockholm. Att upprätta bolagsstyrningsrapport är ett krav enligt Årsredovisningslagen. Bolagsstyrningsrapporten följer de regler och anvisningar som fastslagits i Svensk kod för bolagsstyrning.

Aktieägarna

Holmen AB hade 38 904 aktieägare vid utgången av 2019. Svenska privatpersoner utgjorde den största ägarkategorin med 36 792 ägare.

Den största ägaren, med 62,3 procent av rösterna och 34,1 procent av kapitalet, var vid årsskiftet L E Lundbergföretagen, vilket innebär att ett koncernförhållande råder mellan LE Lundbergföretagen AB (org. nr. 556056-8817), med säte i Stockholm, och Holmen. Kempestiftelserna var den näst största ägaren och dess innehav av Holmen-aktier uppgick vid samma tidpunkt till 17,5 procent av rösterna och 7,4 procent av kapitalet. Övriga enskilda aktieägars innehav understeg 10 procent

av rösterna. Medarbetarna har inget innehav av Holmen-aktier via pensionsstiftelse eller liknande.

Någon begränsning av hur många röster varje aktieägare kan avge vid årsstämman finns inte.

Vid årsstämman 2019 förnyades bemyndigandet för styrelsen att kunna förvärva upp till 10 procent av bolagets aktier. Styrelsen beslutade i augusti 2019 att utnyttja återköpsmandatet i syfte att effektivisera koncernens kapitalstruktur. 6 235 436 B-aktier återköptes för 1 430 Mkr vilket motsvarar en genomsnittlig kurs om 229 kr/aktie. Återköpen motsvarar 3,7 procent av totalt antal aktier. Under året har 168 797 aktier överlåtits till deltagare i aktiesparprogrammet. Tillsammans med sedan tidigare innehavda aktier innebär det att Holmen per den 31 december 2019 innehade aktier motsvarande 4,5 procent av totalt antal aktier.

Mer information om aktien och ägarstrukturen finns på sida 44–45.

Bolagsstämma

Kallelse till årsstämma utfärdas tidigast sex och senast fyra veckor före beslutat

datum. Kallelsen innehåller: a) information om anmälan och om rätten att rösta och delta på stämman, b) numrerad dagordning med de ärenden som ska behandlas, c) information om föreslagen utdelning och det huvudsakliga innehållet i övriga förslag. Aktieägare eller ombud kan rösta för fulla antalet ägda eller företrädda aktier. Anmälan till stämman görs via brev, telefon eller på holmen.com. Kallelse till extra bolagsstämma, där frågan om ändring av bolagsordningen ska behandlas, ska utfärdas tidigast sex och senast fyra veckor före stämman.

Förslag till årsstämma bör adresseras till styrelsen och insändas i god tid innan kallelsen utfärdas. På holmen.com finns information om aktieägars rätt att få ärende behandlat.

Årsstämma 2020 kommer att äga rum i Stockholm den 30 mars 2020, vilket offentliggjordes den 18 september 2019.

Valberedning

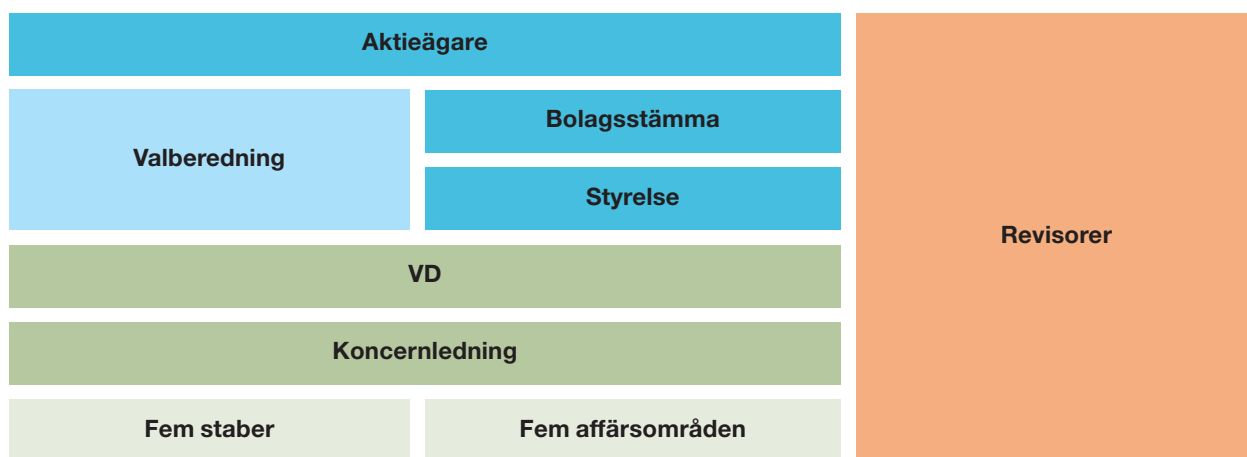
Årsstämman har beslutat att valberedningen ska bestå av styrelsens ordförande samt en representant för var och en av bolagets röstmässigt tre största aktieägare per den

Årsstämma 2019

Årsstämman 2019 och det material som presenterades var på svenska. Kallelse, föredragningslista, verkställande direktörens anförande samt protokoll finns tillgängliga på holmen.com. Vid årsstämman var samtliga av stämman valda styrelseledamöter, koncernledningen och bolagets revisor närvarande. Under stämman gavs aktieägarna möjlighet att ställa och få svar på frågor. Stämman fastställde resultat- och balansräkning, beslutade om vinstdisposition samt beviljade den avgående styrelsen ansvarsfrihet. Justerare vid stämman var Anne-Charlotte Horngård, Tredje AP-fonden och Carl-Fredrik Lorenius, Swedbank Robur Fonder. Det var inte möjligt att följa eller delta i stämman från annan ort med hjälp av kommunikationsteknik. Någon förändring i det avseendet är inte planerad för årsstämman 2020.

Styrelsens sammanträden

Styrelsen höll åtta sammanträden under 2019, varav fyra hölls i anslutning till att bolaget lämnade kvartalsrapporter. Ett sammanträde har ägnats åt genomgångar av strategiska frågor och åt koncernens budget för 2020. Ett sammanträde hölls i anslutning till att styrelsen bland annat besökte kartongkunder och varumärkesägare för konsumentprodukter samt diskuterade utvecklingen av framtida förpackningar. Två sammanträden genomfördes i anslutning till årsstämman. Styrelsen har därutöver ägnat särskild uppmärksamhet åt strategiska, finansiella och redovisningsmässiga frågor, uppföljning av verksamheten, skogsvärdering, frågor kring återköp av egna aktier samt beslutet om investering i vindkraftspark i Blåbergsliden och andra större investeringsärenden. Bolagets revisorer har vid två tillfällen direkt till styrelsen rapporterat om granskningen av bokslut och intern kontroll.

31 augusti varje år. Valberedningens sammansättning inför årsstämmorna 2019 och 2020 redovisas i tabell på sida 37.

Valberedningen har som uppgift att lämna förslag avseende val av styrelseledamöter, styrelsens ordförande, styrelsearvode och revisionsarvoden samt, i förekommande fall, val av revisor. Förslagen presenteras i kallelsen till årsstämman.

Valberedningen tillämpar regel 4.1 i Svensk kod för bolagsstyrning (Koden) som mångfaldspolicy vid framtagandet av sitt förslag till styrelse vilket innebär att den ska ha en med hänsyn till bolagets verksamhet, utvecklingsskede och förhållanden i övrigt ändamålsenlig sammansättning, präglad av mångsidighet och bredd avseende de bolagsstämmovalda ledamöternas kompetens, erfarenhet och bakgrund. En jämn könsfördelning eftersträvas. Valberedningen har vid förslag till styrelse beaktat policyn. Ytterligare information om valberedningens arbete lämnas vid årsstämman 2020.

Inför årsstämman 2020 föreslår valberedningen att styrelsen ska bestå av nio, av stämman valda, ledamöter. Valberedningen föreslår omval av nuvarande styrelse-

ledamöterna Fredrik Lundberg, som även föreslås till omval som ordförande i styrelsen, Carl Bennet, Lars G Josefsson, Lars Josefsson, Louise Lindh, Ulf Lundahl, Henriette Zeuchner, Alice Kempe och Henrik Sjölund.

Styrelsens sammansättning

Styrelsens ledamöter väljs årligen av årsstämman för tiden intill dess nästa årsstämma hållits. Enligt bolagsordningen ska styrelsen bestå av sju till elva ledamöter. Bolagsordningen innehåller inga bestämmelser i övrigt om tillsättande eller entledigande av styrelseledamöter, ändringar i bolagsordningen eller begränsningar för hur lång tid en ledamot kan ingå i styrelsen.

Årsstämman 2019 beslutade omval av styrelseledamöterna Fredrik Lundberg, Carl Bennet, Lars G Josefsson, Lars Josefsson, Louise Lindh, Ulf Lundahl, Henriette Zeuchner och Henrik Sjölund. Alice Kempe valdes till ny ledamot efter Carl Kempe som avböjt omval. Fredrik Lundberg omvaldes till styrelsens ordförande. Vid det konstituerande sammanträdet 2019 utsågs bolagets chefsjurist

Henrik Andersson till styrelsens sekreterare.

Utöver de nio ledamöterna som valdes av årsstämman har de lokala arbetstagarorganisationerna rätt att utse tre ledamöter och tre suppleanter.

Av de nio stämmovalda ledamöterna bedöms åtta som oberoende i förhållande till bolaget enligt Kodens definition. VD är den enda styrelseledamot som arbetar operativt i bolaget. Mer information om styrelsens ledamöter finns på sida 82–83.

Styrelsens arbete

Arbetet i styrelsen följer en plan som bland annat ska säkerställa att styrelsen får all erforderlig information. Styrelsen beslutar årligen om en skriftlig arbetsordning och utfärdar skriftliga instruktioner avseende arbetsfördelningen mellan styrelsen och VD, samt den information som styrelsen löpande ska erhålla gällande ekonomisk utveckling och andra viktiga händelser. Tjänstemän i bolaget deltar som föredragande vid styrelsens sammanträden.

I syfte att utveckla styrelsens arbete genomförs en årlig utvärdering där varje ledamot svarar på en enkät med relevanta

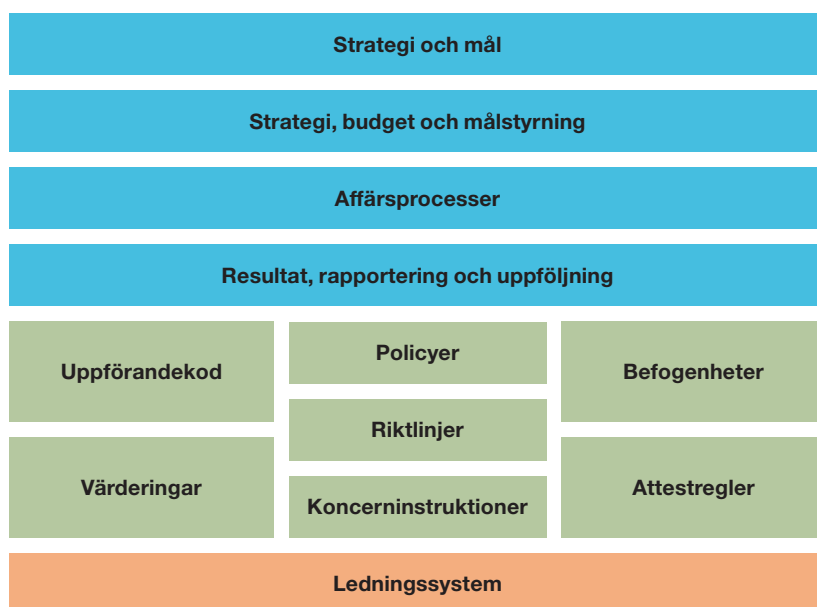
Styrelseledamöter från och med årsstämman 2019

Ledamöter	Invalid	Roll i styrelse	Revisions- utskott	Ersättnings- utskott	Närvaro vid möten:			
					Styrelse	Revisions- utskott	Ersättnings- utskott	Arvode, tkr
Fredrik Lundberg	1988	Ordförande	Ledamot	Ordförande	7/8	5/5	5/5	710
Carl Bennet	2009	Ledamot	Ledamot	Ledamot	7/8	4/5	5/5	355
Lars Josefsson	2016	Ledamot	Ledamot	–	8/8	5/5	–	355
Lars G Josefsson	2011	Ledamot	Ledamot	–	8/8	5/5	–	355
Alice Kempe	2019	Ledamot	Ledamot	–	6/8	4/5	–	355
Louise Lindh	2010	Ledamot	Ledamot	–	8/8	5/5	–	355
Ulf Lundahl	2004	Ledamot	Ordförande	–	8/8	5/5	–	355
Henriette Zeuchner	2015	Ledamot	Ledamot	–	8/8	5/5	–	355
Henrik Sjölund	2014	Ledamot, koncernchef & VD	–	–	8/8	–	–	–

Enligt valberedningens bedömning är Fredrik Lundberg, Carl Bennet, Lars G Josefsson, Lars Josefsson, Alice Kempe, Louise Lindh, Ulf Lundahl och Henriette Zeuchner oberoende i förhållande till bolaget och bolagets ledning, samt Lars G Josefsson, Lars Josefsson, Ulf Lundahl, Henriette Zeuchner och Henrik Sjölund oberoende i förhållande till bolagets större aktieägare.

Arbetsstagarrepresentanter

Steewe Björklundh, ledamot, invalid 1998 / Kenneth Johansson, ledamot, invalid 2004 / Tommy Åsenbrygg, ledamot, invalid 2009
Per-Arne Berg, suppleant, invalid 2015 / Daniel Hägglund, suppleant, invalid 2014 / Christer Johansson, suppleant, invalid 2017

Interna styrprocesser och styrande dokument

frågeställningar som rör styrelsens arbete och ges möjlighet att lämna förslag på hur styrelsens arbete kan vidareutvecklas. Svaren har presenterats och diskuterats vid ett styrelsesammanträde. Resultatet av 2019 års utvärdering utgör underlag för planeringen av styrelsearbetet kommande år. Styrelsens ordförande har redovisat resultatet av utvärderingen för valberedningen.

Ersättningar

Styrelsen har utsett ett ersättningsutskott som består av Fredrik Lundberg och Carl Bennet. Utskottet har under året berett frågor om ersättning och andra anställningsvillkor för VD.

Ersättning och övriga anställningsvillkor för befattningshavare direkt underställda VD beslutas av denne i enlighet med den lönepolicy som fastlagts av ersättningsutskottet. Ersättningsutskottet har utvärderat tillämpningen av såväl policyn som de riktlinjer som årsstämman fastställt för ersättning till ledande befattningshavare.

Inom koncernen tillämpas principen att chefs chef ska godkänna beslut i ersättningsfrågor i samråd med respektive personalchef.

Vid årsstämman 2019 framlades styrelsens förslag till riktlinjer för ersättning till VD och övriga ledande befattningshavare, det vill säga de affärsområdes- och stabschefer som rapporterar direkt till VD. Årsstämman fastställde riktlinjerna i enlighet med styrelsens förslag. Till årsstämman 2020 föreslår styrelsen nya riktlinjer. Styrelsens förslag till riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare återfinns på sida 39. Nuvarande riktlinjer samt information om ersättningar återfinns i not 4 på sida 60.

Årsstämman 2019 fastställde styrelsearvode och beslöt att arvodet till reviso-

terna ska utgå enligt räkning.

Det aktiesparprogram som infördes efter beslut av årsstämman 2016 löpte ut i maj 2019. Rätten till prestationsaktier är knuten till koncernens genomsnittliga avkastning på sysselsatt kapital under 2016–2018, vilken uppgick till 9,0 procent. Det innebär att full tilldelning av prestationsaktier skett. Totalt har 168 797 matchnings- och prestationsaktier tilldelats deltagarna under maj 2019. Tilldelningen har skett genom vederlagsfria överlåtelse av egna aktier av serie B. Årsstämman 2019 beslutade om ett nytt, liknande aktiesparprogram, som omfattar upp till 60 ledande befattningshavare i bolaget. Programmet löper ut i samband med att delårsrapport för januari-mars 2022 publiceras. Även bolagets åtagande att leverera aktier under det programmet kommer fullgöras genom vederlagsfria överlåtelse av egna aktier. Effekterna på nyckeltal och vinst per aktie är marginella. För vidare information om aktiesparprogrammet se not 4 på sida 60.

Koncernledning

Styrelsen har delegerat det operativa ansvaret för bolagets och koncernens förvaltning till bolagets VD. En instruktion avseende arbetsfördelningen mellan styrelse och VD fastställs årligen av styrelsen.

Holmens koncernledning utgörs av bolagets VD, cheferna för de fem affärsområdena, cheferna för de fem koncernstaberna samt chefen för internationella affärer. Information om VD och övrig koncernledning finns på sida 84.

Under 2019 sammanträdde koncernledningen vid åtta tillfällen. Mötena behandlade bland annat resultatutveckling och rapporter inför och efter styrelsens sammanträden, strategifrågor, budget, investeringar, intern kontroll, arbetsmiljö,

skogsvärderingsfrågor, hållbarhetsfrågor, miljöfrågor samt skogsvårdsfrågor. Vidare ägnades mötena åt genomgångar av marknadsläget, konjunkturutvecklingen, möjliga konsekvenser av Brexit och andra omvärldsfaktorer som påverkar verksamheten samt åt diskussioner rörande styrningen av koncernen och de verktyg, i form av bland annat målstyrningsmodell och gemensamma policyer, som används för denna styrning.

Revision

Revisionsbolaget KPMG, som varit Holmens revisor sedan 1995, omvaldes av årsstämman 2019 till revisor för ett år. Till huvudansvarig för revisionen utsågs den auktoriserade revisorn Joakim Thilstedt. Enligt gällande regelverk kan KPMG omväljas som revisorer fram till som längst 2023. KPMG genomför revisionen i Holmen AB samt i nästan samtliga dotterbolag.

Revision av interna rutiner och kontrollsystem påbörjas under andra kvartalet och fortsätter sedan löpande fram till årsskiftet. Delårsrapport för januari–september är föremål för revisorernas översiktliga granskning. Granskning och revision av årsbokslut och årsredovisning, inklusive hållbarhetsrapport, görs under januari–februari.

Holmens revisionsutskott består av externa styrelsemedlemmar med Ulf Lundahl som ordförande. Revisionsutskottet har sammanträtt fem gånger under 2019. I styrelsens rapporteringsinstruktion finns krav på att styrelsens ledamöter årligen ska få en redogörelse av revisorerna, som styrker att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska förhållanden i övrigt kan kontrolleras på ett betryggande sätt. Revisorerna har under 2019 rapporterat till revisionsutskottet vid tre sammanträden. Holmen har utöver revisionsuppdraget konsulterat KPMG inom skatteområdet, i redovisningsfrågor och för olika utredningar. Storleken av betalda ersättningar till KPMG för 2019 framgår av not 5 på sida 61. KPMG är skyldiga att pröva sitt oberoende inför beslut att genomföra fristående rådgivning åt Holmen vid sidan av sitt revisionsuppdrag.

Interna styrprocesser

Årligen görs en genomgång av respektive affärsområdes strategi vilket inkluderar målsättning för verksamheten. Strategin presenteras för styrelsen och utgör grunden för de förväntningar som ställs på respektive affärsområdes enheter. Utifrån förväntningarna sätter varje enhet mål samt identifierar framgångsfaktorer för att nå målen. Till framgångsfaktorerna kopplas mätfaktorer (KPI) för att mäta och visa utvecklingen. Strategigenomgången utgör även grunden för budgeten

där beslut om resursfördelning fattas samt mål för det kommande året sätts. Genom ett enkelt och välimplementerat målstyrningsverktyg för kontinuerlig uppföljning säkerställs att hela verksamheten gör korrekta prioriteringar för att nå uppsatta mål.

Affärsområdena styr den operativa verksamheten mot målen med hjälp av processer för inköp, produktion och försäljning stöttat av processer för HR, ekonomi, forskning och utveckling, IT, miljö och kommunikation.

Verksamheten följs upp genom regelbunden rapportering av utveckling och KPI:er som beskriver verksamheten, kompletterade med kvalitativ analys. Rapportering av hållbarhetsdata är integrerad med den finansiella rapporteringen.

Uppförandekod. Holmens uppförandekod är i linje med UN Global Compact och ger vägledning i det dagliga arbetet och klargör vilka förväntningar som ställs på medarbetarna. Holmens verksamhet ska genomsyras av ett ansvarsfullt beteende gentemot både interna och externa intressenter. Även uppförandekoden för leverantörer följer UN Global Compact och omfattar antikorrupcion, mänskliga rättigheter, arbetsmiljö och miljö.

Med respekt för de mänskliga rättigheterna verkar Holmen för ett arbetsklimat som har sin grund i alla människors lika värde. Alla medarbetare ska ha samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Holmen omfattas av UK Modern Slavery Act och en redogörelse kopplad till detta finns på holmen.com.

Policyer. Holmen använder policyer, riktlinjer och koncerninstruktioner för att klargöra hur medarbetare ska agera inom grundläggande och kritiska områden. Koncernens elva policyer behandlar bland annat förväntningar på medarbetarskap och chefskap, anger ramar för målstyrning, kompetensförsörjning, samverkan med fackliga organisationer, likabehandling, samt anställningsvillkor. Därutöver omfattas god arbetsmiljö utifrån säkerhets- och hälsoaspekter, antikorrupcion och konkurrensfrågor och hur god affärssed upprätthålls i relationen med externa kontakter på de olika marknaderna. Anställda i funktioner som löper risk att utsättas för otillåtet beteende får särskild utbildning i affäretik. Policyerna anger att råvaror ska användas effektivt och föroreningar ska förebyggas samt att ständiga förbättringar ska

Efterlevnad. Holmens uppförandekod, policyer och värderingar ingår i varje medarbetares introduktion samt upprepas av chefer vid medarbetarträffar. Efterlevnad följs upp genom bland annat medarbetarundersökningar och medarbetarsamtal, lönekartläggningar, säkerhetsstatistik och revision av organisatorisk och social arbetsmiljö. Där överträdelser eller bristfälligt företagskultur uppdagas hanteras frågan situationsanpassat.

Whistle blower-funktion. En whistle blower-funktion finns tillgänglig för att anställda och övriga intressenter ska kunna framföra påpekanden om eventuella brister i Holmens finansiella rapportering eller andra missförhållanden hos företaget.

»Holmens uppförandekod är i linje med UN Global Compact och ger vägledning i det dagliga arbetet.«

eftersträvas. Finansiella risker hanteras centralt och ska präglas av en låg risknivå. Policyerna ska även säkerställa att bolagets tillgångar hanteras enligt koncernens regler, risker för fel i den finansiella rapporteringen ska minimeras och oegentligheter förhindras. Koncernens inköp ska bidra till långsiktig lönsamhet. En hållbar försäljning av råvaror, produkter och tjänster ska säkerställas på såväl kort som lång sikt. Kommunikationen ska vara korrekt, transparent och lättillgänglig samt beakta legala krav och affärsmässig sekretess.

Intern kontroll avseende finansiell rapportering

Styrelsens ansvar för intern kontroll och finansiell rapportering regleras i den svenska aktiebolagslagen och i Svensk kod för bolagsstyrning. Enligt koden är det också styrelsens ansvar att bolaget sköts hållbart och ansvarsfullt. Det löpande ansvaret för samtliga dessa frågor har delegerats till VD.

Valberedningens sammansättning

Namn	Representerar	Inför årsstämma:		Oberoende i förhållande till:	
		2020	2019	Bolaget	Röstmässigt största ägaren
Mats Guldbrand	L E Lundbergföretagen*	x (ordf)	x (ordf)	Ja	Nej
Fredrik Lundberg	Styrelsens ordförande	x	x	Ja	Nej
Carl Kempe	Kempestiftelserna*	x	-	Ja	Ja
Torbjörn Widmark	Kempestiftelserna*	-	x	Ja	Ja
Hans Hedström	Carnegie fonder*	x	x	Ja	Ja

* Per 31 augusti 2019 uppgick det röstmässiga ägandet för L E Lundbergföretagen till 61,5 procent, Kempestiftelserna till 16,9 procent och Carnegie fonder (Sverige) till 1,5 procent.

Syfte och struktur. Syftet med intern kontroll är att säkerställa att Holmen lever upp till sina mål för den finansiella rapporteringen (se nedan), säkerställa att bolagets tillgångar hanteras enligt koncernens regler samt förhindra oegentligheter. Koncernstab Ekonomi och Finans koordinerar och följer upp processen för intern kontroll avseende finansiella rapporteringen.

Arbetet följer COSO:s ramverk för intern kontroll i den finansiella rapporteringen. Ramverket består av fem grundläggande element: kontrollmiljö, riskbedömning, kontrollaktiviteter, information och kommunikation samt uppföljning och utvärderingar. Ramverket har anpassats till Holmens olika verksamheter.

Kontrollmiljö. Kontrollmiljön utgör basen för den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen och bygger bland annat på bolagets interna styrprocesser. I styrelsens arbetsordning och i instruktionen till VD fastställs roll- och ansvarsfördelning för att tillgodose effektiv kontroll och hantering av verksamhetens risker.

Policyer, riktlinjer och instruktioner bidrar till att göra den enskilde individen medveten om sin roll i upprätthållandet av god intern kontroll. Dessa dokument ska också tillgodose att den finansiella rapporteringen följer de lagar och regler som gäller för bolag noterat på Nasdaq Stockholm, samt lokala regler i varje land där verksamhet bedrivs.

Riskbedömning. Arbetet med riskbedömning syftar till att identifiera och utvärdera de risker som kan medföra att

koncernens mål för den finansiella rapporteringen inte uppfylls. Resultatet av riskarbetet sammanställs och utvärderas under ledning av Koncernstab Ekonomi och Finans.

Holmens största risker avseende den finansiella rapporteringen kopplas till värderingen av skogstillgångar, materiella anläggningstillgångar, avsättning för pensioner, övriga avsättningar samt till finansiella transaktioner. I riskbedömningen ingår också att identifiera och utvärdera operativa risker. För vidare information om risker se avsnitt Riskhantering sida 40–43.

Kontrollaktiviteter. För att säkerställa att Holmens mål för den finansiella rapporteringen uppfylls finns kontrollkrav inbyggda i de processer som bedöms relevanta: försäljning, inköp, investeringar, personal, bokslut, betalningar samt IT. Kontrollaktiviteter syftar till att förebygga, upptäcka och korrigera fel och avvikelser. Koncernens samtliga enheter genomför verksamhetsanpassade självutvärderingar där det framgår vilka kontrollkrav som gäller för respektive process och huruvida de uppfylls eller ej.

Information och kommunikation.

Holmens finansiella informationsgivning, såväl extern som intern, följer en av VD fastställd kommunikationspolicy. Informationsgivningen till Holmens aktieägare och andra intressenter ska vara korrekt, fullständig, transparent och konsekvent samt ske på lika villkor och i rätt tid.

Uppföljning och utvärdering. Kontrollaktiviteter utvärderas regelbundet för att

säkerställa att de är effektiva och ändamålsenliga. Resultatet av självutvärderingarna följs upp löpande och avvikelser rapporteras kvartalsvis till vice VD. Tester görs av riktigheten i självutvärderingarna.

Rapportering av intern kontroll till koncernledningen sker en gång per år. Bolagets revisorer rapporterar under året sina iakttagelser av granskningen av den interna kontrollen till revisionsutskottet och styrelsen.

Uppföljningen är ett viktigt verktyg för att identifiera eventuella brister inom koncernen och hantera dem genom utformning av nya kontrollkrav.

Uttalande om internrevision. Styrelsen har bedömt att det inte finns några särskilda omständigheter i verksamheten eller andra förhållanden som motiverar en så kallad särskild granskningsfunktion (intern revision). Koncernens arbete med intern kontroll, tillsammans med det arbete som de externa revisorerna utför, bedöms vara tillräckligt.

Holmens finansiella rapportering

Extern finansiell rapportering ska:

- vara korrekt och fullständig samt följa tillämpliga lagar, regler och rekommendationer
- ge en rättvisande beskrivning av företagets verksamhet
- stödja en rationell och initierad värdering av verksamheten.

Intern finansiell rapportering ska därutöver ge stöd till korrekta affärsbeslut på alla nivåer i koncernen.

Styrelsens förslag till riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare (8 kap 51-53 §§ Aktiebolagslagen)

Dessa riktlinjer avser anställningsvillkoren för verkställande direktören, vice verkställande direktör och övriga ledande befattningshavare, dvs de affärsrådes- och stabschefer som rapporterar direkt till verkställande direktören. Riktlinjerna ska tillämpas på ersättningar som avtalas efter det att riktlinjerna antagits av årsstämman 2020. Riktlinjerna omfattar inte ersättningar som beslutas av bolagsstämman.

Riktlinjernas främjande av bolagets affärsstrategi, långsiktiga intressen och hållbarhet

Holmens strategi är att äga och förädla skog. Holmens skogsinnehav utgör basen för verksamheten, där råvaran växer och förädlas till allt från trävaror för klimat-smart byggande till förnybara förpackningar, magasin och böcker, med energi som till stor del kommer från egen vatten- och vindkraft.

En framgångsrik implementering av bolagets affärsstrategi, långsiktiga intressen och hållbarhet förutsätter att bolaget kan attrahera rätt medarbetare. Denna riktlinje avser att ge Holmen förutsättningar att rekrytera och behålla kvalificerade medarbetare.

Formerna för ersättning

I bolaget har inrättats ett långsiktigt aktie-relaterat incitamentsprogram. Det har beslutats av bolagsstämman 2019 och omfattas därför inte av dessa riktlinjer. Det övergripande syftet med Programmet är att bibehålla nära intressegemenskap mellan ledande befattningshavare och aktieägarna och att främja ett långsiktigt engagemang för Holmen. Programmet är ämnat att attrahera och behålla anställda

som är avgörande för Holmens fortsatta framgång. Det prestationskrav som används för att bedöma utfallet av programmet har en tydlig koppling till affärsstrategin och därmed till bolagets långsiktiga värdeskapande, inklusive dess hållbarhet. Programmet uppställer vidare krav på egen investering, kvarvarande anställning och flerårig innehavstid. Utöver av årsstämma beslutade aktierelaterade incitamentsprogram ska ingen rörlig ersättning förekomma.

Ersättningen till verkställande direktören och övriga ledande befattningshavare ska utgöras av en fast, marknadsmässig lön. Övriga förmåner får innefatta bland andra sjukvårdsförsäkring, bostadsförmån och bilförmån. Sådana förmåner ska där de förekommer utgöra maximalt 10 procent av den fasta lönen.

Pensionsåldern ska normalt vara 65 år. Pensionsförmånen ska vara premiebestämd och premierna ska överensstämma med vad som föreskrivs i ITP-plan, för närvarande 30 procent av den fasta konstantlönen.

Uppsägningstid och avgångsvederlag

Uppsägningstiden ska vara sex månader oavsett om uppsägningen sker på initiativ av bolaget eller befattningshavaren. Vid uppsägning från bolagets sida ska ett avgångsvederlag kunna utgå med belopp motsvarande högst 18 månadslöner.

Beaktande av lön och anställningsvillkor för övriga anställda

Vid beredningen av styrelsens förslag till dessa ersättningsriktlinjer har lön och anställningsvillkor för bolagets övriga

anställda beaktats genom att uppgifter om anställdas totalersättning, ersättningskomponenter samt ersättningsökning och ökningstakt över tid utgjort en del av beslutsunderlaget vid utvärderingen av skäligheten av riktlinjerna.

Beslutsprocessen för att fastställa, se över och genomföra riktlinjerna

Styrelsen har inrättat ett ersättningsutskott. I utskottets uppgifter ingår att bereda styrelsens beslut om förslag till riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare. Styrelsen ska enligt 8 kap 51 § Aktiebolagslagen upprätta förslag till nya riktlinjer åtminstone vart fjärde år och lägga fram förslaget för beslut vid årsstämman. Ersättningsutskottet ska även följa och utvärdera tillämpningen av riktlinjen samt gällande ersättningsstruktur och ersättningsnivåer i bolaget. Ersättningsutskottets ledamöter ska vara oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen. Vid styrelsens behandling av och beslut i ersättningsrelaterade frågor närvarar inte verkställande direktören eller andra personer i bolagsledningen, i den mån de berörs av frågorna.

Frågående av riktlinjerna

Styrelsen får besluta att tillfälligt frånga riktlinjerna helt eller delvis, om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl för det och ett avsteg är nödvändigt för att tillgodose bolagets långsiktiga intressen, inklusive dess hållbarhet, eller för att säkerställa bolagets ekonomiska bärkraft.

Riskhantering

Koncernens affärsmässiga och operativa risker hanteras av respektive affärsområde som också fattar beslut gällande produktion, försäljning och anställda med målsättning att uthålligt ge bra avkastning på investerat kapital. Risker hanteras inom ramen för affärsområdenas ledningssystem.

Inköp och IT hanteras av koncerngemensamma funktioner för att dra nytta av skalfördelar och risker hanteras i linje med koncernens policyer. Koncernens finansiering och finansiella risker hanteras av Koncernstab Ekonomi och Finans utifrån en av styrelsen fastställd finanspolicy

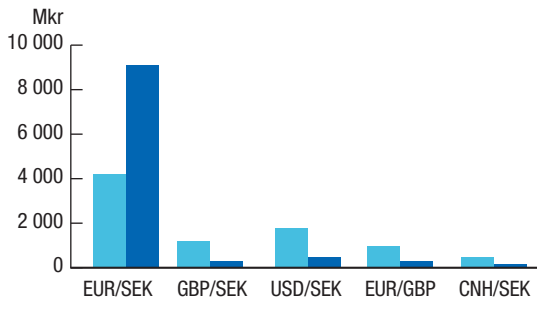
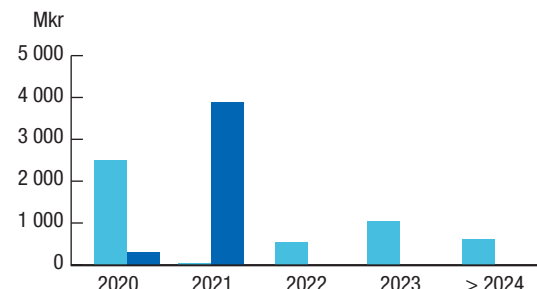
som präglas av en låg risknivå och syftar till att minimera koncernens kapitalkostnad samt effektivt hantera och kontrollera koncernens finansiella risker.

Operativa risker

Risk	Riskhantering	Kommentar
Produktion och leveranser Förändring i efterfrågan på kartong, papper och trävaror påverkar möjligheten att producera fullt vid koncernens industrier och kan leda till lägre intäkter. Intäkterna kan även påverkas om skörden från egen skog behöver begränsas till följd av lägre efterfrågan och från variationer i nederbörd och vind, vilka styr produktionen av vatten- och vindkraft.	Holmen strävar efter att upprätthålla en bra kostnadsposition genom storskalig produktion i välinvesterade produktionsanläggningar, effektiva logistiklösningar och god kontroll över vedförsörjningen. Tillsammans med långvariga kundrelationer och starka produktvarumärken ökar det möjligheten att upprätthålla en hög produktion även vid svårare marknadsförhållanden. Förändringar av efterfrågan på ved kan mötas genom att flytta skörd från egen skog mellan åren medan produktionen av vattenkraft under året kan regleras genom att styra nivån i vattenmagasinen.	Kostnadspositionen stärks löpande genom riktade investeringar. 2019 genomfördes investeringar för att eliminera flaskhalsar i Iggesunds bruk vilket möjliggör ökad produktion av massa. Arbetet med att bygga ut produktionskapaciteten med 150 000 kubikmeter vid Bravikens sågverk fortgår enligt plan och förväntas tas i drift under 2020. Under året beslutades att investera i Bravikens pappersbruk i syfte att fortsätta omställningen mot ljusa och lätta produkter baserat på färska fibrer. I december beslutades att uppföra vindkraftsparken Blåbergsliden med en installerad effekt om 143 MW vilket väntas öka Holmens produktion av el från vatten- och vindkraft med 35 procent.
Försäljningspriser Marknadsbalansen inom respektive produktsegment styr försäljningspriset och påverkar intäkterna.	Holmen har begränsade möjligheter att snabbt göra större förändringar i produktutbud vid prisförändring men anpassar produktinriktning mot de produkter och marknader som bedöms ha bäst långsiktiga förutsättningar samt genom att ha en bred kundbas och ett utbud som sträcker sig över flera produktområden. Prisförändringar för ved och el kan i viss utsträckning hanteras genom att flytta skörd mellan åren och reglera nivån i vattenmagasinen för att flytta elproduktionen under året.	Under 2019 sjönk priserna på papper och trävaror från en hög nivå till följd av försämrad marknadsbalans medan kartongpriserna var stabila. Till följd av temporärt högt utbud minskade timmerpriserna något i södra Sverige. Elpriserna var på i stort samma nivå som 2018.
Råvarupriser Ved, el och kemikalier är de mest väsentliga insatsvarorna och prisförändringar påverkar lönsamheten.	Skörden av timmer från egen skog är i princip lika stor som förbrukningen vid de egna sågverken. Massaved från egen skog och flis från egna sågverk motsvarar knappt 50 procent av kartong- och pappersbrukens förbrukning. Genom den integrerade produktionsprocessen är koncernen i stort i balans på massa. Kartongverksamheten tillverkar nästan all el som behövs vid de egna bruken medan tillverkningen av papper försörjs av externa inköp. Samtidigt säljer koncernen el från vatten- och vindkraft till elnätet. Netto motsvarar koncernens egna elproduktion knappt 50 procent av den totala elkonsumtionen. Prisrisken för denna konsumtion hanteras genom fysiska fastprisavtal och finansiella säkringar. Behovet av värmeenergi är stort, men tillverkas lokalt på varje bruk från restprodukter. Kemikalier är en betydande insatsvara, framförallt vid kartongtillverkning, men behovet reduceras och uttjanta kemikalier återvinns vid bruken.	Kostnaden för insatsvaror planade under 2019 ut efter kraftiga uppgångar året innan. Nettoförbrukningen av el är prissäkrad till 80 procent för 2020 och 65 procent för 2021. Nominellt belopp för finansiella säkringar uppgår till 326 Mkr. När vindkraftsparken Blåbergsliden tas i bruk i slutet av 2021 kommer koncernens nettoexponering mot elpriset minska.
Anläggningar Produktionsutrustning kan allvarligt skadas vid till exempel brand, maskinhaveri eller strömavbrott. Detta kan leda till leveransproblem, oväntade kostnader och minskat kundförtroende.	Genom skadeförebyggande åtgärder, regelbundet underhåll och kontinuerliga uppgraderingar kan riskerna för skador i anläggningarna minimeras. Utbildningar av medarbetare främjar delaktighet, kunskap och medvetenhet om riskerna och hur de motverkas. Holmen försäkrar sina anläggningar till återanskaffningsvärde mot egendoms- och avbrottskadorna. Självrisken varierar mellan olika anläggningar men uppgår som mest till 30 Mkr för en enskild skada. Koncernen innehar ansvarsförsäkring som även omfattar plötslig och oförutsedd miljöskada som drabbar tredje part.	Under 2019 inträffade inga större skadehändelser.
Skog Skogsbrand, viltbete och skadeinsekter är risker i den växande skogen.	Koncernens skogsinnehav försäkras inte. Arealerna är spridda över stora delar av landet och risken för att omfattande skador inträffar samtidigt bedöms som låg. För att minska omfattningen av viltbete bedrivs ett aktivt arbete på Holmens marker i syfte att hålla viltstammar på rätt poplärningsnivå. Skadeinsekter som snytbagg motverkas med hjälp av skyddsvaxning av plantor och skadeangripen skog skördas så snart som möjligt för att förhindra spridning.	Centraleuropa har drabbats kraftigt av angrepp från granbarkborre de senaste åren, vilket medfört högt utbud av grantimmer med lägre priser som följd. Även södra Sverige drabbades av granbarkborreangrepp under 2019. För att omhänderta skadat timmer ställde Holmen under hösten tillfälligt om produktionen vid Bravikens sågverk till att enbart såga gran.
Kundkrediter Risken för att koncernens kunder inte kan fullgöra sina betalningsförpliktelser utgör en kreditrisk.	Risken att koncernens kunder inte kommer att fullgöra sina betalningsförpliktelser begränsas genom kreditkontroll, interna kreditlimer per kund och i vissa fall genom försäkring av kundfordringar mot kreditförluster. Kreditlimer följs upp löpande. Exponeringen mot enskilda kunder är begränsad.	Per 2019-12-31 uppgick koncernens kundfordringar till 2 005 Mkr, varav 35 (43) procent var försäkrade mot kreditförluster. Under året har kreditförluster på kundfordringar påverkat resultatet med -7 (-1) Mkr. Försäljningen till de fem största kunderna utgjorde under 2019 sammanlagt 15 procent av koncernens totala omsättning.

Risk	Riskhantering	Kommentar
Leverantörer Brister i försörjningskedjan för insatsprodukter vad gäller såväl leveranssäkerhet som kvalitet kan leda till produktionsstörningar. Leverantörer som inte uppfyller Holmens krav kan även påverka verksamheten negativt.	Holmen eftersträvar att ha minst två godkända leverantörer per användningsområde. Dessutom ingår Holmens uppförandekod för leverantörer i alla nya kontrakt. Den innehåller krav på hållbar utveckling, bland annat genom att respektera internationellt erkända principer för antikorruption, mänskliga rättigheter, arbetsmiljö och miljö. Sedan 2017 anlitar Holmen en extern part, EcoVadis, för att följa upp leverantörernas efterlevnad av koden utifrån områdena mänskliga rättigheter, arbetsmiljö, miljö, affäretik och hållbara inköp.	Under 2019 rapporterades inga (inga) ärenden avseende avsteg från uppförandekoden för leverantörer. Vid utgången av 2019 hade leverantörer motsvarande knappt 90 procent (85) av koncernens inköpsvolym undertecknat leverantörskoden. Risker i leverantörskedjan kopplat till miljö, arbetsrättslagstiftning, mänskliga rättigheter, affäretik och hållbart inköp har kartlagts och handlingsplan gjorts. Holmen omfattas av UK Modern Slavery Act och en redogörelse för detta finns på holmen.com.
IT-system För att styra och planera produktion, försäljning samt inköp krävs ett effektivt IT-stöd. Störningar i IT-stödet och obehörig åtkomst till information kan ge betydande negativa effekter för verksamheten.	Driftstörningar samt obehörig åtkomst förhindras genom säkerhetsåtgärder och förebyggande åtgärder i form av ändamålsenligt fysiskt skydd, tillförlitlig serverdrift och säkra nätverk. Åtgärder och rutiner finns för att minimera risken för avbrott, men också för att hantera situationer då avbrott inträffat. Holmen utvecklar kontinuerligt dessa skyddsåtgärder för att möta förändringar i riskbilden.	Verksamheten påverkades inte av IT-incidenter under 2019.
Klimatförändring SMHI:s prognoser visar att medeltemperatur, nederbörd och markfuktighet kommer öka i Sverige. Ett varmare klimat kan öka tillväxten i våra nordligt växande skogar med längre växtperiod, mer nederbörd och högre koldioxidnivåer i luften vilket underlättar fotosyntesen. Det kan också påverka den biologiska mångfalden samt öka risken för vind- och snöskador, svampattacker, insektskador och skogsbränder. Klimatförändringar kan även påverka våra möjligheter att skörda.	Holmen utvecklar planter och processer för bland annat plantering, rensning och gallring för att anpassa våra skogar till ett ändrat klimat. Frön till Holmens plantodling är utvalda för att växa och trivas i ett föränderligt klimat och vid plantering anpassar vi val av trädslag till markens unika förutsättningar för att öka trädens motståndskraft vid extremväder såsom stormar, regn och torka. Då kortare perioder av tjälad mark kan försvåra skörd under vintern anpassas arbetet genom planering och flytt av maskiner till områden med bättre förutsättningar. Risk för påverkan på Holmens industrier till följd av klimatförändringar hanteras inom Holmens industriers kontinuitetsplaner. Risker gällande energianvändning och utsläpp av växthusgaser hanteras inom våra ISO-certifierade miljö- och energiledningssystem.	Inom affärsområde Skog genomförs löpande klimatriskanalyser för att skapa friska och motståndskraftiga skogar anpassade till ett föränderligt klimat. Klimatförändringen skapar ökad efterfrågan på Holmens produkter då våra kunder efterfrågar förnybara alternativ till fossila produkter.
Miljö Störningar i produktionen kan orsaka överskridanden av de utsläppsvillkor som miljömyndigheterna beslutat för verksamheterna vilket skulle kunna påverka miljön.	Miljöarbetet organiseras och bedrivs enligt Holmens miljö- och energipolicy. Vid störningar prioriteras miljön framför produktionen. Risker förebyggs och hanteras genom rutinemässiga egenkontroller, myndighetskontroller och miljöriskanalyser samt genom att använda certifierade miljö- och energiledningssystem och spårbarhetscertifiering.	Under 2019 rapporterades 35 (32) miljörelaterade incidenter till tillsynsmyndigheterna. Avvikelse var inte av väsentligt slag vad gäller miljö- eller resultatpåverkan.
Arbetsmiljö Tillbud och olyckor på arbetsplatsen innebär påverkan på människors liv och hälsa. Det kan också leda till störningar i produktionen med ökade kostnader som följd.	Säker arbetsmiljö är en prioriterad fråga på samtliga ledningsnivåer i koncernen. Certifierade ledningssystem, koncernövergripande mål för arbetsolyckor, kontinuerlig utbildning av personal för ökad riskmedvetenhet, rutiner för riskobservation, tillbud- och olycksfallsrapportering samt riskbedömning av arbetsmoment och entreprenörsarbeten är exempel på aktiviteter för att få en hög säkerhet på arbetsplatsen. Traversarbete och fordon med folk i rörelse utgör största riskområden.	Utfallet 2019 blev 5,7 (4,9) arbetsolycksfall per 1 miljon arbetade timmar. Se vidare sida 33. De vanligaste olyckorna var halk-, snubbel- och kläm. Skårskador har under året minskat efter vidtagna åtgärder.
Kompetensförsörjning Kompetenta och motiverade medarbetare är en viktig förutsättning för att långsiktigt kunna bedriva verksamheten med god lönsamhet. Pensionsavgångar ökar behovet att attrahera ny arbetskraft, vilket kan vara utmanande.	Med ett koncerngemensamt employer branding-arbete marknadsför vi Holmen som arbetsgivare via digitala kanaler och i personliga möten. Kommunikationen riktar både brett och direkt mot de mest kritiska målgrupperna.	Satsningar har givit betydligt fler sökande till de tjänster vi önskar besätta. Den frivilliga personalomsättningen är stabil och nyanställningsundersökningar visar att nyanställda trivs och att unga från universiteten stannar kvar inom bolaget, vilket är en styrka.
Affäretik Nationellt och globalt ställer kunder och partners krav på Holmen som en stabil och pålitlig leverantör som står för god affäretik och tydliga hållbarhetsprinciper. Avsteg från principer och policyer kan påverka anseendet och affärsrelationerna negativt.	Holmens uppförandekod och Holmens affäretikpolicy med tillhörande riktlinjer ger tydlig vägledning om hur god affäretik upprätthålls i relationen med externa kontakter på de olika marknaderna. Utbildning avseende affäretik sker för ledningsgrupper och för medarbetare som bedöms kunna komma i kontakt med de frågor som omfattas av affäretikpolicyn, såsom marknads- och säljavelningar samt inköpare. Holmens uppförandekod ger även vägledning inom mänskliga rättigheter, arbetstagares villkor och miljö. Dessa områden förtydligas i Holmens policyer med tillhörande riktlinjer.	Under 2019 inrapporterades inga ärenden avseende avsteg från varken affäretikpolicyn eller uppförandekodens delar gällande affäretiska frågor. Ett fåtal övriga händelser kopplade till uppförandekoden har rapporterats under året. Samtliga har hanterats enligt Holmens interna processer. Åtgärder är vidtagna och inte längre föremål för vidare aktiviteter.
Regulatoriska risker Lagar och regler i länder där koncernen verkar påverkar hur affärsverksamheten kan bedrivas. Regler om hur skogen får brukas kan påverka framtida tillväxt och skörd. Regler för användande av färsk fiber kontra returfiber, samt lagstiftning om vattenverksamhet kan komma att påverka koncernens konkurrenskraft.	Holmen deltar i nationella och internationella branschorganisationer som har uppdrag att sköta samhällsbevakning, opinionsbildning och föra fram Holmens position och syn i vissa politiska frågor. På orter där verksamhet bedrivs knyts kontakter med lokala företrädare och allmänhet. Det sker till exempel vid samråds- och informationsmöten och via möten med beslutsfattare. Holmen har för frågor om rätten att bruka skogen och om vattenverksamhet deltagit aktivt i arbetet med näringslivsorganisationer och i remissvar.	Storbritanniens utträde ur EU kan komma att påverka de marknader på vilka Holmen säljer sina produkter. Holmen har även produktion i Storbritannien vilken kan komma att påverkas. Utvecklingen följs noga, men utkomsten och konsekvenserna är svåra att förutse. Under 2019 beslutade EU om ett nytt direktiv som reglerar användningen av vissa engångsartiklar av plast. Holmen ser positivt på direktivet då det kan innebära möjligheter för skogsindustrins förnybara produkter.

Finansiella risker

Risk	Riskhantering	Kommentar																																																
Valuta Svängningar i valutakurser påverkar koncernens resultat. Risken vid transaktionsexponering beror på att en väsentlig del av koncernens försäljningsintäkter är i andra valutor än kostnaderna. Risken vid omräkningsexponering härrör från omräkningen av de utländska dotterbolagens tillgångar, skulder och resultat till svenska kronor.	Transaktionsexponering. För att minska resultatpåverkan av förändrade valutakurser säkras nettoflödet med valutaterminer. Nettoflödet i euro, dollar och pund för de närmaste fyra månaderna säkras alltid. Det motsvarar normalt kundfordringar och utestående order. Styrelsen kan besluta att säkra flöden för en längre period om det bedöms lämpligt med hänsyn till produkternas lönsamhet, konkurrenskraft och valutasituationen. Valutaexponering som uppstår när investeringar betalas i utländsk valuta separeras från övrig transaktionsexponering. Normalt säkras 90–100 procent av valutaexponeringen för större investeringar. Omräkningsexponering. Säkring av exponeringen som uppstår när dotterbolagens tillgångar och skulder omräknas till svenska kronor (så kallad equity-hedge) bedöms från fall till fall och görs med utgångspunkt från koncernmässigt värde av nettotillgångarna. Koncernens anläggningstillgångar är i huvudsak svenska, med undantag av kartongbruket i England som utgör 3 procent av tillgångarna. Säkring sker med lån i utländsk valuta eller valutaterminer. Exponeringen som uppstår då utländska dotterbolags resultat omräknas till svenska kronor säkras normalt inte.	För kommande dryga två år är förväntade flöden i EUR/SEK säkrade till i genomsnitt 10,43 För övriga valutor är 4 månaders flöden säkrade. Säkring i pund uppgick vid utgången av årsskiftet till 14 MGBP. Nettotillgångar i övriga valutor är begränsade och säkras normalt inte.																																																
	 <table><thead><tr><th>Valuta</th><th>Transaktionsexponering, 12 månader</th><th>Säkrad transaktionsexponering</th></tr></thead><tbody><tr><td>EUR/SEK</td><td>9000</td><td>9000</td></tr><tr><td>GBP/SEK</td><td>1000</td><td>1000</td></tr><tr><td>USD/SEK</td><td>1500</td><td>1500</td></tr><tr><td>EUR/GBP</td><td>1000</td><td>1000</td></tr><tr><td>CNH/SEK</td><td>500</td><td>500</td></tr></tbody></table>	Valuta	Transaktionsexponering, 12 månader	Säkrad transaktionsexponering	EUR/SEK	9000	9000	GBP/SEK	1000	1000	USD/SEK	1500	1500	EUR/GBP	1000	1000	CNH/SEK	500	500																															
Valuta	Transaktionsexponering, 12 månader	Säkrad transaktionsexponering																																																
EUR/SEK	9000	9000																																																
GBP/SEK	1000	1000																																																
USD/SEK	1500	1500																																																
EUR/GBP	1000	1000																																																
CNH/SEK	500	500																																																
Ränta Risker som uppstår då förändringar i marknadsräntan påverkar koncernens räntenetto.	Räntebindningen på koncernens finansiella tillgångar och skulder är normalt kort. Styrelsen kan välja att förlänga räntebindningen i syfte att begränsa effekten av en ränteuppgång. Derivatinstrument i form av ränteswappar kan används för att styra räntebindningen utan att underliggande lån förändras.	Koncernens genomsnittliga upplåningsränta uppgick under 2019 till 1,2 procent. Tabellen nedan visar koncernens räntebindning fördelat per valuta. Under 2019 ökade den långa räntebindningen med totalt 1 000 fördelat på 500 Mkr i fyra år och 500 Mkr i fem år.																																																
	<table><thead><tr><th>Mkr</th><th><1 år</th><th>1-3 år</th><th>3-5 år</th><th>>5 år</th><th>Pensions- avsättningar</th><th>Nyttjande- rättsavtal</th><th>Summa</th></tr></thead><tbody><tr><td>SEK</td><td>-2 744</td><td>-</td><td>-1 000</td><td>-</td><td>-21</td><td>-136</td><td>-3 900</td></tr><tr><td>EUR</td><td>68</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-6</td><td>-35</td><td>27</td></tr><tr><td>GBP</td><td>56</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-19</td><td>-5</td><td>33</td></tr><tr><td>Övriga poster</td><td>66</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>-9</td><td>57</td></tr><tr><td></td><td>-2 544</td><td>-</td><td>-1 000</td><td>-</td><td>-46</td><td>-184</td><td>-3 784</td></tr></tbody></table>	Mkr	<1 år	1-3 år	3-5 år	>5 år	Pensions- avsättningar	Nyttjande- rättsavtal	Summa	SEK	-2 744	-	-1 000	-	-21	-136	-3 900	EUR	68	-	-	-	-6	-35	27	GBP	56	-	-	-	-19	-5	33	Övriga poster	66	-	-	-	-	-9	57		-2 544	-	-1 000	-	-46	-184	-3 784	
Mkr	<1 år	1-3 år	3-5 år	>5 år	Pensions- avsättningar	Nyttjande- rättsavtal	Summa																																											
SEK	-2 744	-	-1 000	-	-21	-136	-3 900																																											
EUR	68	-	-	-	-6	-35	27																																											
GBP	56	-	-	-	-19	-5	33																																											
Övriga poster	66	-	-	-	-	-9	57																																											
	-2 544	-	-1 000	-	-46	-184	-3 784																																											
Kreditrisk mot finansiell motpart Risken för att finansiella transaktioner ger upphov till kreditrisker gentemot finansiella motparter.	För varje finansiell motpart fastställs en maximal kredit- och settlementrisk som följs upp löpande. Holmens finansiella motparter bedöms med hjälp av välrenommerade ratinginstitut eller, i de fall rating saknas, egna analyser. Beräkningen baseras på löptid och historisk volatilitet för olika derivattyper. För övriga finansiella tillgångar bedöms den maximala kreditrisken motsvaras av nominellt belopp.	Per 2019-12-31 hade koncernen utestående derivatkontrakt med ett nominellt belopp om 16 miljarder kronor och ett marknadsvärde om netto +123 Mkr.																																																
Likviditet och refinansiering Risken för att behovet av framtida kapitalanskaffning och refinansiering av förfallande lån tvingas ske till hög kostnad.	Holmens strategi är att ha en stark finansiell ställning för att ha handlingsfrihet att fatta långsiktiga affärsmässiga beslut. Målet är att den finansiella nettoskulden inte ska överstiga 25 procent av eget kapital. Holmens finansiering består i huvudsak av obligationslån och företagscertifikat. Risker att framtida kapitalanskaffning blir svår eller dyr reduceras genom användande av långfristiga kontrakterade kreditlöften. Finansieringsplaneringen hanteras genom prognoser över behovet för kommande år baserat på koncernens budget och resultatprognoser som uppdateras regelbundet.	Den finansiella ställningen är stark med en finansiell nettoskuld som per 2019-12-31 uppgick till 3 784 Mkr vilket motsvarar 9 procent av eget kapital. Av de finansiella skulderna förfaller 2 498 Mkr under 2020. Koncernen hade vid årsskiftet ett outnyttjat kontrakterat kreditlöfte om 400 MEUR (4 172 Mkr) med en grupp av åtta banker varav 296 Mkr var tillgängligt att utnyttjas fram till juni 2020 och resterande del till juni 2021. I februari 2020 ersattes detta med ett nytt kontrakterat kreditlöfte om 4 000 Mkr från en grupp av 7 banker som är tillgängligt att utnyttjas fram till februari 2025. Kreditlöftet får utnyttjas under förutsättning att koncernens nettoskuld inte överstiger 125 procent av eget kapital.																																																
	 <table><thead><tr><th>År</th><th>Finansiella skulder</th><th>Kreditlöfte</th></tr></thead><tbody><tr><td>2020</td><td>2500</td><td>200</td></tr><tr><td>2021</td><td>3800</td><td>3800</td></tr><tr><td>2022</td><td>500</td><td>500</td></tr><tr><td>2023</td><td>1000</td><td>1000</td></tr><tr><td>> 2024</td><td>500</td><td>500</td></tr></tbody></table>	År	Finansiella skulder	Kreditlöfte	2020	2500	200	2021	3800	3800	2022	500	500	2023	1000	1000	> 2024	500	500																															
År	Finansiella skulder	Kreditlöfte																																																
2020	2500	200																																																
2021	3800	3800																																																
2022	500	500																																																
2023	1000	1000																																																
> 2024	500	500																																																

Känslighetsanalys

Operativa risker

En procents förändring i leveranser och pris för koncernens produkter respektive väsentliga insatsvaror bedöms påverka koncernens rörelseresultat enligt tabellen till höger.

Intjäningen under året är relativt jämn. De tydligaste säsongeffekterna är lägre personalkostnader under tredje kvartalet och att elproduktionen vid vattenkraftverken normalt är högre under första och fjärde kvartalet.

Påverkan rörelseresultat, Mkr	Förändring	Pris	Leveranser
Kartong	+/-1 %	60	29
Papper	+/-1 %	58	20
Trävaror	+/-1 %	17	5
Virke egen skog	+/-1 %	13	9
Vatten och vindkraft	+/-1 %	4	3
Insatsvaror			
Virke*	+/-1 %	31	
EI*	+/-1 %	11	
Kemikalier	+/-1 %	15	
Övriga rörliga kostnader	+/-1 %	7	
Leveranskostnader	+/-1 %	15	
Personal	+/-1 %	23	
Övriga fasta kostnader	+/-1 %	17	

* Med hänsyn tagen till skörd av egen skog samt produktion av egen elkraft är resultatkänsligheten netto för koncernen för virke 18 Mkr och el 8 Mkr.

Finansiella risker

Tabellen till höger visar hur stor effekt en förändring av svenska kronan, elpriset respektive marknadsräntan skulle ha på koncernens resultat före skatt respektive eget kapital nästa år med hänsyn tagen till säkringar. Den antagna förändringen är framräknad utifrån fem års genomsnittlig historisk volatilitet för respektive instrument, vilket bedöms som en rimlig förändring även framåt. Den historiska volatiliteten på växelkurserna är uträknad utifrån den genomsnittliga årliga volatiliteten på KIX vilket är riksbankens valutakursindex. Utan hänsyn tagen till säkringar skulle 5 procents förändring av kronan påverka resultatet före skatt med 420 Mkr per år. Dessutom skulle en förändring av elpriset på 30 procent påverka resultatet före skatt med 235 Mkr per år utan hänsyn tagen till säkringar.

Resultat före skatt*	Förändring	Mkr
Växelkurser	+/-5 %	162
SEK mot EUR	+/-5 %	8
SEK mot USD	+/-5 %	65
SEK mot GBP	+/-5 %	44
SEK mot övriga valutor	+/-5 %	46
Elpris	+/-30 %	23
Låneränta	+/- 0,5 %-enhet	13
Eget kapital		
Transaktionssäkringar	+/-5 %	511
Investeringsäkringar	+/-5 %	42
Equity-hedge	+/-5 %	9
Elsäkringar	+/-30 %	159
Ränteändringar	+/-0,5 %-enhet	19

* Beräknad effekt för 2020 inklusive säkringar

Aktien och ägarna

Holmens två aktieserier är noterade på Nasdaq Stockholm, Large Cap. Holmens totalavkastning (utbetald utdelning och kursutveckling) har under den senaste femårsperioden varit 154 procent jämfört med 46 procent för OMX Stockholm 30. Det motsvarar för Holmen en årlig avkastning om 20 procent.

Handel på börsen

Holmen noterades på Stockholmsbörsen 1936, men hette då Mo och Domsjö AB. Holmens två aktieserier är idag noterade på Nasdaq Stockholm, Large Cap. Vid utgången av 2019 noterades Holmen A till 295 (178) kronor och Holmen B till 285 (175) kronor, motsvarande ett börsvärde om 46,6 (29,5) miljarder kronor. Årets högsta slutkurs för Holmen B var 297 kronor och noterades den 19 november. Den lägsta slutkursen på 172 kronor noterades den 3 januari. Det genomsnittliga antalet omsatta B-aktier uppgick till 516 000 per dag, vilket motsvarar ett värde på 124 Mkr. Genomsnittligt antal omsatta A-aktier var 1 200 per dag. Drygt 50 procent av handeln skedde på Nasdaq Stockholm. Därutöver sker handel i Holmen-aktien även på andra handelsplatser såsom Cboe BXE, Aquis och Turquoise.

Utdelning

Beslut om aktieutdelning grundas på en sammanvägning av koncernens lönsamhetssituation, framtida investeringsplaner och finansiella ställning. Styrelsen föreslår att årsstämman den 30 mars 2020 beslutar om en utdelning om 7 (6,75) kronor per aktie, vilket motsvarar 2,8 procent av eget kapital.

Aktiestruktur

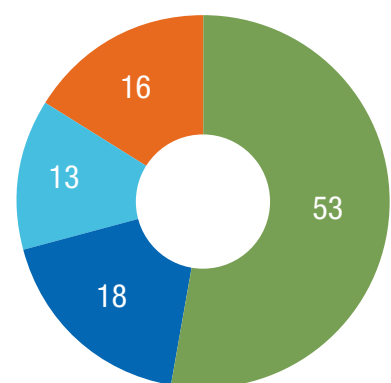
Holmen har 161 925 685 utestående aktier fördelade på 45 246 468 A-aktier och 116 679 217 B-aktier. Därutöver finns 7 586 639 återköpta B-aktier i eget förvar. A-aktien har tio röster och B-aktien en röst. I övrigt har aktierna samma rätt. Det finns inga begränsningar i aktiernas överlåtbarhet på grund av bestämmelse i lag eller bolagsordning.

Aktiesparprogram

Det aktiesparprogram som infördes efter beslut av årsstämman 2016 löpte ut i maj 2019, vilket innebar att deltagarna tilldelades 168 797 matchnings- och prestationsaktier. Årsstämman 2019 beslutade om ett nytt, liknande aktiesparprogram. För mer information om aktiesparprogrammen se not 4.

Ägarkategorier

Andel av kapital, %

Svenska institutioner	53 %
Svenska aktiefonder	18 %
Svenska privatpersoner	13 %
Utländska ägare	16 %

Resultat per aktie, 2019

52,6 SEK

Föreslagen utdelning per aktie, 2019

7 SEK

Aktieåterköp

Styrelsen fattade den 15 augusti beslut att utnyttja bemyndigandet från årsstämman 2019 att förvärva egna aktier. Totalt har 6 235 436 B-aktier återköpts för 1 430 Mkr vilket motsvarar en genomsnittlig kurs om 229 kr/aktie. Återköpen motsvarar 3,7 procent av totalt antal aktier. Sedan tidigare innehas 0,8 procent av antalet aktier vilket innebär att Holmen per den 31 december 2019 innehade aktier motsvarande 4,5 procent av totalt antal aktier.

Styrelsen föreslår att stämman beslutar om indragning av 7 000 000 B-aktier samt förnyar bemyndigandet att återköpa tio procent av bolagets aktier.

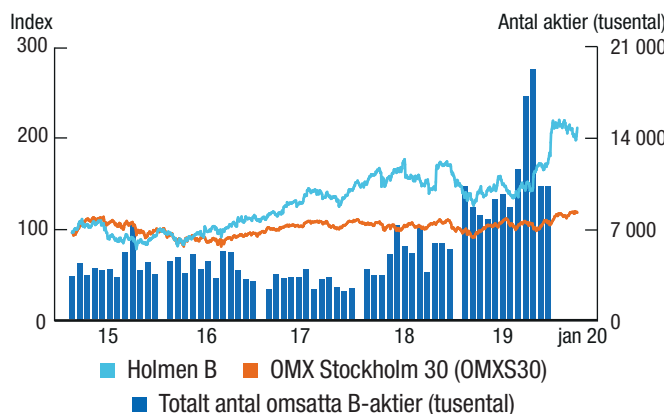
Ägarstruktur

Totalt hade Holmen 38 904 aktieägare vid utgången av 2019. Sett till antalet utgör svenska privatpersoner den största ägarkategorin med 36 792 ägare. Aktiekapitalet ägs till 84 (81) procent av svenskregistrerade ägare. Den största andelen aktier bland utländska ägare finns i USA och Norge, med 6 procent respektive 2 procent av kapitalet. Största ägare, med 62,3 procent av rösterna och 34,1 procent av kapitalet, var vid årsskiftet 2019/2020 L E Lundbergföretagen AB.

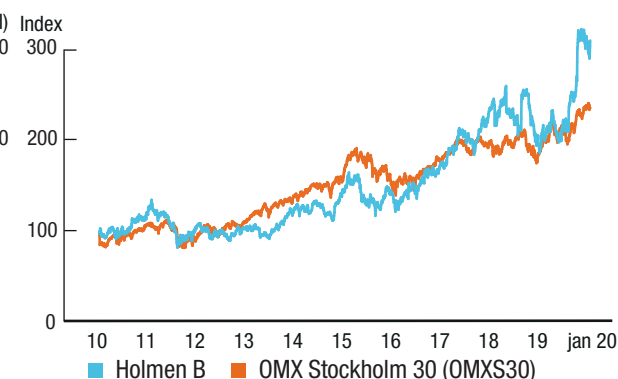
Aktieägarkommunikation

På holmen.com finns information om bolaget, finansiell information i form av rapporter, presentationer och finansiella data, utveckling av Holmens aktier och kontaktoppgifter samlad.

Aktiekursutveckling, Holmen B och OMX Stockholm

Totalavkastning Holmen B och OMX Stockholm Inkl.reinvesterad utdelning utan hänsyn till skatt

Källa: Macrobond

Årlig avkastning 2019-12-31, %	1 år	3 år	5 år	10 år
Holmen B	68	24	20	16
OMX Stockholm 30	31	9	8	10

Holmens totalavkastning har i genomsnitt varit 16 procent per år senaste tio åren, vilket är 6 procentenheter bättre än OMX Stockholm 30.

Aktiekapitalets sammansättning

Aktier	Röster	Antal aktier	Antal röster	Kvotvärde	Mkr
A	10	45 246 468	452 464 680	25	1 131
B	1	124 265 856	124 265 856	25	3 107
Totalt antal aktier		169 512 324	576 730 536		4 238
Innehav av återköpta B-aktier		-7 586 639	-7 586 639		
Totalt antal utestående aktier		161 925 685	569 143 897		

Ägarstruktur* 2019-12-31	% av kapital	% av röster
L E Lundbergföretagen	34,1	62,3
Kempestiftelserna	7,4	17,5
Carnegie fonder (Sverige)	5,3	1,5
SEB fonder	4,2	1,2
Alecta	3,5	1,0
Lannebo fonder	2,3	0,6
Nordea fonder	1,8	0,5
Vanguard (USA)	1,8	0,5
Swedbank Robur fonder	1,7	0,5
BlackRock	1,3	0,4
Summa	63,4	86,0
Övriga	36,6	14,0
Summa	100,0	100,0
Varav utländskt ägande	15,9	4,9

* Beräknat utifrån totalt antal utestående aktier. De tio kapitalmässigt största identifierade aktieägarna. Enskilt större aktieägare kan finnas förvaltningsregistrerade och ingå bland övriga aktieägare.

Aktiekapitalets utveckling 2000-2019	Förändring av antal aktier	Totalt antal aktier	Förändring av aktiekapital	Totalt aktiekapital, Mkr
2001 Indragning av återköpta aktier	-8 885 827	79 972 451	-444	3 999
2004 Konvertering och teckning	4 783 711	84 756 162	239	4 238
2018 Aktieuppdatering (split)	84 756 162	169 512 324	-	4 238

Aktieägarstatistik 2019-12-31

Innehavsklasser, antal aktier	Antal aktieägare	Andel av kapital, %
1-1 000	34 859	4
1 001-100 000	3 969	11
100 001-	76	85
Totalt	38 904	100

Data per aktie (justerat för aktiesplit 2:1 2018)	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Resultat efter utspädning, kr ¹⁾	52,6	13,5	9,9	8,5	3,3	5,4	4,3	11,1	23,6	4,2
Utdelning, kr	7⁵⁾	6,75	6,5	6	5,5	5	4,5	4,5	4	3,5
Utdelning i % av:										
Eget kapital	3	5	5	5	4	4	4	4	3	3
Börskurs vid årets slut	2	4	3	4	4	4	4	5	4	3
Årets resultat	13	50	65	71	158	93	106	41	17	83
Avkastning, eget kapital, % ^{1) 6)}	8	10	8	8	7	6	4	6	8	4
Avkastning, sysselsatt kapital, % ^{1) 6)}	9	10	9	9	6	6	5	7	9	6
Eget kapital per aktie, kr	238	140	131	127	124	125	124	124	118	101
Börskurs, B, vid årets slut, kr	285	175	218	164	131	133	117	96	99	111
Genomsnittskurs under året, B, kr	220	213	186	141	132	118	99	93	101	98
Årshögsta börskurs, B, kr	297	240	218	163	153	136	118	102	126	113
Årslägst börskurs, B, kr	172	175	157	114	110	105	87	85	78	87
Totalt börsvärde vid årets slut, 1 000 Mkr	46,6	29,5	36,6	27,4	22,3	22,3	19,7	16,2	16,6	18,5
P/E-tal ²⁾	5	13	22	19	39	25	28	9	4	26
EV/Resultat före avskrivningar ^{3) 6)}	14	9	13	10	11	9	10	8	7	7
Betavärde (48 mån), B, vid årets slut ⁴⁾	0,77	0,74	0,74	0,72	0,68	0,71	0,67	0,67	0,67	0,67
Antal aktieägare vid årets slut	38 904	33 573	30 903	28 159	28 176	27 788	27 692	28 440	28 899	28 339

1) Se sida 78: Definitioner och ordlista. 2) Börskurs vid årets slut dividerad med resultat per aktie efter utspädning. 3) Börsvärde plus finansiell nettoskuld vid årets slut (EV) dividerad med resultat före avskrivningar. 4) Måter hur känslig B-aktiens avkastning har varit relativt avkastningen på OMX 30 Stockholm under 48 månader. 5) Styrelsens förslag. 6) Exkl. jämförelsestörande poster.

Finansiella rapporter

Resultaträkning, Mkr	Not	2019	2018
Nettoomsättning	2	16 959	16 055
Övriga rörelseintäkter	3	1 370	1 284
Förändring varulager		-220	439
Råvaror och förnödenheter		-9 398	-9 027
Personalkostnader	4	-2 316	-2 306
Övriga rörelsekostnader	5	-3 597	-3 443
Avskrivningar enligt plan	10, 11, 12	-1 141	-1 012
Nedskrivningar	10, 13	-109	-25
Värdeförändring i biologiska tillgångar	9	9 566	425
Resultat från andelar i intressebolag och joint ventures	13	0	-9
Rörelseresultat		11 115	2 382
Finansiella intäkter	6	13	13
Finansiella kostnader	6	-47	-38
Resultat före skatt		11 081	2 356
Skatt	7	-2 351	-89
Årets resultat		8 731	2 268
Hänförligt till:			
Moderbolagets aktieägare		8 731	2 268
Resultat per aktie (kr)	8		
före utspädning		52,6	13,5
efter utspädning		52,6	13,5
Genomsnittligt antal aktier (milj)	8		
före utspädning		166,1	168,0
efter utspädning		166,1	168,0

Rörelseresultatet uppgick till 11 115 (2 382) Mkr och inkluderar jämförelsestörande poster om 8 770 Mkr, främst avseende förändrad redovisning av skogstillgångar. Rörelseresultatet exklusive jämförelsestörande poster uppgick till 2 345 Mkr. Resultatet påverkades positivt av högre försäljningspriser men negativt av ökade kostnader för ved och mer omfattande underhållsstopp.

Finansnettot för 2019 uppgick till -34 (-25) Mkr. Nettoskulden har i genomsnitt varit högre än under föregående år.

Redovisad skatt uppgick under 2019 till -2 351 (-89) Mkr och inkluderar -1 870 Mkr från förändrad redovisning av skogstillgångar.

Rapport över totalresultat, Mkr	Not	2019	2018
Årets resultat		8 731	2 268
Övrigt totalresultat			
Omvärdering av skogsmark	9	13 055	-
Omvärderingar av förmånsbestämda pensionsplaner	18	14	-52
Skatt hänförlig till poster som inte återförs till årets resultat	7	-2 687	10
Summa poster som inte återförs till årets resultat		10 382	-42
Kassaflödessäkringar			
Omvärdering		-277	115
Överfört från eget kapital till resultaträkningen		247	222
Överfört från eget kapital till anläggningstillgångar		-7	-8
Omräkningsdifferens på utländsk verksamhet		141	55
Säkring av valutarisk i utlandsverksamhet		-2	-8
Andel i joint ventures övrigt totalresultat	13	-6	-23
Skatt hänförlig till poster som återförs till årets resultat	7	8	-69
Summa poster som återförs till årets resultat		105	284
Summa övrigt totalresultat efter skatt		10 487	242
Summa totalresultat		19 218	2 510
Hänförligt till:			
Moderbolagets aktieägare		19 218	2 510

I övrigt totalresultat ingår 13 055 Mkr från omvärdering av skogsmark enligt förändrad redovisning av skogsmark. Skatt hänförlig till denna omvärdering uppgår till -2 689 Mkr.

Balansräkning per 31 december, Mkr	Not	2019	2018
Anläggningstillgångar			
Skogstillgångar			
Biologiska tillgångar	9	27 979	18 400
Skogsmark	9	13 366	301
Immateriella anläggningstillgångar	10	70	68
Materiella anläggningstillgångar	11	8 906	8 776
Nyttjanderättstillgångar	12	183	-
Andelar i intresseföretag och joint ventures	13	1 620	1 740
Övriga aktier och andelar	13	1	1
Långfristiga finansiella fordringar	14	452	468
Uppskjutna skattefordringar	7	1	1
Summa anläggningstillgångar		52 579	29 755
Omsättningstillgångar			
Varulager	15	3 460	3 628
Kundfordringar	16	2 005	1 929
Aktuell skattefordran	7	0	328
Övriga rörelsefordringar	16	799	959
Kortfristiga finansiella fordringar	14	14	35
Likvida medel	14	483	278
Summa omsättningstillgångar		6 761	7 157
Summa tillgångar		59 340	36 912
Eget kapital			
Aktiekapital		4 238	4 238
Övrigt tillskjutet kapital		281	281
Reserver		10 540	70
Balanserade vinstmedel inklusive årets resultat		25 052	18 865
Summa eget kapital hänförligt till moderbolagets aktieägare		40 111	23 453
Långfristiga skulder			
Långfristiga finansiella skulder	14	2 018	1 033
Långfristiga skulder avseende nyttjanderättstillgångar		171	-
Avsättningar för pensioner	18	46	61
Övriga avsättningar	19	637	483
Uppskjutna skatteskulder	7	10 299	5 839
Summa långfristiga skulder		13 171	7 416
Kortfristiga skulder			
Kortfristiga finansiella skulder	14	2 485	2 494
Kortfristiga skulder avseende nyttjanderättstillgångar		13	-
Leverantörsskulder	20	2 259	2 232
Aktuell skatteskuld	7	112	13
Avsättningar	19	158	197
Övriga rörelseskulder	20	1 030	1 108
Summa kortfristiga skulder		6 058	6 044
Summa skulder		19 229	13 459
Summa eget kapital och skulder		59 340	36 912

Det redovisade värdet på skogstillgångarna ökade vid årsskiftet med 22 134 Mkr till 41 345 Mkr till följd av att tillgångarna redovisas beräknat utifrån transaktioner i de områden där Holmen har mark. Av ökningen redovisas 9 079 Mkr i rörelseresultatet och 13 055 Mkr i övrigt totalresultat. Förändringen har ökat den redovisade uppskjutna skatteskulden med 4 560 Mkr och det egna kapitalet

med 17 574 Mkr. Under året har aktier återköpts till ett värde av 1 430 Mkr vilket minskar eget kapital. Den nya standarden IFRS 16 Leasingavtal ökar tillgångarna med 183 Mkr samtidigt som långfristiga skulder ökar med 171 Mkr och kortfristiga skulder ökar med 13 Mkr.

Förändringar i eget kapital, Mkr

	Aktiekapital	Övrigt tillskjutet kapital	Reserver Om- räknings- reserv	Säkrings- reserv	Om- värderings- reserv	Balanserade vinstmedel inkl. årets resultat	Totalt eget kapital
Ingående eget kapital 2018-01-01	4 238	281	-97	-117	-	17 731	22 035
Årets resultat	-	-	-	-	-	2 268	2 268
Övrigt totalresultat							
Omvärdering av förmånsbestämda pensionsplaner	-	-	-	-	-	-52	-52
Kassaflödessäkringar	-	-	-	329	-	-	329
Omräkningsdifferens på utländsk verksamhet	-	-	55	-	-	-	55
Säkring av valutarisk i utlandsverksamhet	-	-	-8	-	-	-	-8
Andel i joint ventures övrigt totalresultat	-	-	-	-23	-	-	-23
Skatt hänförligt till övrigt totalresultat	-	-	2	-71	-	10	-60
Summa övrigt totalresultat	-	-	49	235	-	-42	242
Summa totalresultat	-	-	49	235	-	2 226	2 510
Lämnad utdelning	-	-	-	-	-	-1 092	-1 092
Aktiesparprogram	-	-	-	-	-	0	0
Utgående eget kapital 2018-12-31	4 238	281	-48	118	-	18 865	23 453
Årets resultat						8 731	8 731
Övrigt totalresultat							
Omvärdering av skogsmark	-	-	-	-	13 055	-	13 055
Omvärdering av förmånsbestämda pensionsplaner	-	-	-	-	-	14	14
Kassaflödessäkringar	-	-	-	-37	-	-	-37
Omräkningsdifferens på utländsk verksamhet	-	-	141	-	-	-	141
Säkring av valutarisk i utlandsverksamhet	-	-	-2	-	-	-	-2
Andel i joint ventures övrigt totalresultat	-	-	-	-6	-	-	-6
Skatt hänförligt till övrigt totalresultat	-	-	0	8	-2 689	2	-2 679
Summa övrigt totalresultat	-	-	140	-35	10 366	17	10 487
Summa totalresultat	-	-	140	-35	10 366	8 747	19 218
Lämnad utdelning	-	-	-	-	-	-1 134	-1 134
Återköp av egna aktier	-	-	-	-	-	-1 430	-1 430
Aktiesparprogram	-	-	-	-	-	4	4
Utgående eget kapital 2019-12-31	4 238	281	92	83	10 366	25 052	40 111

Kassaflödesanalys, Mkr	Not	2019	2018
Den löpande verksamheten			
Resultat före skatt	25	11 081	2 356
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet			
Avskrivningar enligt plan		1 141	1 012
Nedskrivningar		109	25
Värdetförändring i biologiska tillgångar		-9 566	-425
Förändring av avsättningar		86	-39
Övrigt*		22	-33
Betalda inkomstskatter		-147	-396
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		2 727	2 500
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital			
Förändring av varulager		210	-705
Förändring av kundfordringar och övriga rörelsefordringar		-135	230
Förändring av leverantörsskulder och övriga rörelseskulder		83	262
Kassaflöde från den löpande verksamheten		2 884	2 286
Investeringsverksamheten			
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-1 024	-972
Avyttring av materiella anläggningstillgångar		21	98
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar		-14	-15
Förvärv av biologiska tillgångar		-9	-150
Avyttring av biologiska tillgångar		0	38
Ökning av långfristiga finansiella fordringar		0	-456
Återbetalning av långfristiga finansiella fordringar		36	24
Förvärv av aktier och andelar		-25	-3
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-1 015	-1 436
Finansieringsverksamheten			
Upptagna långfristiga lån		1 000	1 000
Amortering av långfristiga lån**		-500	-300
Förändring kortfristiga finansiella skulder	25	385	-539
Förändring kortfristiga finansiella fordringar		13	0
Återköp av egna aktier		-1 430	-
Utbetald utdelning till moderbolagets aktieägare		-1 134	-1 092
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-1 665	-930
Årets kassaflöde		204	-81
Likvida medel vid årets början		278	356
Valutakursdifferens i likvida medel		1	3
Likvida medel vid årets slut		483	278

* Övriga justeringar utgörs främst av valutaeffekter och marknadsomvärderingar av finansiella instrument, resultat från intresseföretag samt resultat vid försäljning av anläggningstillgångar.

** Avser amortering av lån som vid upptagandet varit långfristiga.

Förändring finansiell nettoskuld	2019	2018
Ingående finansiell nettoskuld	-2 807	-2 936
Ny redovisningsprincip IFRS 16 Leasingavtal	-205	-
Kassaflöde		
Löpande verksamhet	2 884	2 286
Investeringsverksamhet (exkl. långfristiga finansiella fordringar)	-1 050	-1 005
Återköp av aktier	-1 430	-
Utbetald utdelning	-1 134	-1 092
Skulder avseende nya nyttjanderättsavtal	-76	-
Omvärderingar av förmånsbestämda pensionsplaner	12	-47
Valutaeffekter och marknadsvärdeförändringar	21	-13
Utgående finansiell nettoskuld	-3 784	-2 807

Resultaträkning, Mkr	Not	2019	2018
Nettoomsättning	2	15 004	14 384
Övriga rörelseintäkter	3	706	628
Förändring varulager		-114	391
Råvaror och förnödenheter		-7 834	-7 636
Personalkostnader	4	-1 887	-1 921
Övriga externa kostnader	5	-5 449	-4 367
Avskrivningar enligt plan	10, 11	-44	-47
Nedskrivningar	10	-	-25
Rörelseresultat		382	1 407
Resultat från andelar i koncernföretag	6, 23	231	467
Resultat från andelar i intressebolag	6, 13	-185	-20
Ränteintäkter och liknande intäkter	6	30	32
Räntekostnader och liknande kostnader	6	-53	-45
Resultat efter finansiella poster		404	1 841
Bokslutsdispositioner	24	1 936	-1 373
Resultat före skatt		2 340	467
Skatt	7	-493	47
Årets resultat		1 847	514

Rapport över totalresultat, Mkr	Not	2019	2018
Årets resultat		1 847	514
Övrigt totalresultat			
Kassaflödessäkringar			
Omvärdering		-291	95
Överfört från eget kapital till resultaträkningen		264	230
Överfört från eget kapital till anläggningstillgångar		-7	0
Skatt hänförlig till övrigt totalresultat	7	7	-70
Summa poster som återförs till årets resultat		-27	255
Summa totalresultat		1 820	769

I moderbolaget ingår Holmens svenska verksamheter med undantag för merparten av anläggningstillgångarna, som redovisas i andra bolag i koncernen.

I posten Räntekostnader och liknande kostnader i resultaträkningen ingår resultat från säkring av eget kapital i utländska dotterbolag om -2 (-8) Mkr.

Kassaflödesanalys, Mkr	Not	2019	2018
Den löpande verksamheten			
Resultat efter finansiella poster		404	1 841
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet			
Avskrivningar enligt plan		44	47
Nedskrivningar		-	25
Förändring av avsättningar		87	-17
Övrigt*		-6	-113
Betalda inkomstskatter		-74	-297
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		455	1 485
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital			
Förändring av varulager		56	-597
Förändring av rörelsefordringar		-129	140
Förändring av rörelseskulder		134	207
Kassaflöde från den löpande verksamheten		516	1 235
Investeringsverksamheten			
Lämnade aktieägartillskott		-210	-3
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-73	-67
Avyttring av materiella anläggningstillgångar		8	9
Ökning av långfristiga finansiella fordringar		0	-456
Återbetalning av långfristiga finansiella fordringar		36	24
Avyttring av aktier och andelar		109	100
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-135	-395
Finansieringsverksamheten			
Upptagna långfristiga lån		1 000	1 000
Amortering av externa långfristiga lån**		-500	-300
Förändring övriga finansiella skulder	25	475	-502
Förändring övriga finansiella fordringar		-1 190	2 384
Utbetald utdelning till moderbolagets aktieägare		-1 134	-1 092
Återköp av egna aktier		-1 430	-
Erhållna koncernbidrag		2 572	191
Lämnade koncernbidrag		-2	-2 584
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-208	-904
Årets kassaflöde		173	-64
Likvida medel vid årets början		230	294
Likvida medel vid årets slut		403	230

* Övriga justeringar utgörs främst av valutaeffekter och marknadsomvärderingar av finansiella instrument samt resultat vid försäljning av anläggningstillgångar.

** Avser amortering av lån som vid upptagandet varit långfristiga.

Balansräkning per 31 december, Mkr	Not	2019	2018
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar	10	24	25
Materiella anläggningstillgångar	11	3 008	2 974
Finansiella anläggningstillgångar			
Aktier och andelar	13, 23	10 774	10 787
Långfristiga finansiella fordringar	14	2 397	7 419
Summa anläggningstillgångar		16 203	21 205
Omsättningstillgångar			
Varulager	15	2 867	2 926
Rörelsefordringar	16	2 364	2 424
Aktuell skattefordran	7	-	327
Kortfristiga placeringar	14	14	35
Likvida medel	14	403	230
Summa omsättningstillgångar		5 648	5 942
Summa tillgångar		21 852	27 147

Balansräkning per 31 december, Mkr	Not	2019	2018
Eget kapital	17		
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		4 238	4 238
Reservfond		1 577	1 577
Uppskrivningsfond		100	100
Fritt eget kapital			
Balanserade vinstmedel inkl. säkringsreserv		2 894	4 966
Årets resultat		1 847	514
Summa eget kapital		10 656	11 395
Obeskattade reserver	24	1 646	1 012
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner	18	0	20
Avsättningar för skatter	19	45	45
Övriga avsättningar	19	794	708
Uppskjuten skatteskuld	7	614	635
Summa avsättningar		1 454	1 407
Skulder			
Långfristiga finansiella skulder	14	2 480	7 817
Kortfristiga finansiella skulder	14	2 493	2 494
Aktuella skatteskulder	7	105	-
Rörelseskulder	20	3 018	3 022
Summa skulder		8 096	13 333
Summa eget kapital och skulder		21 852	27 147

Förändringar i eget kapital, Mkr

	Bundet eget kapital				Fritt eget kapital		
	Aktie- kapital	Reserv- fond	Uppskriv- ningsfond	Säkrings- reserv	Balanserade vinstmedel	Årets resultat	Totalt eget kapital
Ingående eget kapital 2018-01-01	4 238	1 577	100	-93	4 049	1 847	11 718
Vinstdisposition	-	-	-	-	1 847	-1 847	-
Årets resultat	-	-	-	-	-	514	514
Övrigt totalresultat							
Kassafliödessakringar	-	-	-	326	-	-	326
Skatt på övrigt totalresultat	-	-	-	-70	-	-	-70
Summa övrigt totalresultat	-	-	-	255	-	-	255
Summa totalresultat	-	-	-	255	1 847	-1 333	769
Lämnad utdelning	-	-	-	-	-1 092	-	-1 092
Aktiesparprogram	-	-	-	-	0	-	0
Utgående eget kapital 2018-12-31	4 238	1 577	100	162	4 805	514	11 395
Vinstdisposition	-	-	-	-	514	-514	-
Årets resultat	-	-	-	-	-	1 847	1 847
Övrigt totalresultat							
Kassafliödessakringar	-	-	-	-34	-	-	-34
Skatt på övrigt totalresultat	-	-	-	7	-	-	7
Summa övrigt totalresultat	-	-	-	-27	-	-	-27
Summa totalresultat	-	-	-	-27	514	1 333	1 820
Lämnad utdelning	-	-	-	-	-1 134	-	-1 134
Återköp av egna aktier	-	-	-	-	-1 430	-	-1 430
Aktiesparprogram	-	-	-	-	4	-	4
Utgående eget kapital 2019-12-31	4 238	1 577	100	135	2 759	1 847	10 656

Noter till de finansiella rapporterna

Belopp avser miljoner kronor (Mkr) där inte annat framgår

1. Redovisningsprinciper	52	14. Finansiella instrument	68
2. Rapportering per rörelsesegment	57	15. Varulager	71
3. Övriga rörelseintäkter	59	16. Rörelsefordringar	71
4. Anställda, personalkostnader och ledande befattningshavares ersättningar	60	17. Eget kapital moderbolaget	71
5. Arvode och kostnadsersättning till revisorer	61	18. Avsättningar för pensioner	72
6. Finansnetto och resultat från finansiella instrument	61	19. Övriga avsättningar	73
7. Skatt	62	20. Rörelseskulder	73
8. Resultat per aktie	63	21. Ställda säkerheter och eventalförpliktelser	74
9. Skogstillgångar	64	22. Närtstående	74
10. Immateriella anläggningstillgångar	65	23. Andelar i koncernföretag	75
11. Materiella anläggningstillgångar	65	24. Obeskattade reserver	76
12. Leasing	66	25. Kassaflödesanalys	76
13. Andelar i intresseföretag, joint ventures samt övriga aktier och andelar	67	26. Viktiga bedömningar och uppskattningar	76

Not 1. Redovisningsprinciper

De nedan angivna redovisningsprinciperna för koncernen har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i koncernens finansiella rapporter, om inte annat framgår nedan. Koncernens redovisningsprinciper har tillämpats konsekvent på rapportering och konsolidering av moderbolag, dotterföretag samt intresseföretag och joint ventures.

Överensstämmelse med normgivning och lag

Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) utgivna av International Accounting Standards Board (IASB), såsom de antagits av EU. Vidare har Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 1 Kompletterande redovisningsregler för koncerner tillämpats.

Moderbolaget tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen utom i de fall som kommenteras separat under respektive avsnitt. Moderbolagets redovisning är upprättad i enlighet med RFR 2 Redovisning för noterade juridiska personer. De avvikelser som förekommer mellan moderbolagets och koncernens principer förädlas av begränsningar i möjligheterna att tillämpa IFRS i moderbolaget till följd av Årsredovisningslagen (ÅRL) och Tryggandelagen samt i vissa fall av skatteskal.

Värderingsgrunder tillämpade vid upprättande av moderbolagets och koncernens finansiella rapporter

Tillgångar och skulder är redovisade till anskaffningsvärden, förutom biologiska tillgångar och skogsmark samt vissa finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde. I moderbolaget har biologiska tillgångar och skogsmark ej värderats till verkligt värde. Andelar i koncernföretag och intresseföretag redovisas i moderbolaget till det lägsta av anskaffningsvärde och verkligt värde.

Funktionell valuta och rapporteringsvaluta

Funktionell valuta är valutan i de primära ekonomiska miljöer som bolagen bedriver sin verksamhet. Moderbolagets funktionella valuta är svenska kronor som även utgör rapporteringsvalutan för moderbolaget och för koncernen. Det innebär att de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor.

Bedömningar och uppskattningar i de finansiella rapporterna

Att upprätta de finansiella rapporterna i enlighet med IFRS kräver att företagsledningen gör bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av till-

gångar, skulder, intäkter och kostnader. Verkliga utfallet kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar.

Uppskattningarna och antagandena ses över regelbundet. Ändringar av uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om ändringen endast påverkar denna period, eller i den period ändringen görs och framtida perioder om ändringen påverkar både aktuell period och framtida perioder. Se även not 26 Viktiga bedömningar och uppskattningar.

Ändrade redovisningsprinciper

Frivilligt byte av redovisningsprincip

Med anledning av ett antal nyligen genomförda transaktioner av större skogsinnehav har Holmen genomfört en översyn av metod och antaganden för värdering av skogstillgångar i koncernens balansräkning. Det kan konstateras att det sker ett stort antal transaktioner av skogsfastigheter i de områden där Holmen har mark och att priserna som betalas för mindre och medelstora skogsfastigheter ligger i nivå med priset för större skogstillgångar. För att bättre återspegla marknadsvärdet på koncernens skogstillgångar har Holmen därför från och med 2019-12-31 valt att övergå till att redovisa koncernens skogstillgångar till marknadsvärde beräknat utifrån transaktioner i de områden där Holmen har skogsmark. För att möjliggöra detta ändras redovisningsprincipen för skogsmark i koncernen till verkligt värde enligt den så kallade omvärderingsmetoden i IAS 16. Fram till 31 december 2019 redovisades skogsmark till anskaffningsvärde. Sedan tidigare redovisas de träd som växer på skogsmarken till verkligt värde enligt IAS 41. I moderbolaget redovisas skogsmark fortsatt till anskaffningsvärde. Ändringen medför att redovisat värde på skogsmark i koncernen ökat från 311 Mkr till 13 366 Mkr, vilket har medfört en ökning av den uppskjutna skatteskulden om 2 689 Mkr. I enlighet med IAS 16 redovisas ökningen som en omvärdering i övrigt totalresultat. Se vidare sida 54-55, not 7 samt not 9.

Nya och ändrade redovisningsprinciper som är tillämpliga från 2019

Koncernen tillämpar från och med den 1 januari IFRS 16 Leasingavtal som ersätter IAS 17 Leasingavtal och de relaterade tolkningarna IFRIC 4, SIC-15 och SIC-27. Standarden kräver att tillgångar och skulder hänförliga till leasingavtal med vissa undantag redovisas i balansräkningen. I resultaträkningen redovisas leasingkostnaden uppdelad på avskrivningar och räntekostnader. Avtal som berörs av de nya reglerna är för koncernen främst kontorshyror, leasingbilar och fartyg. Koncernen har använt den förenklade framåtriktade metoden som innebär att tillgången och skulden har satts till samma värde i samband med övergången. Därmed har inga effekter redovisats i eget kapital vid införandet. Vid övergången

till IFRS 16 har lättnadsregler tillämpats avseende att en enda diskonteringsssats tillämpats på en portfölj av leasingavtal med liknande egenskaper.

Tillgångar och skulder har per den 1 januari 2019 redovisats till ett belopp om 205 Mkr. Åtaganden för operationella leasingavtal uppgick i årsredovisningen 2018 till 202 Mkr. Skillnaden mellan åtaganden för framtida leasingavgifter och den ingående leasingskulden per 1 januari 2019 utgörs främst av diskonterings-effekt. Per 31 december 2019 uppgick tillgångarna till 183 Mkr och skulderna till 184 Mkr, varav 13 Mkr redovisats som kortfristiga. Avskrivningarna för tillgångarna uppgick under 2019 till 98 Mkr och övriga externa kostnader minskade i motsvarande utsträckning. Räntekostnaden för skulden uppgick till 4 Mkr beräknat utifrån en ränta om cirka 1 procent. I kassaflödesanalysen har leasing tidigare ingått i posten resultat före skatt, men presenteras från och med 2019 som en förändring av kortfristiga finansiella skulder. Totalt kassaflöde för leasing uppgick för 2019 till 104 Mkr. Se vidare sida 55 och not 12.

Nya och ändrade redovisningsprinciper som inte börjat tillämpas

Nya och ändrade IFRS med framtida tillämpning förväntas inte komma att ha någon väsentlig effekt på företagets finansiella rapporter.

Segmentrapportering

Koncernens verksamhet delas upp i rörelsesegment baserat på vilka delar av verksamheten företagets högsta verkställande beslutsfattare följer upp, så kallad "management approach" eller företagsledningsperspektiv. Indelningsgrunden för segment baseras på koncernens affärsområden. Detta överensstämmer med koncernens operativa struktur och den interna rapporteringen till VD och styrelse. Posterna i rörelsesegmentets resultat, tillgångar och skulder är redovisade i enlighet med det resultat (rörelseresultat), tillgångar och skulder som företagets högsta verkställande beslutsfattare följer upp. Se not 2 för ytterligare beskrivning av indelningen och presentationen av rörelsesegment.

Klassificering

Anläggningstillgångar, långfristiga skulder och avsättningar består i allt väsentligt enbart av belopp som förväntas återvinnas eller betalas efter mer än tolv månader räknat från balansdagen. Omsättningstillgångar, kortfristiga skulder och avsättningar består i allt väsentligt av belopp som förväntas återvinnas eller betalas inom tolv månader räknat från balansdagen.

Konsolideringsprinciper

Dotterföretag

Dotterföretag är företag som står under ett bestämmande inflytande från moderbolaget, Holmen AB. Bestämmande inflytande föreligger om Holmen AB har inflytande över investeringsobjektet, är exponerad för eller har rätt till rörlig avkastning från sitt engagemang samt kan använda sitt inflytande över investeringen till att påverka avkastningen. Vid bedömningen om ett bestämmande inflytande föreligger, beaktas potentiella röstberättigande aktier samt om de facto control föreligger.

Koncernredovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden. Förvärvsmetoden innebär att moderföretaget indirekt förvärvat dotterföretagets tillgångar och övertar dess skulder, värderade till verkligt värde. Skillnaden mellan anskaffningskostnaden för aktierna och det verkliga värdet av förvärvade identifierbara nettotillgångar utgör goodwill. Dotterföretagets intäkter och kostnader respektive tillgångar och skulder ingår i koncernredovisningen från den dag bestämmande inflytandet uppkommer (förvärvstidpunkten) och till den dag det upphör. Koncerninterna fordringar och skulder samt transaktioner mellan företag i koncernen liksom därmed sammanhängande realiserade vinster elimineras i sin helhet.

Innehav redovisade enligt kapitalandelsmetoden

Intresseföretag. Aktieinnehav i intresseföretag, i vilka koncernen har lägst 20 procent och högst 50 procent av rösterna eller på annat sätt har ett betydande inflytande, redovisas i koncernen enligt kapitalandelsmetoden.

Gemensamt ägda företag/joint ventures. Joint ventures är redovisningsmässigt de företag för vilka koncernen genom samarbetsavtal med en eller flera parter har ett gemensamt bestämmande inflytande där koncernen har rätt till nettotillgångarna istället för direkt rätt till tillgångar och åtagande i skulder. I koncernredovisningen konsolideras innehav i joint ventures enligt kapitalandelsmetoden.

Kapitalandelsmetoden. Kapitalandelsmetoden innebär att det i koncernen redovisade värdet på aktierna i intresseföretagen och joint ventures motsvaras av koncernens andel i intresseföretagens och joint ventures egna kapital samt koncernmässiga över- och undervärden. I koncernens resultaträkning redovisas som "Andelar i intresseföretags och joint ventures resultat" koncernens andel i intresseföretagens och joint ventures nettoresultat efter skatt hänförligt till moderbolagsägarna justerat för eventuella avskrivningar på eller upplösningar av förvärvade över- respektive undervärden. Erhållna utdelningar från intresseföretaget eller joint venture minskar investeringens redovisade värde. Realiserade vinster uppkomna från transaktioner med intresseföretag och joint ventures elimineras i relation till ägd kapitalandel.

När koncernens andel av redovisade förluster i intresseföretaget och joint venture överstiger det redovisade värdet på andelarna i koncernen reduceras andelarnas värde till noll. Avräkning för förluster sker även mot långfristiga finansiella mellanhavanden utan säkerhet, vilka till sin ekonomiska innebörd utgör del av ägarföretagets nettoinvestering i intresseföretaget och joint venture. Fortsatta förluster redovisas inte såvida inte koncernen har lämnat garantier för att täcka förluster uppkomna i intresseföretaget eller joint venture. Kapitalandelsmetoden tillämpas fram till den tidpunkt när det betydande inflytandet upphör respektive det gemensamt ägda företaget upphör att vara gemensamt ägt.

Utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valutan till den valutakurs som föreligger på transaktionsdagen. Monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta räknas om till den funktionella valutan till den valutakurs som föreligger på balansdagen. Valutakursdifferenser som uppstår vid omräkningarna redovisas i resultaträkningen. Icke-monetära tillgångar och skulder som redovisas till historiska anskaffningsvärden omräknas till valutakurs vid transaktions-tillfället.

Utländska verksamheters finansiella rapporter

Tillgångar och skulder i utlandsverksamheter, inklusive goodwill och andra koncernmässiga över- och undervärden, omräknas i koncernredovisningen från utlandsverksamhetens funktionella valuta till koncernens rapporteringsvaluta, svenska kronor, till den valutakurs som råder på balansdagen. Intäkter och kostnader i en utlandsverksamhet omräknas till svenska kronor till en genomsnittskurs som utgör en approximation av kurserna vid respektive transaktionstidpunkt. Omräkningsdifferenser som uppstår vid valutaomräkning av utlandsverksamheter samt vidhängande effekter av säkringar av nettoinvesteringarna redovisas i övrigt totalresultat och ackumuleras i en separat komponent i eget kapital, benämnd omräkningsreserv. Vid avyttring av en utlandsverksamhet realiserar de till verksamheten hänförliga ackumulerade omräkningsdifferenserna efter avdrag för eventuell valutasäkring i koncernens resultaträkning.

Kommissionärsbolagsförhållanden

Moderbolagets verksamhet bedrivs huvudsakligen genom kommissionärsbolagen Holmen Paper AB, Iggesund Paperboard AB, Holmen Timber AB, Holmen Skog AB och Holmen Energi AB.

Moderbolaget svarar för alla förpliktelser som dessa kommissionärsbolag ikläder sig. Samtliga intäkter, kostnader, tillgångar och skulder som uppkommer i de av kommissionärsbolagen bedrivna verksamheterna redovisas i Holmen AB med undantag för merparten av gjorda investeringar samt viss försäljning av skogstillgångar som istället redovisas i några av koncernens dotterbolag.

Intäkter

Koncernens försäljning avser till största del varor som säljs till kund, vilka specificeras i tabeller i not 2. De tjänster som levereras är begränsade och avser i allt väsentligt skogsvårdstjänster. Holmen agerar i princip uteslutande som huvudman och försäljningstransaktionerna stöds av avtal. För Holmen är de allra flesta kontrakt separata åtaganden och utgörs av ett åtagande per kontrakt. Holmens garantier i samband med försäljning är inte att betrakta som separerbara och redovisas därmed i enlighet med IAS 37.

Transaktionspriset utgörs av priset för varan eller tjänsten. Rörlig ersättning förekommer främst i form av returrätt, volym- och kassarabatter. Samtliga returer som avser fel i varan redovisas i takt med att de uppstår. Volymrabatter ger kunden ett rabatterat pris förutsatt att en viss mängd varor köps under en period. En kassarabatt ger kunden rätt till ett lägre pris i de fall betalning sker inom en viss tidpunkt. Rabatter redovisas som en reduktion av nettoomsättningen.

Intäkten redovisas då Holmen uppfyller sina åtaganden genom att överföra kontrollen av de utlovade varorna, samt i förekommande fall tjänsterna, till kunden. Tidpunkten för överföring av kontroll, och riskens övergång är kritisk för när en intäkt redovisas. Riskens övergång ser olika ut beroende på vilka fraktvillkor som tillämpas. Försäljning av energi skiljer sig från övrig försäljning då leverans sker i samband med produktion då den också intäktsförs.

Betalningsvillkor varierar mellan olika marknader och Holmen följer normalt gällande praxis på respektive marknad. För hantering av kreditförluster, se not 1 Redovisningsprinciper och not 16 Rörelsefordringar.

Övriga rörelseintäkter

Som övriga rörelseintäkter redovisas intäkter från aktiviteter utanför bolagets huvudsakliga verksamhet. I posten ingår huvudsakligen försäljning av biprodukter, certifikat för förnybar energi, hyres- och arrendeintäkter, utsläppsprätter, försäkringsersättningar samt resultat vid försäljning av anläggningstillgångar.

Certifikat för förnybar energi

Certifikat tilldelas i förhållande till produktion av förnybar energi enligt ett kvot-system som införts i syfte att främja elproduktion med användning av förnybara energikällor. Intäkter från tilldelade certifikat redovisas som övrig rörelseintäkt i samma period som produktionen sker. Certifikat sålda på terminskontrakt värderas till nettoförsäljningsvärde. För osålda certifikat sker värdering till det lägsta av anskaffningsvärde och bedömt marknadsvärde.

Statliga bidrag

Statliga bidrag redovisas i balansräkningen som upplupen intäkt när det föreligger rimlig säkerhet att bidraget kommer att erhållas och att koncernen kommer att uppfylla de villkor som är förknippade med bidraget. Statliga bidrag knutna till en anläggningstillgång reducerar anläggningens redovisade anskaffningsvärde. Statliga bidrag, såsom vägbidrag, som avser att täcka kostnader redovisas som övrig rörelseintäkt. Dessa periodiseras systematiskt i resultaträkningen på samma sätt och över samma perioder som de kostnader bidragen är avsedda att kompensera för.

Finansiella intäkter och kostnader

Finansiella intäkter och kostnader består av ränteintäkter och räntekostnader, utdelningsintäkter, omvärderingar avseende finansiella instrument värderade till verkligt värde samt orealiserade och realiserade kursförluster och vinster.

Ränteintäkter på fordringar och räntekostnader på skulder beräknas med tillämpning av effektivräntemetoden. Räntekostnader inkluderar transaktionskostnader för lån vilka har periodiserats över lånets löptid vilket även gäller eventuell skillnad mellan mottagna medel och återbetalningsbelopp. Utdelningsintäkt redovisas när utdelning fastställs och rätten att erhålla betalning bedöms som säker.

Räntekostnader belastar normalt resultatet i den period till vilken de hänförs. Låneutgifter hänförliga till inköp eller uppförande av så kallade kvalificerade tillgångar aktiveras i koncernredovisningen som en del av tillgångens anskaffningsvärde. En kvalificerad tillgång är en tillgång som tar en betydande tid i anspråk att färdigställa och är för koncernen aktuell vid betydande investeringsprojekt.

Skatter

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i resultaträkningen utom då underliggande transaktioner redovisas i övrigt totalresultat eller direkt i eget kapital varvid även tillhörande skatteeffekt redovisas i övrigt totalresultat eller direkt i eget kapital. Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder. Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder, med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller aviserade per balansdagen. I moderbolaget redovisas obeskattade reserver inklusive uppskjuten skatteskuld.

Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas och medföra lägre skatteutbetalningar i framtiden. Uppskjutna skattefordringar och uppskjutna skatteskulder i samma land nettoredovisas i den mån kvittningsrätt föreligger.

Resultat per aktie

Beräkningen av resultat per aktie baseras på årets resultat i koncernen hänförligt till moderbolagets aktieägare och på det vägda genomsnittliga antalet aktier utestående under året. Vid beräkningen av resultat per aktie efter utspädning justeras resultatet och det genomsnittliga antalet aktier för att ta hänsyn till effekter av utspädande potentiella stamaktier.

Finansiella instrument

Finansiella instrument värderas och redovisas i enlighet med IFRS 9.

Redovisning i och borttagande från balansräkningen

En finansiell tillgång eller skuld tas upp i balansräkningen när bolaget blir part enligt instrumentets avtalsmässiga villkor. En finansiell tillgång tas bort från balansräkningen när rättigheterna i avtalet realiserats, förfaller eller bolaget inte längre har kontrollen över den. En finansiell skuld tas bort från balansräkningen när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks. Avistaaffärer redovisas i enlighet med affärsdagsprincipen. Kundfordran tas upp i balansräkningen när faktura har skickats. Skuld tas upp när motparten har presterat och avtalsenlig skyldighet föreligger att betala, även om faktura ännu inte mottagits. En finansiell tillgång och en finansiell skuld kvittas och redovisas med ett nettobelopp endast när det föreligger en legal rätt att kvitta beloppen samt att det föreligger avsikt att reglera posterna med ett nettobelopp eller att samtidigt realisera tillgången och reglera skulden. Finansiella tillgångar, exklusive aktier, och

finansiella skulder har klassificerats som kortfristiga om beloppen förväntas återvinnas eller betalas inom tolv månader räknat från balansdagen. Aktier har klassificerats som långfristiga om de är avsedda att stadigvarande innehas i verksamheten.

Klassificering och värdering av finansiella instrument

Finansiella instrument klassificeras och värderas utifrån företagets affärsmodell samt hur karaktären på de kontraktsevenliga kassaflödena ser ut. Se not 14 för bolagets klassificeringar av finansiella instrument.

Finansiella tillgångar - värderas initialt till verkligt värde med avdrag för eventuella transaktionskostnader. Löpande värderas normalt tillgångarna till upplupet anskaffningsvärde enligt effektivräntemetoden. I de fall utgivna medel understiger återbetalningsbeloppet periodiseras denna skillnad över lånets löptid med tillämpning av effektivräntemetoden. Derivat redovisas löpande till verkligt värde. Förändringar i värde för derivat som inte säkringsredovisas redovisas i resultaträkningen.

Finansiella skulder - värderas initialt till mottagna medel med avdrag för eventuella transaktionskostnader. Löpande värderas normalt skulderna till upplupet anskaffningsvärde enligt effektivräntemetoden. I de fall mottagna medel understiger återbetalningsbeloppet periodiseras denna skillnad över lånets löptid med tillämpning av effektivräntemetoden. Derivat redovisas löpande till verkligt värde. Förändringar i värde för derivat som inte säkringsredovisas redovisas i resultaträkningen.

Nedskrivning av finansiella tillgångar - För finansiella tillgångar där det finns indikation om att hela det redovisade värdet eventuellt inte kommer kunna återvinnas görs en individuell bedömning av respektive instrument. Normalt utgör uteblivna betalningar från motpart sådan indikation. Baserat på den individuella bedömningen redovisas eventuell nedskrivning. För finansiella instrument där det inte finns några indikationer på att kreditkvaliteten är låg görs en avsättning för kreditförluster baserat på historiskt utfall.

Säkringsredovisning - samtliga derivat, till exempel valutaterminer, elderivat och ränteswappar, värderas till verkligt värde och redovisas i balansräkningen. I stort sett samtliga derivat innehas i säkringssyfte. Den effektiva delen av värdeförändringar från kassaflödessäkringar redovisas i övrigt totalresultat och ackumuleras i eget kapital fram tills det säkrade flödet träffar resultaträkningen då de ackumulerade värdeförändringarna flyttas från eget kapital via övrigt totalresultat till resultaträkningen för att möta och matcha den säkrade transaktionen. För säkringar av investeringar justeras istället anskaffningsvärdet på den säkrade posten när den inträffar. Säkringsars ineffektiva del redovisas direkt i resultaträkningen. För räntor används ränteswappar som kassaflödessäkring. Värdeförändringar för säkringar avseende nettoinvesteringar i utländsk verksamhet redovisas för koncernen i övrigt totalresultat. Ackumulerad värdeförändring redovisas som en komponent i koncernens egna kapital fram tills dess att verksamheten avyttras då de ackumulerade värdeförändringarna redovisas i resultaträkningen. I moderbolaget redovisas värdeförändringar i resultaträkningen då säkringsredovisning ej tillämpas. Holmens kassaflödessäkringar avser främst säkring av försäljning i utländsk valuta, framtida räntebetalningar, inköp av el samt inköp i utländsk valuta i samband med investeringar. Säkringsinstrument utgörs av valutaterminer, elterminer samt ränteswappar. De säkrade posterna utgörs av prognoser för framtida försäljning, räntebetalningar, elinköp och investeringsutbetalningar. Säkringskvoten fastställs löpande genom att jämföra säkrade belopp med aktuella prognoser. För säkringar av nettoinvestering i utlandsverksamhet utgörs redovisat värde på nettoinvesteringen säkrad post och säkringskvoten fastställs genom att jämföra de säkrade beloppen med nettoinvesteringen. Eventuellt ineffektivitet baseras på beräkning av säkringskvoten. Koncernens riskhantering av finansiella instrument beskrivs på sida 42–43.

Skogstillgångar

Koncernens skogstillgångar redovisas till verkligt värde baserat på transaktionspriser för skogsfastigheter i de områden där koncernen har skogsmark. Värdering till verkligt värde görs utifrån värderingsnivå tre. Det totala värdet på skogstillgångarna fördelas på växande träd, som redovisas som biologisk tillgång, och skogsmark. Hur mycket av värdet som fördelas på de biologiska tillgångarna fastställs genom att beräkna nuvärdet av förväntade kassaflöden, efter avdrag för försäljningskostnader men före skatt, från skörd av de nu växande träden. Vid beräkning av nuvärdet används en diskonteringsränta före skatt som beräknats med ledning av transaktioner med skogsfastigheter. Värdet på skogsmarken beräknas som skillnaden mellan det totala värdet på skogstillgångarna och de biologiska tillgångarna. Förändringar i verkligt värde på biologiska tillgångar redovisas i resultaträkningen. Förändringar i verkligt värde på skogsmark redovisas i övrigt totalresultat och ackumuleras i en separat komponent i eget kapital benämnd omvärderingsreserv. Om det verkliga värdet på skogsmark skulle understiga anskaffningsvärdet kommer skillnaden redovisas i resultaträkningen som nedskrivning.

Redovisning i moderbolaget

I moderbolaget redovisas skogstillgångar enligt RFR 2. Det innebär att de klassificeras som anläggningstillgångar och redovisas till anskaffningsvärde justerat för uppskrivningar med beaktande av eventuella nedskrivningsbehov.

Immateriella anläggningstillgångar

Immateriella anläggningstillgångar såsom patent, licenser samt IT-system redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Immateriella anläggningstillgångar i koncernen skrivs av under 5-20 år förutom goodwill. Eventuell goodwill fördelas till kassagenererande enheter. Såväl goodwill som övriga immateriella anläggningstillgångar testas årligen för nedskrivningsbehov. Eventuella nedskrivningar kan återföras med undantag från goodwill. Koncernen redovisar för närvarande ingen goodwill. Immateriella anläggningstillgångar i moderbolaget skrivs av under 5 år.

Goodwill representerar skillnaden mellan anskaffningsvärdet för rörelseförvärv och det verkliga värdet av förvärvade tillgångar, övertagna skulder samt eventalförpliktelser. Goodwill värderas till anskaffningsvärde minus eventuella ackumulerade nedskrivningar. Goodwill som uppkommit vid förvärv av intresseföretag inkluderas i det redovisade värdet för andelar i intresseföretag.

Utgifter för forskning kostnadsförs då de inträffar. Utgifter för utveckling aktiveras enbart vid större projekt om en säker bedömning av de framtida ekonomiska fördelarna kan göras. Det redovisade värdet inkluderar samtliga direkt hänförliga utgifter till exempel för material och tjänster, ersättningar till anställda, registrering av en juridisk rättighet, avskrivningar på patent och licenser och låneutgifter i enlighet med IAS 23. Övriga utgifter för utveckling redovisas i resultaträkningen som kostnad när de uppkommer. I balansräkningen redovisade utvecklingsutgifter är upptagna till anskaffningsvärde minus ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärden efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Materiella anläggningstillgångar som består av delar med olika nyttjandeperioder behandlas som separata komponenter av materiella anläggningstillgångar. Tillkommande utgifter aktiveras endast om de bedöms generera ekonomiska fördelar för företaget. Avgörande för bedömningen när en tillkommande utgift aktiveras är om utgiften avser utbyten av identifierade komponenter, eller delar därav, varvid sådana utgifter aktiveras. Även i de fall ny komponent tillskapats aktiveras utgiften. Eventuella oavskrivna redovisade värden på utbytta komponenter, eller delar av komponenter, uträngöras och kostnadsförs i samband med utbytet.

Det redovisade värdet för en materiell anläggningstillgång tas bort ur balansräkningen vid utrangering eller avyttring eller när inga framtida ekonomiska fördelar väntas från användning. Vinst eller förlust som uppkommer vid avyttring eller utrangering av en tillgång utgörs av skillnaden mellan ett eventuellt försäljningspris och tillgångens redovisade värde med avdrag för direkta försäljningskostnader. Vinst och förlust redovisas som övrig rörelseintäkt/kostnad.

En tillgång klassificeras som att den innehas för försäljning om den är tillgänglig för omedelbar försäljning i befintligt skick och utifrån villkor som är normala, och det är mycket sannolikt att försäljning kommer att ske. Dessa tillgångar redovisas på egen rad som omsättningstillgång i balansräkningen. När en tillgång klassificerats som innehav för försäljning, redovisas den till det lägsta av redovisat värde och verkligt värde med avdrag för försäljningskostnader.

Avskrivningar enligt plan baseras på ursprungliga anskaffningsvärden med beaktande av gjorda nedskrivningar. Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod. Mark är inte föremål för avskrivning.

Följande nyttjandeperioder (år) används:

Maskiner för vattenkraftsproduktion	10-40
Förvaltnings- och lagerbyggnader, bostäder	10-33
Driftsbyggnader, markanläggningar samt maskiner för sågverk, massa-, pappers- och kartongtillverkning	10-20
Övriga maskiner	10
Skogsbilvägar	20
Inventarier	4-10

Finns det indikation på att det redovisade värdet är för högt görs en analys där enskilda eller naturligt sammanhängande tillgångars återvinningsvärde fastställs som det högsta av nettoförsäljningsvärdet och nyttjandevärdet. Nettoförsäljningsvärdet är det uppskattade försäljningspriset efter avdrag för uppskattade kostnader för försäljning av tillgången. Nyttjandevärdet mäts som förväntat framtida diskonterat kassaflöde. Den tillämpade diskonteringsräntan beaktar riskfri ränta och den risk som är förknippad med tillgången. En nedskrivning utgörs av det belopp som återvinningsvärdet understiger redovisat värde. En nedskrivning

återförs om det har skett en positiv förändring av förutsättningarna som används för att bestämma återvinningsvärdet. En återföring görs som mest upp till det redovisade värdet som skulle ha redovisats, med avdrag för avskrivning, om nedskrivningen inte skulle ha gjorts.

Låneutgifter hänförliga till inköp eller uppförande av så kallade kvalificerade tillgångar ska aktiveras i koncernredovisningen som en del av tillgångens anskaffningsvärde. En kvalificerad tillgång är en tillgång som tar en betydande tid i anspråk att färdigställa och är för koncernen aktuellt vid betydande investeringsprojekt.

Leasing

Principer tillämpade från och med 1 januari 2019

Vid ett avtals ingång bedöms om avtalet är, eller innehåller, ett leasingavtal. Ett avtal är, eller innehåller, ett leasingavtal om avtalet överlåter rätten att under en viss period bestämma över användningen av en identifierad tillgång i utbyte mot ersättning. Koncernen redovisar en nyttjanderättstillgång och tillhörande skuld vid leasingavtalets ingång. Skulderna värderas initialt till nuvärdet av återstående leasingavgifter under den bedömda leasingperioden. Leasingavgifterna diskonteras med koncernens marginella upplåningsränta, vilken utöver koncernens kreditrisk återspeglar respektive avtals leasingperiod och valuta. Nyttjanderättstillgångar värderas initialt till skuldens värde med tillägg för leasingavgifter som betalats vid eller före inledningsdatumet plus eventuella initiala direkta utgifter. Nyttjanderättstillgången skrivs av linjärt under leasingperiodens löptid.

Leasingperioden utgörs av den ej uppsägbara perioden med tillägg för ytterligare perioder i avtalet om det vid inledningsdatumet bedöms som rimligt säkert att dessa kommer att nyttjas.

För leasingavtal som har en leasingperiod på 12 månader eller mindre eller med en underliggande tillgång av lågt värde redovisas inte någon nyttjanderättstillgång och leaseingskuld. Leasingavgifter för dessa leasingavtal redovisas som kostnad linjärt över leasingperioden.

Principer tillämpade till och med 31 december 2018

Leasing klassificerades i koncernredovisningen antingen som finansiell eller operationell leasing. Leasade anläggningstillgångar där koncernen i allt väsentligt stod för samma risker och förmåner som vid direkt ägande klassificerades som finansiell leasing. Leasing av tillgångar där uthyraren i allt väsentligt kvarstod som ägare till tillgången klassificerades som operationell leasing. Kostnader avseende operationella leasingavtal redovisades i årets resultat linjärt över leasingavtalets löptid. Variabla avgifter kostnadsfördes i de perioder de uppkom. Koncernens leasingavtal var samtliga klassificerade som operationella.

Moderbolaget

De nya principer för leasing, i enlighet med IFRS 16, som börjat tillämpas av koncernen tillämpas inte av moderbolaget. Moderbolaget tillämpar en undantagsmöjlighet i RFR 2, med effekt att moderbolaget redovisar existerande leasingavtal på samma sätt som under tidigare år.

Varulager

Varulager värderas till den lägsta av anskaffnings- och tillverkningskostnad, efter avdrag för erforderlig inkurans, eller nettoförsäljningsvärde. Anskaffningsvärdet för varulager beräknas genom tillämpning av först in-först ut-principen (FIFO). Nettoförsäljningsvärdet är det uppskattade försäljningspriset i den löpande verksamheten, efter avdrag för uppskattade kostnader för färdigställande och för att åstadkomma en försäljning. För egentillverkade färdigvaror består anskaffningsvärdet av direkta tillverkningskostnader och skälig andel av indirekta kostnader.

Inköpta avverkningsrätter redovisas som varulager. Dessa har förvärvats med syfte att genom skörd säkerställa Holmens behov av råvara. Någon mätbar biologisk omvandling sker inte från förvärvstidpunkten.

Erhållna utsläppsrätter redovisas initialt till marknadspris vid tilldelning som varulager och förutbetalad intäkt. Under året intäktsförs tilldelningen samtidigt som en interimsskuld, motsvarande gjorda utsläpp, kostnadsförs. För osålda rätter sker värdering till det lägsta av anskaffningsvärde och marknadsvärde. Erhållna certifikat för förnybar energi värderas initialt till marknadspris vid tilldelning som varulager och förutbetalad intäkt. För osålda certifikat sker värdering till det lägsta av anskaffningsvärde och marknadsvärde. Redovisningen sker, i takt med produktion, som varulager eller upplupen intäkt.

Ersättningar till anställda

Pensionskostnader och pensionsåtaganden

Förpliktelse avseende avgifter till avgiftsbestämda planer redovisas som en kostnad i resultaträkningen när de intjänas.

Koncernens nettoförpliktelse avseende förmånsbestämda planer beräknas separat för varje plan genom en uppskattning av den framtida ersättning som de anställda intjänat genom sin anställning i både innevarande och tidigare perioder.

Denna ersättning diskonteras till ett nuvärde och oredovisade kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder och det verkliga värdet på eventuella förvaltningstillgångar dras av. Diskonteringsräntan är räntan på balansdagen på en förstklassig företagsobligation med en löptid som motsvarar koncernens pensionsförpliktelser. När det inte finns en aktiv marknad för sådana företagsobligationer används istället marknadsräntan på statsobligationer med en motsvarande löptid. Beräkningen görs genom den så kallade "projected unit credit method" och utförs av en kvalificerad aktuarie för den del av pensionsåtagandena som är förmånsbestämd.

Vid fastställande av förpliktelsens nuvärde och verkligt värde på förvaltningstillgångarna kan det uppstå aktuariella vinster och förluster. Dessa uppkommer antingen genom att det verkliga utfallet avviker från tidigare gjorda antaganden eller genom att antagandena ändras. Aktuariella vinster och förluster redovisas i övrigt totalresultat.

Om förmånerna i en plan förbättras, redovisas den andel av den ökade förmånen som hänförs sig till de anställdas tjänstgöring under tidigare perioder som en kostnad i resultaträkningen linjärt fördelad över den genomsnittliga perioden tills förmånerna helt är intjänade. Om förmånen är fullt ut intjänade redovisas en kostnad i resultaträkningen direkt. Om det sker förändringar i en förmånsbestämd plan redovisas dessa när ändringen i planen inträffar. Om förändringen sker i samband med en omstrukturering redovisas dessa när företaget redovisar de relaterade omstrukturingskostnaderna. Ändringarna redovisas direkt i årets resultat.

När beräkningen leder till en tillgång för koncernen begränsas det redovisade värdet på tillgången till det lägsta av överskottet i planen och tillgångsbegränsningen beräknad med hjälp av diskonteringsräntan. Tillgångsbegränsningen utgörs av nuvärdet av de framtida ekonomiska fördelarna i form av minskade framtida avgifter eller kontant återbetalning. Vid beräkning av nuvärdet av framtida återbetalningar eller inbetalningar beaktas eventuella krav på minimifondering.

Räntekostnaden på förmånsbestämda förpliktelser redovisas i årets resultat under finansnettot. Kostnaden beräknas som nettot av ränteuppräknad av pensionsåtagandet och förväntad intäkt på förvaltningstillgångar beräknat med samma räntefaktor (diskonteringsräntan). Övriga komponenter redovisas i rörelse-resultatet. Omvärderingseffekter utgörs av aktuariella vinster och förluster samt skillnad mellan faktisk avkastning på förvaltningstillgångar och den summa som inkluderas i räntenettot. Omvärderingseffekterna redovisas i övrigt totalresultat.

Den särskilda löneskatten utgör en del av de aktuariella antagandena och redovisas därför som en del av nettoförpliktelsen. Avkastningsskatt redovisas löpande i resultatet för den period skatten avser och ingår därmed inte i skuldberäkningen. Vid fonderade planer belastar skatten avkastningen på förvaltningstillgångar och redovisas i övrigt totalresultat. Vid ofonderade eller delvis ofonderade planer, belastar skatten årets resultat.

I moderbolaget tillämpas andra grunder för beräkning av förmånsbestämda planer än de som anges i IAS 19. Moderbolaget följer Tryggandelagens bestämmelser och Finansinspektionens föreskrifter eftersom detta är en förutsättning för skattemässig avdragsrätt. De väsentligaste skillnaderna jämfört med reglerna i IAS 19 är hur diskonteringsräntan fastställs, att beräkning av den förmånsbestämda förpliktelsen sker utifrån nuvarande lönenivå utan antagande om framtida löneökningar, och att alla aktuariella vinster och förluster redovisas i resultaträkningen då de uppstår.

När det finns en skillnad mellan hur pensionskostnaden fastställs i juridisk person och koncern, redovisas en avsättning eller fordran avseende särskild löneskatt i koncernen baserat på denna skillnad. Avsättningen eller fordran nuvärdesberäknas ej.

Aktierelaterade ersättningar

Aktieprogram redovisas enligt IFRS 2 Aktierelaterade ersättningar och regleras med egetkapitalinstrument. Redovisning av aktierelaterade ersättningsprogram regleras med egetkapitalinstrument innebär att instrumentens verkliga värde vid tilldelningstidpunkten ska redovisas i resultaträkningen som en kostnad över intjänandeperioden, med motsvarande justering av eget kapital. Vid varje bokslut under intjänandeperioden uppskattas det förväntade antalet tilldelade aktier och effekten av en eventuell förändring av tidigare bedömning redovisas i resultaträkningen med motsvarande justering av eget kapital. Därutöver görs avsättning för beräknade sociala kostnader relaterade till aktieprogrammet.

Beräkningar baseras på aktiernas värde vid tilldelningstidpunkten, vilket definieras som den tidrymd när avtal sluts mellan parterna. Den genomsnittliga aktiekursen under denna period används som bas för värdering av aktierna vid tilldelningstidpunkten.

Ersättningar vid uppsägning

En kostnad för ersättningar i samband med uppsägningar av personal redovisas när koncernen är förpliktigad, utan realistisk möjlighet till tillbakadragande, av en formell detaljerad plan att avsluta en anställning före den normala tidpunkten. När ersättningar lämnas som ett erbjudande för att uppmuntra frivillig avgång,

redovisas en kostnad om det är sannolikt att erbjudandet kommer att accepteras och antalet anställda som kommer att acceptera erbjudandet tillförlitligt kan uppskattas.

Kortfristiga ersättningar

Kortfristiga ersättningar till anställda beräknas utan diskontering och redovisas som kostnad när de relaterade tjänsterna erhålls.

Eget kapital

Koncernens eget kapital består av aktiekapital, övrigt tillskjutet kapital, omräknings-, säkrings- och omvärderingsreserv samt balanserade vinstmedel inklusive årets resultat. Med övrigt tillskjutet kapital avses överkurser som betalats i samband med emissioner. Omräkningsreserven innefattar alla valutakursdifferenser som uppstår vid omräkning av finansiella rapporter från utländska verksamheter som har upprättats i en annan valuta än svenska kronor. Vidare består omräkningsreserven av valutakursdifferenser som uppstår vid omvärdering av skulder och derivat som klassificerats som säkringsinstrument av en nettoinvestering i en utländsk verksamhet, inklusive skatt. Säkringsreserven innefattar den effektiva andelen av den ackumulerade nettoförändringen av verkligt värde på ett kassaflödessäkringsinstrument hänförbart till underliggande transaktioner som ännu inte har inträffat, inklusive skatt. Omvärderingsreserven innefattar värdeförändringar hänförliga till skogsmark. Balanserade vinstmedel innefattar samtliga övriga delar av eget kapital inklusive årets resultat.

Innehav av återköpta aktier redovisas som en minskning av balanserade vinstmedel. Förvärv av egna aktier redovisas som en avdragspost och likvid från avyttring av egna aktier redovisas som en ökning. Transaktionskostnader redovisas direkt mot balanserade vinstmedel.

Moderbolagets eget kapital består av aktiekapital, reservfond, uppskrivningsfond samt balanserade vinstmedel och årets resultat. Reservfonden i moderbolaget avser tidigare obligatoriska avsättningar till reservfond samt belopp som före 1 januari 2006 tillförts överkursfonden. Uppskrivningsfonden i moderbolaget innehåller belopp avsatta i samband med uppskrivningar av materiella eller finansiella anläggningstillgångar. Balanserade vinstmedel innefattar samtliga övriga delar av eget kapital såsom säkringsreserv samt transaktioner till följd av återköp av egna aktier. Moderbolaget tillämpar samma redovisningsregler som koncernen avseende dessa poster, se ovan.

Avsättningar

En avsättning redovisas i balansräkningen när koncernen har en befintlig legal eller informell förpliktelse som en följd av en inträffad händelse, och det är troligt att ett utflöde av ekonomiska resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen samt en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras. En avsättning för omstrukturering redovisas när koncernen har fastställt en utförlig och formell omstruktureringsplan och omstruktureringen har antingen påbörjats eller blivit offentligt tillkännagiven.

Avsättningar görs för miljöinsatser som sammanhänger med tidigare verksamhet när föreningar uppkommer eller upptäcks, och det är troligt att betalningsansvar uppkommer och beloppet kan uppskattas med tillförlitlighet.

Eventualförpliktelser

En eventualförpliktelse redovisas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser eller när det finns ett åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas.

Koncernbidrag och aktieägartillskott

Koncernbidrag redovisas i moderbolaget i enlighet med RFR 2s alternativregel, det vill säga koncernbidrag som lämnats eller erhållits redovisas som bokslutsdisposition.

Lämnade aktieägartillskott redovisas som en ökning av posten Andelar i koncernföretag. Samtidigt provas om en nedskrivning av aktiernas värde är erforderlig. Denna prövning följer normala regler för värdering av tillgångsposten. Erhållna aktieägartillskott redovisas direkt mot fritt eget kapital.

Övrigt

De siffror som presenteras har avrundats till närmaste heltal eller motsvarande. Saknas värde anges ett streck (-).

Not 2. Rapportering per rörelsesegment

2019	Skog	Kartong	Papper	Trävaror	Energi	Koncern- gemensamt och övrigt	Elimineringar	Totalt Koncernen
Nettoomsättning								
Extern	2 913	6 229	5 757	1 695	367	-	-	16 959
Intern	3 372	-	-	-	11	-	-3 384	-
Övriga rörelseintäkter	191	839	185	351	102	224	-521	1 370
Rörelsens kostnader	-5 747	-6 072	-5 051	-1 887	-118	-562	3 905	-15 531
Avskrivningar enligt plan	-45	-562	-382	-97	-26	-29	-	-1 141
Nedskrivningar	-	-	-	-	-109	-	-	-109
Värdeförändring biologiska tillgångar	9 566	-	-	-	-	-	-	9 566
Andelar i intresseföretags resultat	-	-	-	1	0	-	-	0
Rörelseresultat	10 250	435	509	62	227	-368	-	11 115
Rörelseresultat exkl. jämförelsestörande poster*	1 172	435	509	62	336	-168	-	2 345
Rörelsemarginal exkl. jämförelsestörande poster, %	19	7	9	4	89	-	-	14
Avkastning på sysselsatt kapital exkl. jämförelsestörande poster, %	8	8	24	6	11	-	-	9
Operativa tillgångar	43 127	7 403	3 007	1 232	3 521	546	-445	58 390
Operativa skulder	-1 719	-880	-741	-193	-127	-982	445	-4 196
Uppskjuten skatt, netto	-8 690	-935	-363	-39	-335	64	-	-10 298
Sysselsatt kapital	32 718	5 589	1 903	1 000	3 058	-372	-	43 895
Förvärv av anläggningstillgångar	77	421	187	162	203	21	-	1 071
Extern nettoomsättning per marknad								
Sverige	2 909	79	280	450	367	-	-	4 084
Tyskland	-	1 356	883	4	-	-	-	2 244
Storbritannien	-	872	669	418	-	-	-	1 958
Italien	-	302	634	3	-	-	-	938
Frankrike	-	424	486	0	-	-	-	910
Polen	-	351	367	0	-	-	-	719
Övriga Europa	5	1 286	1 421	339	-	-	-	3 050
Asien	-	941	658	166	-	-	-	1 765
Övriga världen	-	618	359	314	-	-	-	1 291
Summa	2 913	6 229	5 757	1 695	367	-	-	16 959

* Jämförelsestörande poster avser omvärdering av biologisk tillgång inom Skog (9 079 Mkr), nedskrivning av intressebolag inom Energi (-109 Mkr) samt ökade avsättningar för återställande av miljö (-200 Mkr) som redovisats koncerncentralt.

Not 2. Rapportering per rörelsesegment, forts.

2018	Skog	Kartong	Papper	Trävaror	Energi	Koncern- gemensamt och övrigt	Elimineringar	Totalt Koncernen
Nettoomsättning								
Extern	2 633	5 785	5 571	1 747	319	-	-	16 055
Intern	3 311	-	-	-	-	-	-3 311	-
Övriga rörelseintäkter	251	770	184	305	28	219	-473	1 284
Rörelsens kostnader	-5 404	-5 430	-5 090	-1 716	-132	-350	3 784	-14 337
Avskrivningar enligt plan	-31	-507	-336	-92	-24	-22	-	-1 012
Nedskrivningar	-	-25	-	-	-	-	-	-25
Värdeförändring biologiska tillgångar	425	-	-	-	-	-	-	425
Andelar i intresseföretags resultat	-	-	-	1	-10	-	-	-9
Rörelseresultat	1 185	595	329	246	181	-154	-	2 382
Rörelseresultat exkl. jämförelsestörande poster*	1 185	689	329	246	181	-154	-	2 476
Rörelsemarginal exkl. jämförelsestörande poster, %	20	12	6	14	57	-	-	15
Avkastning på sysselsatt kapital exkl. jämförelsestörande poster, %	8	12	15	27	6	-	-	10
Operativa tillgångar	20 313	7 324	3 235	1 176	3 500	1 045	-461	36 132
Operativa skulder	-1 520	-934	-735	-197	-114	-995	461	-4 033
Uppskjuten skatt, netto	-3 963	-1 074	-428	-52	-334	13	-	-5 838
Sysselsatt kapital	14 830	5 316	2 072	927	3 052	64	-	26 261
Förvärv av anläggningstillgångar	357	471	173	76	22	42	-	1 140
Nettoomsättning per marknad								
Sverige	2 598	77	304	467	319	-	-	3 764
Tyskland	-	1 175	813	6	-	-	-	1 994
Storbritannien	-	818	611	439	-	-	-	1 867
Italien	-	344	615	3	-	-	-	962
Frankrike	-	409	426	0	-	-	-	835
Polen	-	229	348	8	-	-	-	585
Övriga Europa	35	1 112	1 680	333	-	-	-	3 161
Asien	-	1 114	537	218	-	-	-	1 868
Övriga världen	-	509	236	273	-	-	-	1 018
Summa	2 633	5 785	5 571	1 747	319	-	-	16 055

* Jämförelsestörande poster avser omställningskostnader inom affärsområdet Kartong (-94 Mkr).

Anläggningstillgångar per land	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Sverige	50 532	27 674	13 806	13 786
Storbritannien	1 587	1 604	-	-
Övrigt	5	6	-	-
Summa	52 124	29 284	13 806	13 786

Nettoomsättning per marknad	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Sverige	4 084	3 445	4 045	3 423
Tyskland	2 244	1 994	1 849	1 702
Storbritannien	1 958	1 867	1 224	1 183
Italien	938	962	854	884
Frankrike	910	835	758	673
Polen	719	585	527	474
Övriga Europa	3 050	3 161	2 184	2 745
Asien	1 765	1 868	1 714	1 713
Övriga världen	1 291	1 337	1 847	1 587
Summa	16 959	16 055	15 004	14 384

Intäkter från externa kunder har hänförs till enskilda länder efter det land där kunden har sin hemvist.

Nettoomsättning per produktområde	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Konsumentkartong	5 969	5 607	3 596	3 496
Massa	260	179	369	329
Bok- och magasinpapper	5 058	5 053	4 976	4 959
Tidningspapper	699	517	699	517
Trävaror, furu	904	989	904	989
Trävaror, gran	789	758	789	758
Virke	2 913	2 633	2 909	2 598
El	350	319	350	319
Övrigt	17	0	411	419
Summa	16 959	16 055	15 004	14 384

Försäljning av konsumentkartong och massa sker inom affärsområdet Kartong medan bok- och magasinpapper samt tidningspapper är hänförligt till affärsområde Papper. Inom affärsområdet Trävaror säljs produkter av gran och furu. Virke säljs av affärsområdet Skog och el av affärsområdet Energi.

Affärsområde Skog ansvarar för koncernens skogar på drygt en miljon hektar. Den årliga skörden i egen skog är normalt 3 miljoner m³fub. Affärsområde Energi ansvarar för koncernens vatten- och vindkraftstillgångar. Produktionen uppgår ett normalår till 1,2 TWh el. Affärsområdena ansvarar även för koncernens virkes- respektive elförsörjning i Sverige.

Affärsområde Kartong tillverkar kartong för konsumentförpackningar vid ett svenskt och ett engelskt bruk. Affärsområde Papper producerar papper för böcker, magasin och reklam vid två svenska bruk. Affärsområde Trävaror producerar trävaror för snickeri- och byggändamål vid tre sågverk där biprodukterna tas tillvara vid koncernens pappers- och kartongbruk. Under 2019 producerades 0,5 miljoner ton kartong, 1,0 miljoner ton papper och 0,9 miljoner m³ sågade trävaror.

Affärsområdena ansvarar för förvaltningen av de operativa tillgångarna och skulderna, vilket tillsammans med nettot av uppskjuten skattefordran och skatteskuld utgör deras sysselsatta kapital. Koncernledningen följer upp verksamheten på rörelseresultatnivå och hur resultatet förhåller sig till sysselsatt kapital. Det sysselsatta kapitalet i respektive segment inkluderar alla tillgångar och skulder som nyttjas av affärsområdet såsom anläggningstillgångar, varulager och rörelsefordringar och rörelseskulder samt nettot av uppskjuten skattefordran och skatteskuld. Finansiering och skattefrågor hanteras på koncernnivå. Följaktligen fördelas inte finansiella tillgångar och skulder, inklusive pensionsskuld, samt aktuella skattefordringar och skatteskulder ut på affärsområdena.

Den koncerninterna försäljningen mellan segmenten baseras på ett marknads- mässigt internpris. Segmentet "Koncerngemensamt och övrigt" omfattar koncernstabler och koncerngemensamma funktioner som inte fördelas på övriga segment.

Not 3. Övriga rörelseintäkter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Försäljning biprodukter	371	335	272	174
Certifikat, förnybar energi	510	479	31	64
Utsläppsätter	86	41	87	40
Försäljning anläggningstillgångar	15	28	7	9
Hyres- och arrendeintäkter	54	39	51	37
Skogsvårdsupdrag	70	63	70	63
Övrigt	265	300	187	241
Totalt	1 370	1 284	706	628

Av försäljning av biprodukter i koncernen avser 111 (41) Mkr utskott från produktion, 132 (130) Mkr spån, bark och flis med mera samt 127 (164) Mkr extern försäljning av energi.

Intäkter från certifikat för förnybar energi som erhållits från produktion av förnybar energi vid koncernens anläggningar uppgick till 510 (479) Mkr.

Koncernen har tilldelats utsläppsätter, vilka delvis använts i den egna produktionen. Överskottet har medfört ett redovisat resultat på 86 (41) Mkr.

Not 4. Anställda, personalkostnader och ledande befattningshavares ersättningar

Lönekostnader och sociala avgifter	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Löner och ersättningar	1 625	1 609	1 300	1 297
Sociala kostnader	633	638	543	584

Årsstämmans riktlinjer för bestämmande av lön och annan ersättning till ledande befattningshavare

Årsstämman 2019 fattade beslut om följande riktlinjer för bestämmande av lön och annan ersättning till verkställande direktören och övriga ledande befattningshavare, det vill säga de affärsområdes- och stabschefer som rapporterar direkt till verkställande direktören. Riktlinjerna gäller för de avtal som ingås efter årsstämmans beslut.

Lön och övriga förmåner

Ersättningen till verkställande direktören och övriga ledande befattningshavare ska utgöras av en fast, marknadsmässig lön. Övriga förmåner, i huvudsak bil- och bostadsförmån, ska där de förekommer utgöra en begränsad del av ersättningarna. Utöver eventuella av årsstämman beslutade aktierelaterade incitamentsprogram ska ingen rörlig ersättning förekomma.

Pension

Pensionsåldern ska normalt vara 65 år. Pensionsförmånen ska vara avgiftsbestämd och följa ITP-planen. Kompletterande avgiftsbestämda pensionslösningar kan tillkomma.

Uppsägningstid och avgångsvederlag

Uppsägningstiden ska vara sex månader, oavsett om uppsägningen sker på initiativ av bolaget eller befattningshavaren. Vid uppsägning från bolagets sida ska ett avgångsvederlag kunna utgå med belopp motsvarande högst 18 månadslöner.

Ersättningsutskott

Ett inom styrelsen utsett ersättningsutskott ska bereda frågor om lön och övriga anställningsvillkor för verkställande direktören och förelägga styrelsen förslag till beslut i sådana frågor. De närmare principerna för lönesättning, pensioner och andra förmåner avseende övriga ledande befattningshavare ska återfinnas i av ersättningsutskottet fastslagd lönepolicy.

Avvikelse i enskilt fall

Styrelsen ska ha rätt att frågå dessa riktlinjer om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl för det. Om sådan avvikelse sker ska information om detta, och skälet till avvikelsen, redovisas vid närmast följande årsstämma.

Aktiesparprogram

Årsstämman 2016 fattade beslut om ett riktat aktiesparprogram till ett fyrtiotal nyckelpersoner i koncernen. För deltagande i programmet krävdes att de anställda personligen investerade i Holmenaktier (s.k. sparaktier). För varje investerad sparaktie tilldelades en halv matchningsaktie efter intjänandeperiodens utgång maj 2019. Därutöver tilldelades deltagarna prestationsaktier. Då prestationsvillkoret som var knutet till koncernens avkastning på sysselsatt kapital fullt ut uppnåddes tilldelades maximalt antal prestationsaktier. Totalt tilldelades deltagarna 168 797 aktier vederlagsfritt. Den totala kostnaden för programmet uppgick till 30 Mkr, varav 3 Mkr redovisats under 2019.

Årsstämman 2019 fattade beslut om ett nytt riktat aktiesparprogram för nyckelpersoner i koncernen. Syftet med programmet är att stärka intressegemenskap mellan ägare och ledningen i bolaget samt att skapa ett långsiktigt engagemang för Holmen.

För deltagande i programmet krävdes att de anställda personligen investerade i Holmen-aktier (s.k. sparaktier) under perioden 9 maj till 31 maj 2019. För varje investerad sparaktie kommer en halv matchningsaktie att tilldelas efter intjänandeperiodens utgång förutsatt att Holmens totalavkastning är positiv under programmets löptid. Därutöver kan prestationsaktier tilldelas beroende på nivån på koncernens avkastning på sysselsatt kapital. Maximalt antal prestationsaktier varierar beroende på deltagarens befattning och uppgår till mellan 3 - 6 aktier per sparaktie. För tilldelning av matchnings- och prestationsaktier ska deltagaren ha varit fast anställd inom Holmen-koncernen samt behållit sparaktierna under hela intjänandeperioden. Intjänandeperioden löper från 31 maj 2019 till och med dagen för offentliggörandet av Holmens delårsrapport för det första kvartalet 2022. 51 personer deltar i programmet och maximalt antal aktier som kan tilldelas beräknas till 160 000. Totalt uppskattas kostnaderna för programmet att uppgå till 11 Mkr. För 2019 har kostnader motsvarande 4 Mkr redovisats.

Ersättningar till styrelse och ledande befattningshavare

Styrelsen

Till den av årsstämman valda styrelsen utgår fast styrelsearvode. VD erhåller dock inget arvode. För 2019 uppgick arvodet till 3 195 000 (3 195 000) kronor. Arvodet till styrelsens ordförande var 710 000 (710 000) kronor och till övriga sju (sju) ledamöter 355 000 (355 000) kronor vardera.

Ledande befattningshavare

Lön och övriga förmåner till VD under 2019 uppgick till 16 404 506 (9 052 744) kronor, varav 7 341 506 kronor avser värdet av tilldelade aktier under aktiesparprogrammet 2016. Utöver tilldelning under aktiesparprogrammet har inga rörliga ersättningar utgått. Den totala pensionskostnaden för VD, beräknad enligt IAS 19, uppgick till 5 193 543 (4 992 483) kronor. Redovisad lönekostnad för aktiesparprogrammen för VD uppgick till 809 752 (1 581 019) kronor.

För övriga ledande befattningshavare, det vill säga de fem (fyra) affärsområdeschefer och fem (fem) stabschefer samt chefen för internationella affärer som rapporterar direkt till VD, uppgick löner och övriga förmåner under 2019 till sammanlagt 37 499 766 (22 211 926) kronor, varav 10 964 132 kronor avser värdet av tilldelade aktier under aktiesparprogrammet 2016. Utöver tilldelning under aktiesparprogrammet har inga rörliga ersättningar utgått. Den totala pensionskostnaden, beräknad enligt IAS 19, för denna grupp uppgick under 2019 till 11 566 102 (10 160 508) kronor. Redovisad lönekostnad för aktiesparprogrammen för denna grupp uppgick till 1 446 961 (2 188 461) kronor.

För ledande befattningshavare anställda från och med 2011, är den ömsesidiga uppsägningstiden sex månader. Vid uppsägning från bolagets sida utgår ett avrättningsbart avgångsvederlag motsvarande 18 månadslöner. Dessa villkor gäller för nio personer. För en person utgår ej avgångsvederlag. För två chefsavtal, tecknade före 2011, gäller en uppsägningstid om sex månader från den anställdes sida och tolv månader från bolagets sida. Vid uppsägning från bolagets sida utgår för dessa personer ett avgångsvederlag med motsvarande upp till två årslöner beroende på befattningshavarens ålder.

Samtliga ledande befattningshavare är anställda av moderbolaget.

Pensionsförpliktelser för ledande befattningshavare

Holmens pensionsåtagande utöver ITP-planen avseende VD uppgick per 2019-12-31 till 23 (19) Mkr och avseende övriga ledande befattningshavare till 26 (35) Mkr, beräknat enligt IAS 19. Pensionsåtagandena tryggas av förvaltningstillgångar i fristående pensionsstiftelse.

	Medel- antal års- anställda			Medel- antal års- anställda		
	2019	varav kvinnor	varav män	2018	varav kvinnor	varav män
Moderbolaget						
Sverige	2 349	445	1 904	2 379	454	1 925
Koncernföretag						
Estland	6	2	4	6	2	4
Frankrike	12	5	7	12	5	7
Hongkong	4	2	2	5	1	4
Italien	7	2	5	7	2	5
Japan	1	-	1	2	-	2
Nederländerna	73	39	34	74	43	31
Polen	8	4	4	8	4	4
Ryssland	2	2	-	2	2	-
Schweiz	2	-	2	2	-	2
Singapore	6	3	3	6	3	3
Storbritannien	409	45	363	415	49	366
Tyskland	23	8	15	23	9	14
USA	13	5	8	14	6	8
Totalt koncernföretag	566	118	448	576	126	450
Totalt koncernen	2 915	562	2 352	2 955	580	2 374

Andel kvinnor, %	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Styrelse (exkl. suppleanter)	25	17	25	17
Ledande befattningshavare	17	18	17	18
Totalt	21	17	21	17

Not 5. Arvode och kostnadsersättning till revisorer

Revisionsbolaget KPMG valdes av årsstämman 2019 till revisorer för en tid av ett år. KPMG genomför revisionen i Holmen AB samt i nästan samtliga dotterbolag.

	Koncernen		Moderbolaget	
Ersättningar till KPMG	2019	2018	2019	2018
Revisionsuppdrag	7	6	5	4
Skatterådgivning	1	1	1	1
Summa	7	7	5	6
Övriga revisorer	0	0	-	-
Totalt	7	8	5	6

Med revisionsuppdrag avses lagstadgad revision av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning samt revision utförd i enlighet med överenskommelse eller avtal. Detta inkluderar övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter. Skatterådgivning avser samtliga konsultationer inom skatteområdet.

Not 6. Finansnetto och resultat från finansiella instrument

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Finansiella intäkter				
Utdelning från koncernföretag	-	-	148	367
Utdelning från intresseföretag	0	-	-	-
Vinst vid försäljning av koncernföretag	0	0	82	100
Vinst vid försäljning av intresseföretag	-	-	-	8
Ränteintäkter*	13	12	30	23
Summa finansiella intäkter	13	13	261	499
Finansiella kostnader				
Nedskrivning av aktier i koncernföretag	-	-	-	-
Nedskrivning av aktier i intresseföretag	-	-	-185	-20
Nettovinst/förlust				
Tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultatet	-28	-9	-29	-12
Likvida medel	-3	1	-3	1
Tillgångar och skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde	29	8	29	7
Summa nettovinst/förlust	-2	0	-189	-24
Räntekostnader hänförliga till nyttjanderättsskulder	-4	-	-	-
Räntekostnader**	-41	-38	-50	-41
Finansiella kostnader	-47	-38	-238	-65
Finansnetto	-34	-25	22	434

* 12 Mkr avser ränteintäkter beräknade enligt effektivräntemetoden från finansiella poster värderade till upplupet anskaffningsvärde.

**** -18 (-23) Mkr i koncernen och moderbolaget avser räntekostnader på derivat som är värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat. -4 (-6) Mkr avser räntekostnader på derivat som redovisas till verkligt värde via årets resultat. Restande räntekostnader är beräknade enligt effektivräntemetoden och hänförs till finansiella poster värderade till upplupet anskaffningsvärde.**

De nettovinster och förluster som redovisas i finansnettot avser främst valutaomvärderingar avseende intern utlåning och säkring av intern utlåning. I moderbolagets finansnetto ingår dessutom valutaomvärdering av terminer som säkrar nettoinvestering i utlandsverksamhet, vilka i koncernen redovisas i övrigt totalresultat. Marknadsvärdet på räntekomponenten i valutaterminer samt värdeförändringar i upplupen ränta och realiserad ränta i fastränteswappar redovisas löpande i räntenettot. Upplysningar avseende finansiella risker återfinns på sida 42-43.

Resultat från finansiella instrument som redovisas i rörelseresultatet framgår av följande tabell:

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Valutakursvinst/förlust på kundfordringar och leverantörsskulder	336	285	343	280
Nettovinst/förlust avseende derivat som redovisas i rörelsekapitalet	-250	-222	-265	-231
Ränteeinkter avseende kundfordringar	0	1	0	1
Räntekostnader avseende leverantörsskulder	0	0	0	0

De derivat som redovisas i rörelseresultatet avser valutasäkringar av kundfordringar och leverantörsskulder samt finansiella elderivat.

Resultatet från valutasäkringar redovisas i resultatet i takt med att den säkrade posten redovisas och uppgick för 2019 till -419 (-324) Mkr, resterande del redovisas i övrigt totalresultat då säkringsredovisning tillämpas. Marknadsvärdet på utestående valutasäkringar uppgick per 2019-12-31 till -27 (-244) Mkr.

Resultatet av finansiella elsäkringar redovisas i resultaträkningen i takt med att de förfaller och uppgick för 2019 till 172 (102) Mkr. Marknadsvärdet på utestående finansiella elsäkringar uppgick per 2019-12-31 till 206 (473) Mkr. Förändringen i marknadsvärde redovisas i övrigt totalresultat då säkringsredovisning tillämpas.

Förändring i marknadsvärde på säkringar av investeringsköp redovisas i övrigt totalresultat från till förfall då resultatet läggs till anskaffningsvärdet på den anläggningstillgång som har säkrats. Marknadsvärdet för utestående säkringar av investeringsköp uppgick per 2019-12-31 till 4 (5) Mkr. Under 2019 har anskaffningsvärdet för säkrade poster påverkat positivt med 7 Mkr till följd av resultat från säkringar.

Resultatet från säkring av utländska nettotillgångar uppgick till -2 (-8) Mkr under 2019 och redovisas i övrigt totalresultat då säkringsredovisning tillämpas. I moderbolaget redovisas detta resultat i resultaträkningen. Omräkningen av utländska nettotillgångar påverkade koncernens egna kapital med 141 (55) Mkr. Marknadsvärdet av utestående säkringar av nettotillgångar uppgick per 2019-12-31 till 3 (2) Mkr och avser finansiella derivat.

Marknadsvärdet för de derivat som används för att styra räntebindningen uppgick per 2019-12-31 till -6 (-26) Mkr vilket har redovisats i övrigt totalresultat då säkringsredovisning tillämpas. Detta värde förväntas redovisas i resultaträkningen under 2020 och senare.

Not 7. Skatt

Skatt i resultaträkningen	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Aktuell skatt	-582	36	-506	1
Uppskjuten skatt	-1 769	-125	13	46
Totalt	-2 351	-89	-493	47

Redovisad skatt uppgick till -2 351 Mkr vilket motsvarar 21 procent av resultatet före skatt. Redovisad skatt har påverkats med -1 870 Mkr från förändrad redovisning av skogstillgångar.

Skatt i resultaträkningen	Koncernen				Moderbolaget			
	2019		2018		2019		2018	
	Mkr	%	Mkr	%	Mkr	%	Mkr	%
Redovisat resultat före skatt	11 081		2 356		2 340		467	
Skatt enligt gällande skattesats	-2 371	21,4	-518	22,0	-501	21,4	-103	22,0
Skillnad i skattesats i utländsk verksamhet	2	0,0	5	-0,2	0	0,0	0	0,0
Ej skattepliktiga intäkter	23	-0,2	54	-2,3	70	-3,0	107	-23,0
Ej avdragsgilla kostnader	-29	0,3	-30	1,3	-45	1,9	-8	1,8
Schablonränta på periodiseringsfond	-1	0,0	-2	0,1	-1	0,0	-2	0,3
Effekt av ej uppbokade underskottsavdrag och temporära skillnader	0	0,0	3	-0,1	0	0,0	0	0,0
Skatt hänförlig till tidigare perioder	-6	0,1	87	-3,7	0	0,0	1	-0,2
Ändrad skattesats på uppskjuten skattefordran/skatteskuld	62	-0,6	315	-13,4	0	0,0	40	-8,6
Övrigt	-30	0,3	-2	0,1	-16	0,7	11	-2,4
Effektiv skatt	-2 351	21,2	-89	3,8	-493	21,1	47	-10,0

Skatt hänförlig till övrigt totalresultat	Koncernen						Moderbolaget					
	Före skatt	Skatt	Efter skatt	Före skatt	Skatt	Efter skatt	Före skatt	Skatt	Efter skatt	Före skatt	Skatt	Efter skatt
	2019			2018			2019			2018		
Kassaflödessäkringar	-37	8	-29	329	-71	258	-34	7	-27	326	-70	255
Andel i joint ventures övrigt totalresultat	-6	-	-6	-23	-	-23	-	-	-	-	-	-
Omräkningsdifferens på utländsk verksamhet	141	-	141	55	-	55	-	-	-	-	-	-
Säkring av valutarisk i utlandsverksamhet	-2	0	-1	-8	2	-6	-	-	-	-	-	-
Omvärderingar av skogsmark	13 055	-2 689	10 366	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Omvärderingar av förmånsbestämda pensionsplaner	14	2	16	-52	10	-42	-	-	-	-	-	-
Övrigt totalresultat	13 166	-2 679	10 487	302	-60	242	-34	7	-27	326	-70	255

Skatter i balansräkningen	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Skattefordringar				
Uppskjuten skattefordran	1	1	-	-
Aktuell skattefordran	0	328	-	327
Summa skattefordringar	2	329	-	327
Uppskjutna skatteskulder				
Anläggningstillgångar				
Biologiska tillgångar	5 746	3 773	-	-
Skogsmark	2 697	8	595	594
Materiella anläggningstillgångar	1 434	1 746	2	2
Periodiseringsfond	359	225	-	-
Säkringsredovisade transaktioner	37	44	37	44
Övrigt, inkl. uppskjutna skattefordringar nettoredovisade bland uppskjutna skatteskulder	27	43	-19	-6
Uppskjutna skatteskulder	10 299	5 839	614	635
Aktuell skatteskuld	112	13	105	-
Summa skatteskulder	10 411	5 852	719	635

Förändring i nettot av uppskjuten skattefordran och uppskjuten skatteskuld

	Koncernen					Moderbolaget			
	Ingående balans	Redovisat i resultat-räkningen	Redovisat i övrigt totalresultat	Omräknings-differenser och övrigt	Utgående balans	Ingående balans	Redovisat i resultat-räkningen	Redovisat i övrigt totalresultat	Utgående balans
2019									
Biologiska tillgångar	-3 773	-1 973	-	-	-5 746	-	-	-	-
Skogsmark	-8	-	-2 689	-	-2 697	-594	-1	-	-595
Materiella anläggningstillgångar	-1 746	324	-	-12	-1 434	-2	-	-	-2
Periodiseringsfond	-225	-134	-	-	-359	-	-	-	-
Säkringsredovisade transaktioner	-44	-	8	-	-37	-44	-	7	-37
Övrigt	-42	13	2	1	-26	6	13	-	19
Uppskjuten nettoskatteskuld	-5 838	-1 769	-2 679	-11	-10 298	-635	13	7	-614

	Koncernen					Moderbolaget			
	Ingående balans	Redovisat i resultat-räkningen	Redovisat i övrigt totalresultat	Omräknings-differenser och övrigt	Utgående balans	Ingående balans	Redovisat i resultat-räkningen	Redovisat i övrigt totalresultat	Utgående balans
2018									
Biologiska tillgångar	-3 902	129	-	-	-3 773	-	-	-	-
Skogsmark	-23	16	-	-	-8	-635	40	-	-594
Materiella anläggningstillgångar	-1 255	-489	-	-3	-1 746	1	-3	-	-2
Periodiseringsfond	-444	219	-	-	-225	-	-	-	-
Säkringsredovisade transaktioner	27	-	-71	-	-44	26	-	-70	-44
Övrigt	-51	-1	10	0	-42	-2	8	-	6
Uppskjuten nettoskatteskuld	-5 648	-125	-61	-4	-5 838	-610	46	-70	-635

Koncernens uppskjutna skatteskuld avseende skogstillgångar (biologiska tillgångar och skogsmark) uppgår till 8 442 Mkr och är beräknad utifrån skillnaden mellan redovisat värde (41 345 Mkr) och skattemässigt anskaffningsvärde (363 Mkr). Den representerar skattekostnaden som skulle uppkomma om skogstillgångarna skulle säljas som skogsfastigheter. Om tillgångarna behålls uppstår ingen skattekostnad.

Uppskjuten skatteskuld avseende materiella anläggningstillgångar är framförallt hänförlig till avskrivningar över plan.

För information avseende avsättningar för skatter se not 19.

Den uppskjutna skattekostnad som redovisas i koncernens resultaträkning 2019 avser främst förändring till följd av ändrad redovisning av skogstillgångar.

Redovisat i övrigt totalresultat inkluderar uppskjuten skatt avseende förändring i värde på skogsmark -2 689 Mkr, säkringsreserv 8 (71) Mkr och omvärderingar av förmånsbestämda pensionsplaner 2 (10) Mkr.

Holmen har skattemässiga underskott i koncernens spanska bolag där ingen verksamhet längre bedrivs. Ansökan om förhandsbesked avseende möjligheterna att göra koncernavdrag i moderbolaget för dessa underskott har behandlats av Högsta Förvaltningsdomstolen som i december 2019 beslutat att frågan inte kan avgöras i ett förhandsbesked. Ingen uppskjuten skattefordran avseende dessa underskott har redovisats. Några ytterligare underskottsavdrag av betydelse finns inte inom koncernen.

Not 8. Resultat per aktie

	Koncernen	
	2019	2018
Totalt antal utestående aktier 1 januari	167 992 324	167 992 324
Återköp av egna aktier under året	- 6 235 436	-
Tilldelning aktiesparprogram	168 797	-
Totalt antal utestående aktier 31 december	161 925 685	167 992 324
Aktieägarnas andel av årets resultat, Mkr	8 731	2 268
Genomsnittligt antal aktier före utspädning	166 097 996	167 992 324
Årets resultat per aktie före utspädning, kr	52,6	13,5
Aktieägarnas andel av årets resultat, Mkr	8 731	2 268
Genomsnittligt antal aktier efter utspädning	166 097 996	167 992 324
Årets resultat per aktie efter utspädning, kr	52,6	13,5

Styrelsen fattade den 15 augusti beslut att utnyttja bemyndigandet från årsstämman 2019 att förvärva egna aktier. Under året har återköp om 6 235 436 B-aktier för 1 430 Mkr genomförts, vilket motsvarar en genomsnittlig kurs om 229 kr/aktie. Återköpen motsvarar 3,7 procent av totalt antal aktier. Tillsammans med tidigare innehavda aktier innebär det att Holmen per den 31 december 2019 innehade aktier motsvarande 4,5 procent av det totala antalet utestående aktier och 1,3 procent av det totala antalet röster.

Det aktiesparprogram som infördes efter beslut av årsstämman 2016 löpte ut i maj 2019, vilket innebär att deltagarna tilldelades 168 797 matchnings- och prestationsaktier. Årsstämman 2019 beslutade om ett nytt, liknande aktiesparprogram. Det nya programmet kan medföra att högst 160 000 aktier tilldelas från Holmens egna innehav av aktier. Effekterna på nyckeltal och vinst per aktie är marginella. För vidare information om aktiesparprogrammet se not 4.

Not 9. Skogstillgångar

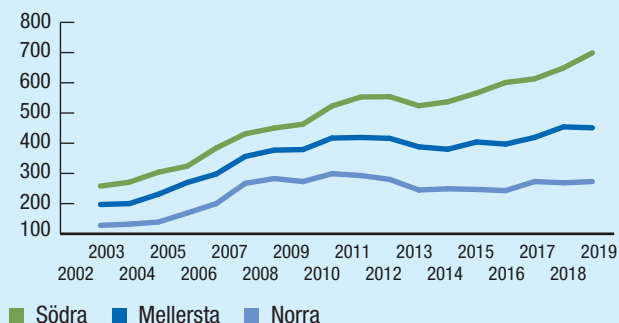
Holmens markinnehav uppgår till 1 302 000 hektar, varav 1 043 000 hektar är produktiv skogsmark på vilket det står ett virkesförråd om 123 miljoner skogskubikmeter. Från 31 december 2019 redovisar Holmen skogstillgångarna till verkligt värde beräknat utifrån transaktionspriser för skogsfastigheter i de områden där koncernen har skogsmark. Värderingen baseras på detaljerade uppgifter om transaktioner samt prisstatistik publicerad av olika marknadsaktörer för de senaste tre åren. Hänsyn tas till var i landet skogsmarken är belägen samt skillnader i skogens beskaffenhet avseende virkesförråd och bonitet. Inget värde åsätts mark som inte är produktiv skogsmark.

Det redovisade värdet av skogstillgångarna uppgår per 31 december 2019 till 41 345 Mkr. Värdet har påverkats med 22 134 Mkr av övergången till att redovisa skogstillgångarna till marknadsvärde utifrån priser för skogsfastigheter. Värdet motsvarar i genomsnitt 39 640 kr per hektar produktiv skogsmark. Värdet per hektar varierar mellan olika delar av landet där skogsfastigheterna i södra Sverige värderas väsentligt högre per hektar till följd av större virkesförråd, högre bonitet, kortare skördecykel och större efterfrågan på skogsmark. För skogsfastigheterna i södra Sverige har en referensvärdering inhämtats från företaget Forum Fastighetsekonomi. Deras värdering överstiger det av Holmen beräknade värdet med 4 procent.

	Norr	Mellan	Syd	Totalt
Produktiv skogsmark, tusen ha	688	264	91	1 043
Virkesförråd, miljoner m ³	74	35	15	123

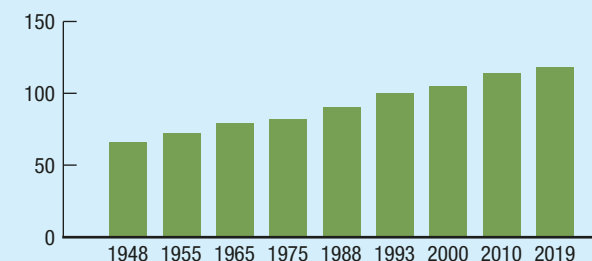
Det framtida värdet av skogstillgångarna styrs av marknadsprisutvecklingen för skogsfastigheter samt tillväxten i Holmens virkesförråd. Nedan grafer visar historisk prisutveckling för skogsfastigheter, mätt som kronor per m³sk virkesförråd, i olika delar av Sverige samt hur Holmens virkesförråd har utvecklats.

Pris på skogsfastigheter kr/m³

Källa: LRF Konsults prisstatistik för olika regioner i Sverige. Indelningen i regioner överensstämmer inte fullt ut med Holmens indelning.

Virkesförråd m³sk per hektar produktiv skogsmark

En förändring i genomsnittligt marknadspris på skogsfastigheter om 5 kr/m³sk skulle påverka värdet av Holmens skogstillgångar med 615 Mkr. En förändring i Holmens virkesförråd om 1 miljon m³sk skulle påverka värdet med 335 Mkr.

Värdet på skogstillgångarna fördelas i balansräkningen på växande träd, som redovisas som biologisk tillgång, och skogsmark. Hur mycket av värdet som fördelas på biologiska tillgångar fastställs genom att beräkna nuvärdet av förväntade framtida kassaflöden, efter avdrag för försäljningskostnader men före skatt, från de nu växande träden. De nu växande träden förväntas i genomsnitt sköras efter 85 år, vilket är den skördeperiod som används i värderingen. Volymerna är baserade på nu gällande skördeplan. En ny skördeplan är under framtagande och förväntas bli klar under 2020. Intäkterna beräknas utifrån ett långsiktigt trendpris som för 2020 är 457 (445) kr/ m³fub, vilket är i nivå med nu gällande marknadspriser. Kostnaderna utgår från aktuell nivå. Priser och kostnader räknas upp med 2 procent per år. En diskonteringsränta före skatt om 4,5 (5,5) procent har använts. Kostnader för återplantering efter skörd har inte tagits med. Redovisat värde på skogsmark beräknas som skillnaden mellan det totala värdet på skogstillgångarna och de biologiska tillgångarna. Detta värde återspeglar framtida intäkter från annat än skörd av nu stående träd, såsom uthyrning för vindkraft, utvinning av bergtäkter, jaktarrenden, koncessionsintäkter och skörd av framtida generationer av träd.

Nettot av realiserad förändring av verkligt värde och förändring till följd av skörd avseende biologiska tillgångar redovisas i resultaträkningen som värdeförändring för biologiska tillgångar. För 2019 uppgick den till 9 566 (425) Mkr varav 9 079 (0) Mkr hanteras som jämförelsestörande post till följd av ändrade antaganden, framförallt förändrad diskonteringsränta. Realiserad förändring av verkligt värde för skogsmark redovisas i övrigt totalresultat och uppgick till 13 055 (0) Mkr till följd av införandet av ny redovisningsprincip.

	Skogstillgångar		Biologiska tillgångar		Skogsmark	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Koncernen						
Redovisat värde vid årets ingång	18 701	17 971	18 400	17 831	301	140
Köp	16	317	9	150	7	167
Försäljning	-3	-16	-3	-9	-	-7
Förändring till följd av skörd	-665	-654	-665	-654	-	-
Orealiserad förändring av verkligt värde	23 286	1 079	10 231	1 079	13 055	-
Övriga förändringar	10	3	7	3	3	0
Redovisat värde vid årets utgång	41 345	18 701	27 979	18 400	13 366	301

Anskaffningsvärdet för skogsmark uppgick per 2019-12-31 till 311 Mkr.

Not 10. Immateriella anläggningstillgångar

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Akkumulerade anskaffningsvärden				
Vid årets ingång	231	212	81	26
Investeringar	12	18	5	55
Avyttringar och utrangeringar	-18	-	-18	-
Omräkningsdifferenser	1	0	-	-
Summa	225	231	68	81
Akkumulerade av- och nedskrivningar				
Vid årets ingång	163	123	56	19
Årets avskrivningar	10	16	6	12
Årets nedskrivningar	-	25	-	25
Avyttringar och utrangeringar	-18	-	-18	-
Omräkningsdifferenser	1	0	-	-
Summa	155	163	44	56
Planenligt restvärde vid årets utgång	70	68	24	25

Immateriella anläggningstillgångar består huvudsakligen av IT-system 16 (13) Mkr samt nyttjanderätt avseende vissa energitillgångar 46 (42) Mkr. Tillgångarna är i huvudsak externt förvärvade och har en bestämbar nyttjandeperiod. Ingen goodwill finns i koncernen.

Not 11. Materiella anläggningstillgångar

	Byggnader, övrig mark* och markanläggningar		Maskiner och inventarier		Pågående arbeten och förskott till leverantörer		Totalt	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Koncernen								
Akkumulerade anskaffningsvärden								
Vid årets ingång	5 695	5 633	28 573	28 031	80	61	34 348	33 725
Investeringar	195	54	657	723	208	22	1 060	799
Omklassificeringar	10	-	36	4	-46	-4	0	-
Avyttringar och utrangeringar	-9	-5	-534	-280	-	-	-543	-285
Omräkningsdifferenser	43	13	318	95	3	1	364	109
Summa	5 934	5 695	29 050	28 573	244	80	35 229	34 348
Akkumulerade av- och nedskrivningar								
Vid årets ingång	3 418	3 316	22 154	21 471	-	-	25 572	24 787
Årets avskrivningar enligt plan	100	99	934	898	-	-	1 034	997
Omklassificeringar	13	-	-13	-	-	-	0	-
Avyttringar och utrangeringar	-9	-5	-528	-277	-	-	-537	-282
Omräkningsdifferenser	27	8	227	62	-	-	254	70
Summa	3 549	3 418	22 773	22 154	-	-	26 323	25 572
Planenligt restvärde vid årets utgång	2 385	2 277	6 277	6 418	244	80	8 906	8 776

	Skogsmark		Byggnader, övrig mark* och markanläggningar		Maskiner och inventarier		Pågående arbeten och förskott till leverantörer		Totalt	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Moderbolaget										
Akkumulerade anskaffningsvärden										
Vid årets ingång	469	464	166	150	243	210	8	0	886	825
Investeringar	5	4	5	17	46	52	17	8	72	81
Omklassificeringar	-	-	6	-	1	-	-8	-	0	-
Avyttringar och utrangeringar	0	0	0	-1	-30	-19	-	-	-30	-20
Summa	474	469	177	166	260	243	17	8	928	886
Akkumulerade avskrivningar enligt plan										
Vid årets ingång	-	-	133	131	168	154	-	-	301	285
Årets avskrivningar enligt plan	-	-	3	2	35	33	-	-	38	35
Avyttringar och utrangeringar	0	-	0	0	-30	-19	-	-	-30	-19
Summa	0	-	136	133	173	168	-	-	309	301
Akkumulerade uppskrivningar										
Vid årets ingång	2 388	2 389	1	1	-	-	-	-	2 389	2 389
Avyttringar och utrangeringar	0	0	0	-	-	-	-	-	0	0
Summa	2 388	2 388	1	1	-	-	-	-	2 389	2 389
Planenligt restvärde vid årets utgång	2 862	2 857	42	34	87	76	17	8	3 008	2 974

* Med övrig mark avses annan mark än skogsmark.

För skogsfastigheter i koncernen se not 9. Koncernens investeringsåtaganden avseende beslutade och pågående projekt uppgick per 2019-12-31 till 1 841 (601) Mkr. Ökningen jämfört med föregående år beror främst på uppförande av Blåbergslidens vindkraftpark. Bolagets aktiverade låneutgifter uppgick under 2019 till 3 (3) Mkr. För att fastställa beloppet har en räntesats på 1,1 (1,5) procent använts.

Not 12. Leasing

	Byggnader		Maskiner och inventarier		Totalt	
Koncernen	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Ackumulerade anskaffningsvärden						
Värde vid årets ingång	-	-	-	-	-	-
Förändrad redovisningsprincip	143	-	62	-	205	-
Tillkommande nyttjanderättsavtal	24	-	51	-	75	-
Avslutade avtal	0	-	0	-	0	-
Summa	167	-	113	-	281	-
Ackumulerade avskrivningar						
Värde vid årets ingång	-	-	-	-	-	-
Årets avskrivningar	42	-	56	-	98	-
Avslutade avtal	0	-	0	-	0	-
Summa	42	-	56	-	98	-
Värde vid årets utgång	126	-	57	-	183	-

Effekten av övergången till IFRS 16 på koncernens leasingavtal beskrivs i Not 1 Redovisningsprinciper. Den övergångsmetod som koncernen har valt att tillämpa vid övergången till IFRS 16 innebär att jämförelsesiffrorna inte räknats om.

Byggnader

Koncernen hyr ett antal kontors- och lagerlokaler. Avtalen har normalt en löptid mellan 5-10 år.

Maskiner och inventarier

Koncernens hyra av maskiner och inventarier avser främst fraktfartyg, truckar och personbilar. Leasingperioden för denna typ av tillgångar uppgår vanligen till 2-5 år.

Belopp redovisade i resultatet

	2019
Avskrivningsbelopp för nyttjanderätter	98
Räntekostnader för leasingskulder	4
Kostnader relaterade till kortfristiga leasingskulder	2
Kostnader relaterade till leasingavtal med lågt värde	0
Kostnader relaterade till variabla leasingavgifter	2
	106

Under 2019 uppgick koncernens utbetalningar hänförliga till leasingavtal till 104 Mkr. Utbetalningarna inkluderar såväl belopp för leasingavtal som redovisas som leasingskuld, som belopp som betalas för variabla leasingavgifter, korttidsleasing och leasar av lågt värde. För leasingavtal som har en leasingperiod på 12 månader eller mindre eller med en underliggande tillgång av lågt värde redovisas inte någon nyttjanderättstillgång och leasingskuld.

För löptidsanalys av skulder avseende nyttjanderättstillgångar, se not 14.

Not 13. Andelar i intresseföretag, joint ventures samt övriga aktier och andelar

Resultat från intressebolag och joint ventures	Koncernen	
	2019	2018
Redovisat i årets resultat	0	-9
Redovisat i övrigt totalresultat	-6	-23
Summa totalresultat	-6	-32

Det sammanlagda värdet av Holmens andel i intresseföretags totalresultat uppgick i koncernen till -4 (5) Mkr och i moderbolaget till 2 (11) Mkr. Det sammanlagda värdet av Holmens andel i joint ventures totalresultat uppgick i koncernen till 2 (-27) Mkr och i moderbolaget till 2 (-27) Mkr.

Intresseföretag och joint ventures

	Intresseföretag				Joint ventures				Totalt			
	Koncernen		Moderbolaget		Koncernen		Moderbolaget		Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Redovisat värde vid årets ingång	1 626	1 636	114	123	113	113	185	92	1 740	1 749	299	215
Investeringar	25	11	-	11	-	31	-	93	25	42	-	104
Avyttringar	-29	-	-26	-	-	-	-	-	-29	-	-26	-
Resultatandel	-1	-11	-	-	-5	-21	-	-	-6	-32	-	-
Omräkningsdifferens	-	-	-	-	0	-5	-	-	0	-5	-	-
Nedskrivningar	-	-	-	-20	-109	-	-185	-	-109	-	-185	-20
Övrigt	-	-10	-	-	0	-4	-	-	0	-14	-	-
Redovisat värde vid årets utgång	1 620	1 626	87	114	0	113	0	185	1 620	1 740	87	299

Under 2019 har innehavet i intressebolaget VindIn AB avyttrats.

Moderbolagets och koncernens innehav av aktier och andelar i intresseföretag och joint ventures

	Org. nr.	Säte	Antal andelar	Andel %*	Andelens värde i koncernredovisning	Bokfört värde moderbolaget	Andel %*	Andelens värde i koncernredovisning	Bokfört värde moderbolaget
					2019			2018	
Intresseföretag									
Brännälvens Kraft AB	556017-6678	Arbrå	5 556	13,9	36	-	13,9	36	-
Gidekraft AB	556016-0953	Örnsköldsvik	990	9,9	0	0	9,9	0	0
Harrsele AB	556036-9398	Vännäs	9 886	49,4	1 484	-	49,4	1 461	-
Uni4 Marketing AB	556594-6984	Stockholm	1 800	36,0	15	2	36,0	14	2
Vattenfall Tuggen AB	556504-2826	Lycksele	683	6,8	85	85	6,8	85	85
VindIn AB	556713-5172	Stockholm	200	-	-	-	17,7	29	26
Melodea Ltd, Israel		Tel Aviv	119	27,6	0	-	46,8	0	-
Övriga intresseföretag					0	0		0	0
					1 620	87		1 626	114
Joint venture									
Varsvik AB	556914-9833	Stockholm	250	50,0	0	0	50,0	113	185
Totalt					1 620	87		1 740	299

* Ägarandel överensstämmer med andel av rösterna för totalt antal aktier.

Ägandet i Brännälvens Kraft AB, Gidekraft AB, Harrsele AB samt Vattenfall Tuggen AB avser vattenkrafttillgångar. Ägarandelen ger koncernen rätt att köpa producerad elkraft till självkostnadspris, vilket innebär att endast ett mycket begränsat resultat uppstår i intresseföretaget. Inköpt elkraft säljs externt till marknadspris och resultatet redovisas i koncernen inom affärsområde Energi.

Innehavet i intresseföretaget Harrsele AB är i koncernen bokfört till 1 484 (1 461) Mkr. Holmen köpte 476 (471) GWh elkraft från Harrsele AB under 2019 vilket gav Holmen ett rörelseresultat på 133 (107) Mkr vid försäljning på marknaden. Harrsele AB äger krafttillgångar som ett normalt år producerar 950 GWh elkraft. Tillgångarna är ursprungligen uppförda åren 1957-58 och bokfört värde på anläggningstillgångarna i Harrsele AB uppgår till 122 (122) Mkr. Bolaget har långfristiga skulder till dess ägare om 0 (25) Mkr.

Ägandet i resterande intresseföretag avser verksamhet inom områdena försäljning, forskning och utveckling.

Innehavet i Brännälvens Kraft AB, Gidekraft AB och Vattenfall Tuggen AB klassificeras som intresseföretag trots att ägarandelen understiger 20 procent på grund av att aktieägaravtal ger ett betydande inflytande över bolagets verksamhet.

Ägandet i joint ventures, Varsvik AB, avser verksamhet inom vindkraft.

Övriga aktier och andelar	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Redovisat värde vid årets ingång	1	2	0	0
Avyttringar	-	0	-	0
Omräkningsdifferens	0	0	-	-
Nedskrivningar	-	-	-	-
Redovisat värde vid årets utgång	1	1	0	0

Not 14. Finansiella instrument

Långfristiga finansiella fordringar består av räntebärande finansiella fordringar på andra företag, förutbetalda kostnader för lånelöften samt marknadsvärden på långfristiga derivat. Moderbolagets fordringar hos koncernföretag innehåller en betydande del räntefria fordringar mellan svenska helägda koncernföretag.

Som **kortfristiga finansiella fordringar** redovisas räntebärande placeringar och utlåning med löptid upp till ett år, upplupna ränteintäkter och realiserade kursvinster samt marknadsvärden på derivat. Kortfristiga finansiella fordringar har i allt väsentligt en räntebindning understigande tre månader och bär därmed mycket begränsad ränterisk.

Likvida medel består av banktillgodohavanden och placeringar som lätt kan omvandlas till kassamedel till ett känt belopp och med en löptid om högst tre månader från anskaffningstidpunkten, vilket även innebär att ränterisken är obetydlig. Likviditet är placerad på bankkonto eller som korta depositioner hos banker.

Som **finansiella skulder** redovisas låneskulder, upplupna räntekostnader, realiserade kursförluster och marknadsvärden på derivat. Finansiella skulder är i allt väsentligt räntebärande. Moderbolagets skulder till koncernföretag innehåller en betydande del räntefria skulder mellan svenska helägda koncernföretag.

Utöver ovan identifierade finansiella tillgångar och skulder ingår även skulder avseende nyttjanderättstillgångar (se not 12) och pensionsskuld (se not 18) i den finansiella nettoskulden. Förfallostruktur och snittränta för koncernens skulder framgår i riskavsnittet på sida 42-43. Av moderbolagets skulder förfaller 2 493 Mkr inom ett år.

Koncernens samtliga derivat omfattas av ISDA eller FEMA-avtal, vilket innebär att Holmen har kvittningsrätt för tillgångar och skulder mot samma motpart vid en kredithändelse. Med hänsyn tagen till villkoren i kvittningsavtal är nettoexponeringen 147 Mkr. Kvittning av tillgångar och skulder tillämpas ej i redovisningen. Redovisade derivat på tillgångssidan uppgick till 326 (557) Mkr och på skuldssidan till -179 (-381) Mkr.

För de finansiella tillgångar som ingår i nettoskulden har ingen reservering för förväntade kreditförluster gjorts baserat på att inga förluster uppkommit under de senaste 10 åren och innehavda tillgångar per balansdagens bedöms vara av god kreditkvalitet. För information om nedskrivningsprövning av kundfordringar se not 16.

Verkligt värde på finansiella instrument som handlas på en aktiv marknad baseras på noterade marknadspriser och tillhör värderingsnivå 1 enligt IFRS 13. I de fall noterade marknadspriser saknas har verkligt värde beräknats genom diskonterade kassaflöden. När beräkningar av diskonterade kassaflöden gjorts har variabler såsom diskonteringsräntor och valutakurser för beräkningar hämtats från marknadsnoteringar, där så varit möjligt. Vid beräkningar av diskonterade kassaflöden används medelkurs för valutakurser och diskonteringsräntor. Dessa värderingar tillhör värderingsnivå 2. Övriga värderingar, för vilka någon variabel baseras på egna bedömningar, tillhör värderingsnivå 3. Värdering av valutaoptioner görs med tillämpning av Black & Scholes formel när det är aktuellt. Holmen tillämpar vid värdering av finansiella instrument värderingsnivå 2 enligt IFRS 13.

Verkligt värde i tabellerna beräknas genom diskonterade kassaflöden och samtliga variabler, såsom diskonteringsräntor och valutakurser, hämtas från marknadsnoteringar för beräkningar. Skillnaden mellan verkligt värde och redovisat värde beror på att vissa skulder inte marknadsvärderas i balansräkningen utan redovisas till upplupet anskaffningsvärde. För kundfordringar och leverantörsskulder har som verkligt värde angetts det redovisade värdet vilket bedöms återspegla det verkliga värdet väl. För vidare information om finansiering och kvantitativa upplysningar kring Holmens säkringsredovisning se riskavsnittet på sida 42-43 samt not 6 på sida 61.

Koncernen

Förfallostruktur, odiskonterade belopp	2020	2021	2022	2023	2024-
Finansiella skulder					
Derivat	-34	-3	-2	-2	-3
Derivat hänförliga till rörelsekapital	-130	-18	-	-	-
Leverantörsskulder	-2 259	-	-	-	-
Skulder avseende nyttjanderättstillgångar*	-63	-43	-22	-18	-53
Övriga finansiella skulder	-2 483	-13	-512	-1 008	-504

Finansiella fordringar

Derivat	16	2	3	3	3
Derivat hänförliga till rörelsekapital	168	114	18	-	-
Kundfordringar	2 005	-	-	-	-
Övriga finansiella fordringar	518	42	49	51	346

* Skulder avseende nyttjanderättstillgångar klassificeras inte som finansiellt instrument enligt IFRS 9.

Moderbolaget

Förfallostruktur, odiskonterade belopp	2020	2021	2022	2023	2024-
Finansiella skulder					
Derivat	-34	-3	-2	-2	-3
Derivat hänförliga till rörelsekapital	-128	-18	-	-	-
Leverantörsskulder	-2 150	-	-	-	-
Övriga finansiella skulder	-2 476	-13	-512	-1 008	-504

Finansiella fordringar

Derivat	16	2	3	3	3
Derivat hänförliga till rörelsekapital	165	114	18	-	-
Kundfordringar	1 749	-	-	-	-
Övriga finansiella fordringar	435	42	49	51	346

Koncernen

Finansiella instrument som ingår i den finansiella nettoskulden	Redovisat till verkligt värde via resultatet*		Säkringsinstrument redovisade till verkligt värde via övrigt totalresultat		Redovisat till upplupet anskaffningsvärde		Summa redovisat värde		Verkligt värde	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Långfristiga finansiella fordringar										
Derivat	-	-	14	-	-	-	14	0	14	0
Övriga finansiella fordringar	-	-	-	-	438	468	438	468	438	468
	-	-	14	-	438	468	452	468	452	468
Kortfristiga finansiella fordringar										
Upplupen ränta	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0
Derivat	14	17	-	-	-	-	14	17	14	17
Övriga finansiella fordringar	-	-	-	-	0	18	0	18	0	18
	14	17	-	-	0	18	14	35	14	35
Likvida medel										
Kortfristig likviddeposition	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0
Banktillgodohavanden	-	-	-	-	483	278	483	278	483	278
	-	-	-	-	483	278	483	278	483	278
Långfristiga skulder										
Obligationslån	-	-	-	-	-2 000	-1 000	-2 000	-1 000	-2 000	-1 000
Derivat	-	-	-12	-26	-	-	-12	-26	-12	-26
Övriga långfristiga skulder	-	-	-	-	-6	-7	-6	-7	-6	-7
	-	-	-12	-26	-2 006	-1 007	-2 018	-1 033	-2 018	-1 033
Kortfristiga skulder										
Certifikatprogram	-	-	-	-	-2 450	-1 951	-2 450	-1 951	-2 450	-1 951
Bankkontoskulder	-	-	-	-	0	-24	0	-24	0	-24
Derivat	-13	-7	-8	-	-	-	-21	-7	-21	-7
Upplupen ränta	-	-	-	-	-14	-12	-14	-12	-14	-12
Obligationslån	-	-	-	-	-	-500	-	-500	-	-500
Övriga kortfristiga skulder	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0
	-13	-7	-8	-	-2 464	-2 487	-2 485	-2 494	-2 485	-2 494
Finansiella instrument som ej ingår i den finansiella nettoskulden										
Övriga aktier och andelar	1	1	-	-	-	-	1	1	1	1
Kundfordringar	-	-	-	-	2 005	1 929	2 005	1 929	2 005	1 929
Derivat (redovisade bland rörelsefordringar)	8	5	291	536	-	-	299	541	299	541
Leverantörsskulder	-	-	-	-	-2 259	-2 232	-2 259	-2 232	-2 259	-2 232
Derivat (redovisade bland rörelseskulder)	-32	-45	-115	-303	-	-	-147	-348	-147	-348
	-23	-39	176	233	-254	-303	-101	109	-101	109
Finansiella instrument totalt	-22	-29	170	207	-3 803	-3 033	-3 655	-2 855	-3 655	-2 855

*Avser instrument som obligatoriskt värderas till verkligt värde enligt IFRS 9.

Not 14. Finansiella instrument, forts.

Moderbolaget

	Redovisat till verkligt värde via resultatet*		Säkringsinstrument redovisade till verkligt värde via övrigt totalresultat		Redovisat till upplupet anskaffningsvärde		Summa redovisat värde		Verkligt värde	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Finansiella instrument som ingår i den finansiella nettoskulden										
Långfristiga finansiella fordringar										
Derivat	-	-	14	-	-	-	14	-	14	-
Fordringar på koncernföretag	-	-	-	-	1 948	6 954	1 948	6 954	1 948	6 954
Övriga finansiella fordringar	-	-	-	-	435	465	435	465	435	465
	-	-	14	-	2 384	7 419	2 397	7 419	2 397	7 419
Kortfristiga finansiella fordringar										
Upplupen ränta	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0
Derivat	14	17	-	-	-	-	14	17	14	17
Övriga finansiella fordringar	-	-	-	-	0	18	0	18	0	18
	14	17	-	-	0	18	14	35	14	35
Likvida medel										
Banktillgodohavanden	-	-	-	-	403	230	403	230	403	230
	-	-	-	-	403	230	403	230	403	230
Långfristiga skulder										
Obligationslån	-	-	-	-	-2 000	-1 000	-2 000	-1 000	-2 000	-1 000
Skulder till koncernföretag	-	-	-	-	-468	-6 791	-468	-6 791	-468	-6 791
Derivat	-	-	-12	-26	-	-	-12	-26	-12	-26
	-	-	-12	-26	-2 468	-7 331	-2 480	-7 817	-2 480	-7 817
Kortfristiga skulder										
Certifikatprogram	-	-	-	-	-2 450	-1 951	-2 450	-1 951	-2 450	-1 951
Bankkontoskulder	-	-	-	-	0	-24	0	-24	0	-24
Derivat	-13	-7	-8	-	-	-	-21	-7	-21	-7
Upplupen ränta	-	-	-	-	-14	-12	-14	-12	-14	-12
Obligationslån	-	-	-	-	-	-500	-	-500	-	-500
Skulder till koncernföretag	-	-	-	-	-8	-	-8	-	-8	-
Övriga kortfristiga skulder	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0
	-13	-7	-8	-	-2 472	-2 487	-2 493	-2 494	-2 493	-2 494
Finansiella instrument som ej ingår i den finansiella nettoskulden										
Övriga aktier och andelar	0	0	-	-	-	-	0	0	0	0
Kundfordringar	-	-	-	-	1 749	1 594	1 749	1 594	1 749	1 594
Derivat (redovisade bland rörelsefordringar)	8	5	293	536	-	-	301	541	301	541
Leverantörsskulder	-	-	-	-	-2 150	-2 033	-2 150	-2 033	-2 150	-2 033
Derivat (redovisade bland rörelseskulder)	-32	-45	-118	-304	-	-	-150	-350	-150	-350
	-24	-40	175	232	-400	-439	-249	-248	-249	-248
Finansiella instrument totalt	-23	-30	169	206	-2 553	-2 590	-2 407	-2 875	-2 407	-2 875

* Avser instrument som obligatoriskt värderas till verkligt värde enligt IFRS 9.

Not 15. Varulager

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Råvaror och förmödenheter	890	873	675	660
Timmer och massaved	306	282	287	239
Färdiga varor och produkter i arbete	1 617	1 804	1 266	1 369
Avverkningsrätter	600	613	592	603
Elcertifikat och utsläppsrätter	47	56	47	55
Totalt	3 460	3 628	2 867	2 926

Under året har nedskrivningar av färdigvarulager påverkat koncernens resultat med -36 (-6) Mkr och nedskrivningar på övriga lager med -13 (-2) Mkr. Nedskrivning av varulager har påverkat moderbolaget med -35 (-2) Mkr.

Not 16. Rörelsefordringar

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Kundfordringar				
Koncernföretag	-	-	102	37
Intresseföretag	44	61	44	61
Övriga	1 961	1 868	1 604	1 495
Summa kundfordringar	2 005	1 929	1 749	1 594
Kortfristiga fordringar				
Koncernföretag	-	-	-	-
Intresseföretag	-	-	-	-
Övriga	267	214	221	184
Finansiella derivat	299	541	301	541
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	232	205	92	104
Summa övriga rörelsefordringar	799	959	614	830
Totala rörelsefordringar	2 804	2 889	2 364	2 424

Kundfordringar redovisas till det belopp som förväntas erhållas utifrån en individuell bedömning av respektive kund. Koncernens kundfordringar består främst av fordringar gentemot europeiska kunder. Kundfordringarna i utländsk valuta har värderats till balansdagkurs. Avtalsstillgångar hänförliga till levererade men ej fakturerade varor som inte ingår i posten kundfordringar uppgick till 23 (26) Mkr. Avsättning för förväntade kreditförluster uppgick till 32 (34) Mkr per 2019-12-31. Avsättningen har under året förändrats med -3 (-1) Mkr till följd av konstaterade kreditförluster samt 1 (-6) Mkr till följd av förändring av avsättning för befarade eller förväntade kreditförluster. Totalt var per 2019-12-31 kundfordringar om 13 (27) Mkr förfallna till betalning mer än 30 dagar. Kreditkvaliteten på de kundfordringar som varken har förfallit eller är nedskrivningsbara bedöms vara god och i nivå med tidigare år.

Marknadsvärden på derivat avser säkringar av framtida kassaflöden.

Not 17. Eget kapital moderbolaget

	2019-12-31		
	Antal	Kvotvärde	Mkr
Registrerat aktiekapital			
Serie A	45 246 468	25	1 131
Serie B	124 265 856	25	3 107
Totalt antal aktier	169 512 324		4 238
Innehav av återköpta B-aktier	-7 586 639		
Totalt antal utestående aktier	161 925 685		

	2018-12-31		
	Antal	Kvotvärde	Mkr
Registrerat aktiekapital			
Serie A	45 246 468	25	1 131
Serie B	124 265 856	25	3 107
Totalt antal aktier	169 512 324		4 238
Innehav av återköpta B-aktier	-1 520 000		
Totalt antal utestående aktier	167 992 324		

Bolagets aktiekapital utgörs av aktier utgivna i två serier, serie A med 10 röster per aktie och serie B med 1 röst per aktie. I övrigt finns inga restriktioner mellan aktielagen.

Per den 31 december 2019 uppgick koncernens innehav av egna aktier till 7 586 639 (1 520 000). Under året har 168 797 aktier överförts till deltagare i aktiesparprogrammet. Under 2019 återköptes 6 235 436 B-aktier för 1 430 Mkr vilket motsvarar en genomsnittlig kurs om 229 kr/aktie. Återköpen motsvarar 3,7 procent av totalt antal aktier. Tillsammans med sedan tidigare innehavda aktier innebär det att Holmen per den 31 december 2019 innehade aktier motsvarande 4,5 procent av totalt antal aktier.

Tillgångar och skulder värderade till verkligt värde enligt ÅRL 4 kap 14a§ har påverkat moderbolagets egna kapital med 146 (176) Mkr. I koncernen har värdering av derivat och andra finansiella instrument påverkat det egna kapitalet med 148 (178) Mkr.

Beslut om utdelning grundas på en sammanvägning av koncernens lönsamhets-situation, framtida investeringsplaner och finansiella ställning. Målet är att ha en stark finansiell ställning och att den finansiella nettoskulden i procent av eget kapital för koncernen inte ska överstiga 25 procent.

Till årsstämman förfogande står hos bolaget vinstmedel uppgående till 4 741 167 346 kronor. Styrelsen föreslår årsstämman den 30 mars 2020 att besluta om utdelning om 7 kronor per aktie. Den föreslagna utdelningen uppgår till sammanlagt 1 133 Mkr. Styrelsen föreslår vidare att återstående belopp om 3 607 687 551 kronor balanseras.

Föregående år lämnades en utdelning om 6,75 kronor per aktie (1 134 Mkr).

Den finansiella nettoskulden i procent av eget kapital uppgick till 9 (12).

Varken moderbolaget eller något av dotterbolagen står under externa kapitalkrav. För ytterligare redogörelse över koncernens kapital- och riskhantering, se sida 40-43.

Not 18. Avsättningar för pensioner

För vissa tjänstemän i Sverige tillhandahåller Holmen förmånsbaserade pensionsplaner. Merparten av dessa åtaganden tryggas genom försäkring i Alecta. Då Alecta inte kan tillhandahålla tillräckliga uppgifter för att redovisa ITP-planen som förmånsbestämd redovisas den i enlighet med UFR 10 som avgiftsbestämd. Vissa förmånsbestämda åtaganden utöver ITP-planen finns för koncernledningen vilka tryggas via stiftelse. Tjänstepension för övriga tjänstemän och samtliga kollektivanställda i Sverige är avgiftsbestämd. I England finns två förmånsbestämda planer som sedan 2015 är stängda för nyintjänning. Dessa åtaganden redovisas i koncernen som förmånsbestämda planer enligt IAS 19.

	Koncernen		Moderbolaget	
Kostnad redovisad i årets resultat	2019	2018	2019	2018
Förmånsbestämda planer				
Personalkostnad*	-7	-7	10	-18
Finansiella kostnader	0	0	0	0
Summa förmånsbestämda planer i årets resultat	-7	-7	10	-18
Avgiftsbestämda planer				
Personalkostnad	-129	-117	-101	-93
Summa redovisat i årets resultat	-136	-123	-92	-111

* I moderbolaget ingår 17 (-8) Mkr avseende post som i koncernen redovisas som aktuariell omvärdering i övrigt totalresultat

	Koncernen	
Kostnad redovisad i övrigt totalresultat	2019	2018
Avkastning på förvaltningstillgångar exkl redovisad ränteintäkt	240	-135
Aktuariella vinster och förluster från ändringar i demografiska antaganden	45	14
Aktuariella vinster och förluster från ändringar i finansiella antaganden	-205	56
Aktuariella vinster och förluster från erfarenhetsbaserade justeringar	6	53
Särskild löneskatt	2	-5
Effekt av tillgångstak	-73	-34
Summa redovisat i övrigt totalresultat	14	-52

I sammanställningarna nedan specificeras förändringen av den förmånsbestämda förpliktelsen samt förändringen av förvaltningstillgångarna. Drygt 90 procent av åtagandena avser pensionsplanerna i England. Åtagandena från pensionsplanerna i England ligger i två så kallade "trusts". De styrs av styrelser bestående av representanter från Holmen och förmånstagarna. Holmens engelska dotterbolag har åtagande att täcka upp eventuella underskott som finns. Det ska göras över en tidsperiod som fastställs mellan respektive trust och bolaget i samråd med dess aktuarie. I en trust överstiger tillgångarna åtagandet med 130 Mkr. Detta överskott har inte redovisats då kvittningsrätt inte föreligger. Justeringen benämns tillgångstak i tabeller. I den andra trusten finns ett underskott om 19 Mkr som ska täckas upp under kommande tre åren.

	Koncernen		Moderbolaget	
Förpliktelse	2019	2018	2019	2018
Förpliktelse per den 1 januari	-2 063	-2 198	-176	-173
Kostnad för tjänstgöring aktuell period	-7	-7	10	-18
Särskild löneskatt	-2	-2	-	-
Räntekostnader	-57	-55	-20	5
Aktuariella vinster och förluster	-154	122	-	-
Utbetalda pensioner	121	127	10	11
Valutakursdifferenser	-145	-52	-	-
Förpliktelse per den 31 december	-2 305	-2 063	-176	-176

Den viktade genomsnittliga durationen uppgår till 17 år.

Av koncernens totala förpliktelser avser 7 (9) Mkr sådana som ej är fonderade medan resten är helt eller delvis fonderade förpliktelser. Av moderbolagets förpliktelser var 0 (20) Mkr tryggade enligt trygghandelagen.

	Koncernen		Moderbolaget	
Förvaltningstillgångar	2019	2018	2019	2018
Tillgångarnas verkliga värde den 1 januari	2 053	2 177	156	160
Redovisade ränteintäkter	57	55	-	-
Avkastning exkl. redovisade ränteintäkter	240	-135	-	-
Verklig avkastning (moderbolaget)	-	-	20	-5
Administrationskostnader	-2	-2	-	-
Inbetalningar från arbetsgivaren	4	24	-	-
Utbetalda pensioner	-111	-115	-	-
Valutakursdifferenser	148	51	-	-
Tillgångarnas verkliga värde den 31 december	2 388	2 053	176	156
Effekt av tillgångstak	-130	-52	-	-
Avsättning för pensioner, netto	-46	-61	0	-20

Förvaltningstillgångarna fördelar sig enligt nedan:

	Koncernen		Moderbolaget	
Förvaltningstillgångar	2019	2018	2019	2018
Aktier	1 201	1 007	82	70
Obligationer	1 160	1 040	92	83
Korta räntebärande placeringar	27	6	0	2
	2 388	2 053	174	156

I förvaltningstillgångarna ingår inga finansiella instrument utgivna av koncernbolag och inga tillgångar som används av koncernen. Av aktier avser 41 procent Storbritannien, 54 procent övriga Europa och USA samt 5 procent övriga världen. Av obligationer avser 43 procent statsobligationer och 57 procent företagsobligationer.

	Koncernen	
Väsentliga aktuariella antaganden, koncernen (viktade genomsnitt), %	2019-12- 31	2018-12- 31
Diskonteringsränta	1,9	2,7
Framtida löneökning	3,0	3,0
Framtida inflation	3,0	3,2

Diskonteringsräntan för pensionsförpliktelserna har fastställts utifrån förstklassiga företagsobligationer i den valuta och land åtagandet avser, det vill säga framförallt England. Vid beräkning av pensionsåtagandets storlek för moderbolaget har diskonteringsränta om 0,7 (0,6) procent och lönenivån per balansdagen använts.

Nedan tabell visar hur förpliktelsen skulle påverkas vid en förändring av väsentliga aktuariella antaganden (- minskar skulden, + ökar skulden).

	Koncernen	
Känslighetsanalys	2019-12- 31	2018-12- 31
Diskonteringsränta (+ 0,5 %)	-167	-144
Framtida löneökning (+ 0,5 %)	2	2
Framtida inflation (+ 0,5 %)	128	111
Mortalitet (+ 1 år i förväntad livslängd)	117	92

Under 2020 förväntas koncernens inbetalningar till de fonderade förmånsbestämda planerna uppgå till 5 Mkr.

Planer som omfattar flera arbetsgivare

Årets avgifter för pensionsförsäkringar som är tecknade i Alectas ITP 2-plan uppgick till 30 (31) Mkr och ingår i resultatposten personalkostnader. Holmens aktiva medlemmar i planen uppgick till 635 personer, vilket motsvarar 0,14 procent av planens aktiva medlemmar. Förväntade avgifter till Alecta år 2020 uppgår till 29 Mkr. Alectas överskott kan fördelas till försäkringstagarna och/eller de försäkrade. Om Alectas kollektiva konsolideringsnivå understiger 125 procent eller överstiger 150 procent ska åtgärder vidtas i syfte att skapa förutsättningar för att konsolideringsnivån återgår till normalintervallet. Vid låg konsolidering kan en åtgärd vara att höja det avtalade priset för nyteckning och utökning av befintliga förmåner. Vid hög konsolidering kan en åtgärd vara att införa premiereduktioner. Vid utgången av 2019 uppgick Alectas kollektiva konsolideringsnivå till 148 (142) procent.

Not 19. Övriga avsättningar

	Avsättning för skatter		Andra avsättningar		Totalt	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Koncernen						
Redovisat värde vid årets ingång	90	185	590	622	680	807
Avsättningar som gjorts under året	30	-	221	76	251	76
Belopp som tagits i anspråk under året	-	-	-124	-110	-124	-110
Outnyttjat belopp som återförts under året	-	-95	-14	-	-14	-95
Omräkningsdifferenser	-	-	1	3	1	3
Redovisat värde vid årets utgång	120	90	675	590	795	680
Varav total långfristig del av avsättningarna	120	90	517	393	637	483
Varav total kortfristig del av avsättningarna	-	-	158	197	158	197
Moderbolaget						
Redovisat värde vid årets ingång	45	45	708	725	753	770
Avsättningar som gjorts under året	-	-	328	180	328	180
Belopp som tagits i anspråk under året	-	-	-230	-197	-230	-197
Outnyttjat belopp som återförts under året	-	-	-12	-	-12	-
Redovisat värde vid årets utgång	45	45	794	708	839	753
Varav total långfristig del av avsättningarna	45	45	571	451	616	496
Varav total kortfristig del av avsättningarna	-	-	223	256	223	256

Andra avsättningar avser framförallt osäkerheter förknippade med förpliktelser för återställande av miljö, kontrakt avseende elleverans till fast pris samt omstruktureringskostnader. 380 Mkr av dessa avsättningar förväntas regleras inom en period av tre år, medan resterande del förväntas regleras under en längre tidshorisont.

Not 20. Rörelseskulder

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Leverantörsskulder				
Koncernföretag	-	-	34	36
Intresseföretag	-	-	-	-
Övriga	2 259	2 232	2 116	1 996
Summa leverantörsskulder	2 259	2 232	2 150	2 033
Kortfristiga skulder				
Koncernföretag	-	-	0	0
Intresseföretag	4	8	3	7
Övriga	217	171	185	159
Derivat	147	348	150	350
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	663	581	530	472
Summa övriga rörelseskulder	1 030	1 108	868	989
Totala rörelseskulder	3 289	3 340	3 018	3 022

Samtliga leverantörsskulder förfaller inom ett år.

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter i moderbolaget består främst av personalkostnader 199 (210) Mkr, rabatter 74 (54) Mkr samt levererade men ej fakturerade varor och tjänster 61 (78) Mkr.

Marknadsvärden på derivat avser säkringar av framtida kassaflöden. Se not 14.

Not 21. Ställda säkerheter och eventalförpliktelser

	Fastighets- inteckningar	Övriga säkerheter	Totalt ställd säkerhet	Totalt ställd säkerhet
			2019	2018
Koncernen				
Finansiella skulder	-	-	-	6
Summa	-	-	-	6
Moderbolaget				
Finansiella skulder	-	-	-	6
Summa	-	-	-	6

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Eventalförpliktelser				
Borgen till förmån för koncernföretag	-	-	60	38
Övriga eventalförpliktelser	96	98	83	83
Summa	96	98	143	122

Övriga eventalförpliktelser för koncernen består till övervägande del av pågående rättsliga processer och garantiåtaganden för tredje part. Holmen har miljörelaterade eventalförpliktelser som idag inte kan kvantifieras men som i framtiden kan komma att innebära kostnader.

Not 22. Närstående

Av moderbolagets nettoomsättning 15 004 (14 384) Mkr avser 109 (151) Mkr leveranser av varor till koncernföretag. Moderbolagets inköp av varor från koncernföretag uppgick till 145 (242) Mkr. I moderbolagets nettoomsättning ingår även intäkter från försäljning av skogsvårdstjänster till dotterbolag om 386 (389) Mkr. I moderbolaget redovisas kostnader för arrende av anläggningstillgångar från dotterbolag om -2 299 (-1 378) Mkr.

Mellan moderbolaget och svenska dotterföretag finns betydande finansiella skulder och fordringar.

Moderbolaget har en närståenderelation med sina dotterföretag, se not 23.

L E Lundbergföretagen AB är en stor aktieägare i Holmen (se sida 44-45). Holmen hyr kontorslokaler för 6 (6) Mkr av Fastighets AB L E Lundberg, som är ett koncernföretag till L E Lundbergföretagen AB. Fredrik Lundberg, som är VD

och huvudägare i L E Lundbergföretagen, erhöll 2019 ett arvode som styrelseordförande i Holmen om 710 000 (710 000) kronor. Louise Lindh, som är VD i Fastighets AB L E Lundberg och som även ingår i samma närståendekrets som Fredrik Lundberg erhöll ett styrelsearvode om 355 000 (355 000) kronor.

Transaktioner med närstående är prissatta på marknadsmässiga villkor. Ägarandel i intresseföretag som producerar vatten- och vindkraft ger koncernen rätt att köpa producerad elkraft till självkostnad i förhållande till ägandel, vilket innebär att endast ett begränsat resultat uppstår i intresseföretaget. Inköpt elkraft säljs externt till marknadspris och resultatet redovisas i koncernen inom affärsområdet Energi.

Det delägda vindkraftsbolaget Varsvik AB har lån uppgående till 425 (452) Mkr som Holmen under 2018 förvärvade från långivande bank för nominellt värde.

Transaktioner med närstående

	Försäljning av varor till närstående		Inköp av varor från närstående		Övrigt (t ex ränta, utdelning)		Skuld till närstående		Fordran på närstående	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Koncernen										
Intresseföretag	368	395	42	71	0	0	6	37	54	85
Joint venture	3	3	-	-	13	17	-	-	425	454
Moderbolaget										
Dotterföretag	109	151	145	242	160	374	514	6 830	2 053	6 993
Intresseföretag	368	395	42	71	0	0	3	34	54	85
Joint venture	3	3	-	-	12	16	-	-	425	454

För ersättningar till styrelseledamöter, se not 4.

Not 23. Andelar i koncernföretag

	Moderbolaget	
	2019	2018
Akkumulerade anskaffningsvärden		
Värde vid årets ingång	17 142	17 142
Inköp	-	1
Ägartillskott	210	-
Försäljningar	-17	-1
Summa	17 335	17 142
Akkumulerade nedskrivningar		
Värde vid årets ingång	6 655	6 655
Årets nedskrivning	-7	-
Summa	6 648	6 655
Redovisat värde vid årets utgång	10 687	10 487

Moderbolagets nedskrivningar av andelar i koncernföretag redovisas i resultat-räkningen på raden Resultat från andelar i koncernföretag. Under året har dotterbolagen Stavro Vind AB samt Laforsen AB sålts.

	Org. nr.	Säte	Antal andelar	Andel %*	Bokfört värde hos moderbolaget	Andel %*	Bokfört värde hos moderbolaget
Moderbolagets direkta innehav av andelar i dotterföretag				2019		2018	
Holmen Skog AB	556220-0658	Örnsköldsvik	1 000	100	0	100	0
Iggesund Paperboard AB	556088-5294	Hudiksvall	1 000	100	0	100	0
Holmen Paper AB	556005-6383	Norrköping	100	100	0	100	0
Holmen Timber AB	556099-0672	Hudiksvall	1 000	100	0	100	0
Holmen Energi AB	556524-8456	Örnsköldsvik	1 000	100	0	100	0
Holmens Bruk AB	559165-6615	Stockholm	1 000	100	383	100	383
Holmen Skog Mitt AB	559165-6623	Stockholm	1 000	100	2 856	100	2 856
Holmen Skog Syd AB	559165-6631	Stockholm	1 000	100	1 527	100	1 527
Holmen Sågverk AB	559165-6672	Stockholm	1 000	100	422	100	422
Holmen Vattenkraft AB	559165-6664	Stockholm	1 000	100	2 633	100	2 663
Iggesunds Bruk AB	559165-6656	Stockholm	1 000	100	740	100	740
Ljusnan Vattenkraft AB	559165-6680	Stockholm	1 000	100	276	100	276
Holmen Holding AB	516406-0062	Stockholm	10 000	100	0	100	0
MoDo Capital AB	556499-1668	Stockholm	1 000	100	72	100	72
Holmen Energi Elnät AB	556878-3905	Örnsköldsvik	500	100	0	100	0
Stavro Vind AB	556953-6153	Stockholm	500	-	-	100	0
Blåbergsliden Vind AB	559138-5181	Stockholm	500	100	200	100	0
Övriga svenska koncernföretag					2		2
Totalt svenska innehav					9 142		8 943
Holmen UK Ltd, Storbritannien		Workington	1 197 100	100	1 519	100	1 519
Holmen Paper Ltd**		London	-	100	-	100	-
Iggesund Paperboard (Workington) Ltd**		Workington	-	100	-	100	-
Holmen France S.A.S., Frankrike		Paris	10 000	100	0	100	0
Holmen GmbH, Tyskland		Hamburg	-	100	1	100	1
Holmen Suecia Holding S.L., Spanien		Madrid	9 448 557	100	0	100	0
Holmen Paper Madrid S.L.**		Madrid	-	100	-	100	-
Iggesund Paperboard Asia Pte Ltd, Singapore		Singapore	800 000	100	4	100	4
Holmen B.V., Holland		Amsterdam	35	100	7	100	7
AS Holmen Mets, Estland		Tallinn	500	100	0	100	0
Iggesund Paperboard Inc, USA		Lyndhurst	1 000	100	7	100	7
Iggesund Paperboard Asia (HK) Ltd, Kina		Hong Kong	4 000 000	100	5	100	5
Övriga utländska koncernföretag					2		2
Totalt utländska innehav					1 545		1 545
Totalt					10 687		10 487

* Ägarandel överensstämmer med andel av rösterna för totalt antal aktier.

** Indirekta innehav.

Not 24. Obeskattade reserver

Ackumulerade av-skrivningar utöver plan	Moderbolaget		
	2018-12-31	Boksluts-dispositioner	2019-12-31
Immateriella anläggnings-tillgångar	-23	7	-16
Materiella anläggningstillgångar	11	1	11
	-12	7	-5
Periodiseringsfonder			
Beskattningsår 2015	264	-73	191
Beskattningsår 2016	290	-	290
Beskattningsår 2017	470	-	470
Beskattningsår 2019	-	700	700
	1 024	627	1 651
Totalt	1 012	634	1 646

Erhålla koncernbidrag uppgick till 2 572 (191) Mkr och lämnade koncernbidrag uppgick till -2 (-2 584) Mkr. Totala bokslutsdispositioner i resultatet uppgick till 1 936 Mkr.

Not 25. Kassaflödesanalys

Betalda räntor och erhållen utdelning	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Erhållen utdelning	-	-	148	367
Erhållen ränta	13	12	21	23
Betald ränta	-31	-28	-31	-29
Totalt	-18	-16	139	362

Förändring av kortfristiga skulder avser till största delen upplåning inom koncernens certifikatprogram. Inom koncernens certifikatprogram lånades det kortfristig under 2019 sammanlagt 8 250 (6 585) Mkr uppdelat på flera olika lån, och återbetalades 7 751 (6 733) Mkr. För sammansättning av likvida medel, se not 14.

	2018	Koncernen			
		Nya leasing-avtal	Kassaflöde	Valuta och marknads-omvärdering	2019
Obligationslån	1 500	-	500	-	2 000
Företagscertifikat	1 951	-	499	-	2 450
Övriga finansiella skulder	75	-	-41	18	52
Skulder avseende nyttjanderättstillgångar	-	281*	-100	4	184
Pensionsskuld	61	-	-27	12	46
Finansiella skulder inklusive pensionsskuld och skulder avseende nyttjanderättstillgångar	3 587	281	831	34	4 733

* 205 Mkr är hänförligt till införandet av ny redovisningsprincip, IFRS 16 Leasing. Återstående del avser skulder kopplade till under året ingångna leasingavtal.

	2018	Moderbolaget		
		Kassaflöde	Valuta och marknads-omvärdering	2019
Obligationslån	1 500	500	-	2 000
Företagscertifikat	1 951	499	-	2 450
Skulder till koncernföretag	6 791	-6 315	-	476
Övriga finansiella skulder	68	-39	18	47
Pensionsskuld	20	-11	-9	0
Finansiella skulder inklusive pensionsskuld	10 330	-5 367	9	4 973

Not 26. Viktiga bedömningar och uppskattningar

Upprättande av finansiella rapporter kräver att företagsledningen gör bedömningar och uppskattningar som påverkar de redovisade beloppen. De bedömningar och uppskattningar som enligt företagsledningen är väsentliga för redovisade belopp i årsredovisningen, och där det finns en betydande risk att framtida händelser och ny information kan förändra dessa bedömningar och uppskattningar, inkluderar främst:

Skogstillgångar

Med anledning av ett antal nyligen genomförda transaktioner av större skogsinnehav har Holmen genomfört en översyn av metod och antaganden för värdering av skogstillgångar i koncernens balansräkning. Det kan konstateras att det sker ett stort antal transaktioner av skogsfastigheter i de områden Holmen har mark och att priserna som betalas för mindre och medelstora skogsfastigheter ligger i nivå med priset för större skogstillgångar. För att bättre återspegla marknadsvärdet på koncernens skogstillgångar har Holmen därför från och med 2019-12-31 valt att övergå till att redovisa koncernens skogstillgångar till marknadsvärde beräknat utifrån transaktioner i de områden där Holmen har skogsmark. För att möjliggöra detta har redovisningsprincipen för skogsmark i koncernen ändrats från anskaffningsvärde till verkligt värde enligt den så kallade omvärderingsmetoden i IAS 16. Det redovisade värdet på koncernens skogstillgångar uppgick 2019-12-31 till 41 345 (18 701) Mkr fördelat på skogsmark 13 366 (301) Mkr och biologiska tillgångar 27 979 (18 400) Mkr. En uppskjuten skatteskuld om 8 442 (3 781) Mkr finns redovisad kopplad till skogstillgångarna. Värderingen av skogstillgångarna baseras på detaljerade uppgifter om transaktioner samt prisstatistik publicerad av olika marknadsaktörer. I värderingen tas hänsyn till var i landet skogsmarken är belägen samt skillnader i skogens beskaffenhet avseende virkesförråd och bonitet. Det redovisade värdet av skogstillgångarna kommer påverkas av förändringar i transaktionspriser för skogsfastigheter samt av hur virkesförrådet utvecklas. Värdet på skogstillgångarna fördelas i balansräkningen på växande träd, som redovisas som biologisk tillgång, och skogsmark. Hur mycket av värdet som fördelas på biologiska tillgångar fastställs genom att beräkna nuvärdet av förväntade framtida kassaflöden från de växande träden utifrån uppskattningar om framtida skördevolym, pris- och kostnadsutveckling samt diskonteringsränta. För ytterligare information se redovisningsprinciper, not 7 och not 9.

Pensionsåtaganden

Koncernen har förmånsbaserade pensionsförpliktelser värderade till 2 305 Mkr och förvaltningstillgångar avsatta för att täcka dessa om 2 388 Mkr. Värdet av pensionsförpliktelser beräknas utifrån antaganden om diskonteringsränta, inflation och demografiska faktorer. Dessa antaganden uppdateras normalt årsvis vilket påverkar koncernens totalresultat och den redovisade pensionsavsättningen. Se not 18.

Övriga avsättningar

Förpliktelser som kan medföra kostnader för Holmen utvärderas löpande för att bedöma avsättningsbehovet. Osäkerhet i bedömning avser främst tidpunkt och storlek på den framtida kostnaden. Koncernen har främst avsättningar för osäkerhet kopplad till förpliktelser att återställa miljö, kontrakt avseende elleverans till fast pris och bolagsskatterisker. Se not 19.

Förslag till vinstdisposition

	Kronor
Till årsstämman förfogande står hos moderbolaget följande vinstmedel:	
Nettoresultat för räkenskapsåret 2019	1 846 968 192
Balanserade vinstmedel	2 894 199 154
	4 741 167 346
Styrelsen föreslår att till aktieägarna utdelas 7 kronor per aktie (161 925 685 aktier)	1 133 479 795
samt att återstående belopp balanseras	3 607 687 551

Styrelsen för Holmen AB har föreslagit att årsstämman 2020 beslutar om en utdelning om 7 kronor per aktie, totalt 1 133 Mkr, vilket är 0,25 kronor per aktie högre än föregående år. Förslaget följer styrelsens policy som innebär att beslut om aktieutdelning ska grundas på en sammanvägning av koncernens lönsamhetssituation, framtida investeringsplaner och finansiella ställning.

Den föreslagna utdelningen motsvarar 13 procent av 2019 års resultat för koncernen och innebär att 2,8 procent av det egna kapitalet i koncernen per 2019-12-31 delas ut.

Styrelsen har fastställt att koncernen ska ha en stark finansiell ställning där den finansiella nettoskulden inte skall överstiga 25 procent av det egna kapitalet. Per 2019-12-31 uppgick den till 9 procent. Den föreslagna utdelningen skulle öka nettoskulden i förhållande till eget kapital med 3 procentenheter.

Det egna kapitalet i Holmen AB uppgick per 2019-12-31 till 10 656 Mkr, varav fritt eget kapital 4 741 Mkr. Tillgångar och skulder värderade till verkligt värde enligt 4 kap 14a § årsredovisningslagen har påverkat det egna kapitalet med 146 Mkr. Koncernens egna kapital uppgick per 2019-12-31 till 40 111 Mkr. I enlighet med IFRS finns ingen uppdelning av koncernens egna kapital i bundet respektive fritt.

Styrelsen bedömer att utdelning till aktieägarna med förslaget belopp är försvarlig med hänsyn till de krav på både bolag och koncern som verksamhetens art, omfattning och risker ställer på storleken av eget kapital och med hänsyn

också till konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt. Den finansiella ställningen förblir fortsatt stark efter den föreslagna utdelningen och bedöms vara fullt tillräcklig för att bolaget ska ha förmåga att fullgöra sina förpliktelser på såväl kort som lång sikt, och möjlighet att göra eventuella nödvändiga investeringar.

Styrelsen och verkställande direktören försäkrar att årsredovisningen har upprättats i enlighet med god redovisningssed i Sverige och koncernredovisningen har upprättats i enlighet med de internationella redovisningsstandarder som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 av den 19 juli 2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder. Årsredovisningen respektive koncernredovisningen ger en rättvisande bild av moderbolagets och koncernens ställning och resultat. Förvaltningsberättelsen för moderbolaget respektive koncernen ger en rättvisande översikt över utvecklingen av moderbolagets och koncernens verksamhet, ställning och resultat samt beskriver väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som moderbolaget och de företag som ingår i koncernen står inför.

Årsredovisningen och koncernredovisningen har godkänts för utfärdande av styrelsen den 19 februari 2020. Koncernens resultat- och balansräkning och moderbolagets resultat- och balansräkning blir föremål för fastställelse på årsstämman den 30 mars 2020.

Stockholm den 19 februari 2020

Fredrik Lundberg
Ordförande

Lars G Josefsson
Styrelseledamot

Ulf Lundahl
Styrelseledamot

Carl Bennet
Styrelseledamot

Lars Josefsson
Styrelseledamot

Henriette Zeuchner
Styrelseledamot

Steewe Björklundh
Styrelseledamot

Alice Kempe
Styrelseledamot

Tommy Åsenbrygg
Styrelseledamot

Kenneth Johansson
Styrelseledamot

Louise Lindh
Styrelseledamot

Henrik Sjölund
Styrelseledamot och
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har lämnats den 21 februari 2020.
KPMG AB

Joakim Thilstedt
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Holmen AB org nr 556001-3301

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Holmen AB för år 2019 med undantag för sidorna 10-11, 31 samt 33 i hållbarhetsrapporten. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår på sidorna 2, 4-5, 10-11, 30-31, 33, 34-77 samt 82-83 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2019 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2019 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt International Financial Reporting Standards (IFRS), så som de antagits av EU, och årsredovisningslagen. Våra uttalanden omfattar inte sidorna 10-11, 31 samt 33 i hållbarhetsrapporten.

En bolagsstyrningsrapport har upprättats. Förvaltningsberättelsen och bolagsstyrningsrapporten är förenliga med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar, och bolagsstyrningsrapporten är i överensstämmelse med årsredovisningslagen.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och för koncernen.

Våra uttalanden i denna rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen är förenliga med innehållet i den kompletterande rapport som har överlämnats till moderbolagets revisionsutskott i enlighet med revisorsförordningens (537/2014) artikel 11.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionsd i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorsd i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav. Detta innefattar att, baserat på vår bästa kunskap och övertygelse, inga förbjudna tjänster som avses i revisorsförordningens (537/2014) artikel 5.1 har tillhandahållits det granskade bolaget eller, i förekommande fall, dess moderföretag eller dess kontrollerade företag inom EU.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Särskilt betydelsefulla områden

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt vår professionella bedömning var de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen för den aktuella perioden. Dessa områden behandlades inom ramen för revisionen av, och i vårt ställningstagande till, årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet, men vi gör inga separata uttalanden om dessa områden.

Värdering av skogstillgångar

Se not 9 samt 26 och redovisningsprinciper på sidorna 52-56 i årsredovisningen och koncernredovisningen för detaljerade upplysningar och beskrivning av området.

Beskrivning av området

Skogstillgångar i form av skogsmark och biologiska tillgångar redovisas per 31 december 2019 till totalt 41 345 MSEK i koncernens balansräkning fördelade på 13 366 MSEK för skogsmark och 27 979 MSEK för biologiska tillgångar.

Koncernen har valt att byta redovisningsprincip per 31 december 2019 för skogsmark till värdering till verkligt värde enligt omvärderingsmetoden istället för den tidigare tillämpade anskaffningsvärdemetoden. Motivet till bytet av redovisningsprincip är att bättre återspegla värdet på koncernens skogstillgångar i balansräkningen genom värdering till verkligt värde av både skogsmark och biologiska tillgångar.

Fastställandet av det verkliga värdet på skogstillgångarna baseras på transaktionspriser för skogsfastigheter i de områden där koncernen har skogsmark med beaktande av var i landet skogsmarken är belägen samt skillnader i skogens beskaffenhet avseende virkesförråd och bonitet.

Beräkningen av verkligt värde för skogstillgångarna innehåller både komplexitet och bedömningar. Det finns bland annat en risk att de marknadstransaktioner som används som underlag för värderingen inte korrekt avspeglar värdet på koncernens skogstillgångar, vilket väsentligt kan påverka det redovisade värdet.

Det totala värdet på skogstillgångarna fördelas därefter på växande träd, som redovisas som biologisk tillgång, och skogsmark. Värdet som fördelas på de biologiska tillgångarna fastställs genom att bedömda framtida kassaflöden från den växande skogen nuvärdesberäknas. Värderingen görs internt och baseras bland annat på bedömningar av plan för skörd, framtida försäljningspriser, kostnadsutveckling och inflation samt diskonteringsränta. Dessa antaganden kan komma att ändras, vilket direkt skulle påverka det redovisade resultatet för perioden.

Hur området har beaktats i revisionen

Koncernens val att byta redovisningsprincip för värdering av skogsmark har dels utvärderats mot de kriterier som finns i IFRS för att genomföra ett frivilligt byte av redovisningsprincip och dels i förhållande till de regler som gäller för redovisning av effekten att byta från anskaffningsvärdemetoden till omvärderingsmetoden.

Vi har tagit del av och utvärderat koncernens modell för att fastställa verkligt värde för skogstillgångarna. Vi har även gjort en oberoende kontrollberäkning av värdet på skogstillgångarna baserat på samma modelluppsättning och underliggande grunddata. Frekvens och antal transaktioner i de områden där koncernen har skogsmark har bedömts. I vår granskning har vi även stickprovsvis granskat underliggande transaktioner som utgör bas i koncernens värdering avseende pris, virkesförråd och bonitet. Vi har i samband med detta även utvärderat de externa leverantörer som koncernen använder för data om genomförda transaktioner. Därutöver har vi tagit del av den externa referensvärdering som genomförts för en del av koncernens skogstillgångar.

För den del av det totala verkliga värdet som fördelas på biologiska tillgångar har vi tagit del av den genomförda värderingen och underliggande dokumentation för att bedöma huruvida värderingen är genomförd i enlighet med en etablerad värderingsteknik.

Vidare har vi haft genomgångar med ledningen och bedömt rimligheten i volym-, pris- och kostnadsantaganden samt i den antagna diskonteringsräntan som används i modellen genom att vi har tagit del av och utvärderat ledningens skriftliga dokumentation och planer. Vi har även upprättat en känslighetsanalys för att bedöma hur förändringar i antaganden kan påverka värderingen.

Vi har också kontrollerat fullständigheten i upplysningarna i årsredovisningen och bedömt om de ger en rättvisande bild av den nya redovisningsprincip som nu börjat tillämpas och återspeglar de antaganden som företagsledningen har tillämpat i sin värdering.

Övriga avsättningar

Se not 19 samt 26 och redovisningsprinciper på sidorna 52-56 i årsredovisningen och koncernredovisningen för detaljerade upplysningar och beskrivning av området.

Beskrivning av området

Per den 31 december 2019 uppgår de övriga avsättningarna till totalt 795 MSEK i koncernen och till totalt 839 MSEK i moderbolaget. Avsättningarna avser bland annat förpliktelser att återställa miljö, kontrakt avseende elleverans till fast pris, omstruktureringskostnader och skatterisker. I moderbolaget finns även avsättning för kostnader avseende återplantering efter skörd.

Avsättningarna innefattar betydande bedömningar avseende osäkra framtida utfall, främst avseende belopp, tidpunkt och storlek för den slutliga regleringen. Ändringar i de antaganden som beräkningarna baseras på kan få stor påverkan på det redovisade resultatet.

Hur området har beaktats i revisionen

Vi har tagit del av koncernens dokumentation av avsättningarna. Vi har bedömt de beräkningar som gjorts och diskuterat de antaganden som ledningen gjort för varje område för att säkerställa att avsättningarna är i överensstämmelse med koncernens redovisningsprinciper och kraven i IFRS.

Vi har också kontrollerat fullständigheten i upplysningarna i årsredovisningen och bedömt att de i allt väsentligt motsvarar de upplysningar som ska lämnas enligt IFRS.

Annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen och återfinns på sidorna 3, 6-9, 12-29, 32 samt 84-91. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att de ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och, vad gäller koncernredovisningen, enligt IFRS så som de antagits av EU. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Styrelsens revisionsutskott ska, utan att det påverkar styrelsens ansvar och uppgifter i övrigt, bland annat övervaka bolagets finansiella rapportering.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och

har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen och koncernredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag och en koncern inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- inhämtar vi tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Vi ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Vi är ensamt ansvariga för våra uttalanden.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Vi måste också förse styrelsen med ett uttalande om att vi har följt relevanta yrkesetiska krav avseende oberoende, och ta upp alla relationer och andra förhållanden som rimligen kan påverka vårt oberoende, samt i tillämpliga fall tillhörande motåtgärder.

Av de områden som kommuniceras med styrelsen fastställer vi vilka av dessa områden som varit de mest betydelsefulla för revisionen av

årsredovisningen och koncernredovisningen, inklusive de viktigaste bedömda riskerna för väsentliga felaktigheter, och som därför utgör de för revisionen särskilt betydelsefulla områdena. Vi beskriver dessa områden i revisionsberättelsen såvida inte lagar eller andra författningar förhindrar upplysning om frågan.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Holmen AB för år 2019 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav. Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets och koncernens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av moderbolagets och koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt.

Verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig

grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat styrelsens motiverade yttrande samt ett urval av underlagen för detta för att kunna bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten på sidorna 10-11, 30-31, 33, 36-38 samt 41 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Vår granskning har skett enligt FAR:s rekommendation RevR 12 Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten. Detta innebär att vår granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

En hållbarhetsrapport har upprättats.

KPMG AB, Box 382, 101 27, Stockholm, utsågs till Holmen ABs revisor av bolagsstämman den 1 april 2019. KPMG AB eller revisorer verksamma vid KPMG AB har varit bolagets revisor sedan 1995.

Stockholm den 21 februari 2020

KPMG AB

Joakim Thilstedt

Auktoriserad revisor

Granskning av hållbarhetsredovisning

Holmens hållbarhetsredovisning, som den definieras på sidan 2 i Holmen Årsredovisning 2019, har varit föremål för separat översiktlig granskning enligt ISAE 3000 Andra bestyrkandeuppdrag än revisioner och översiktliga granskningar av historisk finansiell information.

Fullständig bestyrkanderapport för hållbarhetsredovisningen återfinns på holmen.com.

Där framgår följande slutsats:

Grundat på vår översiktliga granskning har det inte kommit fram några omständigheter som ger oss anledning att anse att hållbarhetsredovisningen inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med de av koncernledningen angivna kriterierna.

Stockholm den 21 februari 2020
KPMG AB

Joakim Thilstedt
Auktoriserad revisor

Torbjörn Westman
Specialistmedlem i FAR

Styrelse

Louise Lindh

Stockholm. Född 1979.

Ledamot sedan 2010. Civilekonom.

VD i Fastighets AB L E Lundberg.

Övriga väsentliga uppdrag: Ordförande i J2L Holding AB. Styrelseledamot i Hufvudstaden AB och L E Lundberg-företagen AB.

Aktieinnehav: 200 000 aktier.

Henrik Sjölund

VD och koncernchef

Norrköping. Född 1966.

Ledamot sedan 2014. Civilekonom, tysk inriktning.

Övriga väsentliga uppdrag: Styrelseledamot i Skogsindustrierna, Svenskt Näringsliv och Industriarbetsgivarna.

Aktieinnehav: 52 155 aktier.

Fredrik Lundberg

Ordförande

Djursholm. Född 1951.

Ledamot sedan 1988. Civilingenjör och civilekonom. Ekon. dr. h.c. och Tekn. dr. h.c. VD och koncernchef i L E Lundberg-företagen AB.

Övriga väsentliga uppdrag: Ordförande i Hufvudstaden AB och AB Industrivärden. Vice ordförande i Svenska Handelsbanken AB. Styrelseledamot i L E Lundberg-företagen AB och Skanska AB.

Eget och närståendes aktieinnehav: 1 679 448 aktier. L E Lundberg-företagens aktieinnehav: 55 244 000 aktier.

Lars G Josefsson

Stockholm. Född 1950.

Ledamot sedan 2011. Civilingenjör. Tidigare VD och koncernchef i Vattenfall.

Övriga väsentliga uppdrag: Styrelseledamot i Robert Bosch International Advisory Committee och Prorsum AG. Styrelsemedlem i Hand in Hand International och ledamot av Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien, IVA.

Aktieinnehav: 10 000 aktier.

Henriette Zeuchner

Stockholm. Född 1972.

Ledamot sedan 2015. Civilekonom och jur.kand. VD i Clear Channel Scandinavia.

Övriga väsentliga uppdrag: Styrelseledamot i NTM-koncernen.

Aktieinnehav: 1 600 aktier.

Christer Johansson

Iggesund. Född 1959.

Suppleant sedan 2017.

Arbetsagarrepresentant LO.

Ordförande i Pappers avd 15.

Daniel Hägglund

Örnsköldsvik. Född 1982.

Suppleant sedan 2014.

Arbetsagarrepresentant PTK.

Övre rad v–h: Louise Lindh, Henrik Sjölund, Fredrik Lundberg, Alice Kempe, Ulf Lundahl, Tommy Åsenbrygg, Per-Arne Berg

Undre rad v–h: Lars G Josefsson, Henriette Zeuchner, Christer Johansson, Daniel Hägglund, Steewe Björklundh, Carl Bennet, Lars Josefsson, Kenneth Johansson

Alice Kempe

Torshälla. Född 1967.

Ledamot sedan 2019. Jägmästare.

Övriga väsentliga uppdrag: Ordförande i Kempestiftelserna. Styrelseledamot i MoRe Research Örnsköldsvik AB och SweTree Technologies AB.

Eget och närståendes aktieinnehav: 216 292 aktier.

Ulf Lundahl

Lidingö. Född 1952.

Ledamot sedan 2004. Juris kandidat och civilekonom.

Övriga väsentliga uppdrag: Ordförande i Attendo AB, Fidelio Capital AB och SHB Regionbank Stockholm. Styrelseledamot i Eltel AB, Indutrade AB och Nordstjärnan Kredit AB.

Aktieinnehav: 8 000 aktier.

Tommy Åsenbrygg

Skebobruk. Född 1968.

Ledamot sedan 2015.

Arbetsstagarrepresentant PTK.

Aktieinnehav: 200 aktier.

Per-Arne Berg

Forsa. Född 1955.

Suppleant sedan 2015.

Arbetsstagarrepresentant PTK. Ordförande i Unionenklubben Holmen-Iggesund.

Steewe Björklundh

Hudiksvall. Född 1958.

Ledamot sedan 1998.

Arbetsstagarrepresentant LO.

Carl Bennet

Göteborg. Född 1951.

Ledamot sedan 2009. Civilekonom. Tekn. dr h.c. VD Carl Bennet AB. Tidigare VD och koncernchef i Getinge AB. Styrelseordförande i Elanders AB och Lifco AB.

Övriga väsentliga uppdrag: Vice ordförande i Arjo AB och Getinge AB. Styrelseledamot i L E Lundbergföretagen AB.

Aktieinnehav: 200 000 aktier.

Lars Josefsson

Norrköping. Född 1953.

Ledamot sedan 2016. Civilingenjör.

Övriga väsentliga uppdrag: Ordförande i TimeZynk. Vice ordförande i Vestas. Styrelseledamot i Metso och Ouman.

Aktieinnehav: 7 000 aktier.

Kenneth Johansson

Söderköping. Född 1958.

Ledamot sedan 2004.

Arbetsstagarrepresentant LO.

Sektionsordförande i Pappers avd. 53, Holmen Paper Braviken.

Upppgifterna avser 31 december 2019.

Revisorer: KPMG AB

Huvudansvarig:

Joakim Thilstedt. Auktoriserad revisor.

Koncernledning

V–h: Anders Jernhall, Nils Ringborg, Stina Sandell, Henrik Andersson, Johan Padel, Gunilla Rolander, Lars Lundin, Sören Petersson, Johan Nellbeck, Henrik Sjölund, Ola Schultz-Eklund

Anders Jernhall

Vice VD, Ekonomi- och finansdirektör
Född 1970. Anställd 1997.

Aktieinnehav: 27 527 aktier.

Nils Ringborg

Direktör Internationella affärer
Född 1958. Anställd 1988.

Aktieinnehav: 11 200 aktier.

Stina Sandell

Hållbarhets- och kommunikationsdirektör
Född 1966. Anställd 2017.

Aktieinnehav: 765 aktier.

Henrik Andersson

Chefsjurist
Styrelsens sekreterare.
Född 1971. Anställd 2008.
Aktieinnehav: 4 282 aktier.

Johan Padel

Affärsområdeschef Trävaror
Född 1966. Anställd 2014.

Aktieinnehav: 3 200 aktier.

Gunilla Rolander

HR-direktör
Född 1966. Anställd 2013.

Aktieinnehav: 4 054 aktier.

Lars Lundin

Affärsområdeschef Papper
Född 1966. Anställd 2018.

Aktieinnehav: 1 950 aktier.

Sören Petersson

Affärsområdeschef Skog
Född 1969. Anställd 1994.
Aktieinnehav: 16 200 aktier.

Johan Nellbeck

Affärsområdeschef Kartong
Född 1964. Anställd 2019.
Aktieinnehav: 3 000 aktier.

Henrik Sjölund

VD och koncernchef

Född 1966. Anställd 1993.

Aktieinnehav: 52 155 aktier.

Henrik Sjölund har inga väsentliga aktieinnehav eller delägarskap i företag som bolaget har betydande affärsförbindelser med. Ytterligare information om VD lämnas på sida 82.

Ola Schultz-Eklund

Teknisk direktör

Född 1961. Anställd 1994.

Aktieinnehav: 2 740 aktier.

Fredrik Nordqvist

Affärsområdeschef Energi
Född 1971. Anställd 2011.
Aktieinnehav: 780 aktier.

Uppgifterna avser 31 december 2019.

Nyckeltal

Holmen använder i sin rapportering nyckeltal som komplement till mått som definieras inom IFRS-regelverk, eller direkt i resultat- och balansräkningen, i syfte att åskådliggöra företagets finansiella ställning och utveckling samt att öka jämförbarhet mellan olika perioder och andra företag. Nedan följer beräkningar för att härleda nyckeltal som används inom koncernen. Se även definitioner för mer information.

ESMA:s (European Securities And Markets Authority) "Riktlinjer – Alternativa nyckeltal" tillämpas. Alternativa nyckeltal publicerade i denna rapport skall inte ses som substitut för finansiella mått definierade i enlighet med IFRS regelverk utan som ett komplement och dessa behöver inte vara jämförbara med på samma sätt titulerade nyckeltal som presenteras av andra bolag.

Avstämning nyckeltal, Mkr	2019	2018	2017	2016	2015
Rörelseresultat, resultat före avskrivningar och jämförelsestörande poster					
Resultat före avskrivningar (EBITDA)	3 486	3 488	3 157	3 179	2 940
Avskrivningar enligt plan	-1 141	-1 012	-991	-1 018	-1 240
Rörelseresultat exklusive jämförelsestörande poster	2 345	2 476	2 166	2 162	1 700
Jämförelsestörande poster*	8 770	-94	-	-232	-931
Rörelseresultat	11 115	2 382	2 166	1 930	769
Årets resultat och jämförelsestörade poster					
Årets resultat	8 731	2 268	1 668	1 424	559
Jämförelsestörande poster*	-6 943	73	-	228	860
Årets resultat exklusive jämförelsestörande poster	1 789	2 341	1 668	1 652	1 418
Rörelsemarginal					
Rörelseresultat exklusive jämförelsestörande poster	2 345	2 476	2 166	1 930	769
Nettoomsättning	16 959	16 055	16 133	15 513	16 014
Rörelsemarginal, %	13,8	15,4	13,4	13,9	10,6
Sysselsatt kapital					
Eget kapital	40 111	23 453	22 035	21 243	20 853
Finansiell nettoskuld	3 784	2 807	2 936	3 945	4 799
Sysselsatt kapital	43 895	26 261	24 972	25 190	25 653
Avkastning på sysselsatt kapital					
Rörelseresultat exklusive jämförelsestörande poster	2 345	2 476	2 166	2 162	1 700
Genomsnittligt sysselsatt kapital	26 391	25 469	24 874	25 146	26 769
Avkastning, %	8,9	9,7	8,7	8,6	6,4
Avkastning på eget kapital					
Resultat efter skatt exklusive jämförelsestörande poster	1 789	2 341	1 668	1 652	1 418
Genomsnittligt eget kapital	23 035	22 546	21 297	20 890	21 108
Avkastning, %	7,8	10,4	7,8	7,9	6,7
Finansiell nettoskuld					
Långfristiga finansiella skulder	2 018	1 033	552	882	2 295
Långfristiga skulder avseende nyttjanderättstillgångar	171	-	-	-	-
Kortfristiga finansiella skulder	2 485	2 494	2 775	3 200	2 698
Kortfristiga skulder avseende nyttjanderättstillgångar	13	-	-	-	-
Avsättningar för pensioner	46	61	39	201	130
Långfristiga finansiella fordringar	-451	-468	-42	-39	-43
Kortfristiga finansiella fordringar	-14	-35	-32	-89	-61
Likvida medel	-483	-278	-356	-210	-221
Finansiell nettoskuld	3 784	2 807	2 936	3 945	4 799
Skuldsättningsgrad					
Finansiell nettoskuld	3 784	2 807	2 936	3 945	4 799
Eget kapital	40 111	23 453	22 035	21 243	20 853
Nettoskuld i % av eget kapital	9	12	13	19	23
Soliditet					
Eget kapital	40 111	23 453	22 035	21 243	20 853
Tillgångar	59 340	36 912	34 891	34 891	35 456
Soliditet, %	67,6	63,5	63,2	60,9	58,8

* På sida 86 framgår vad jämförelsestörande poster avser.

Ekonomisk tioårsöversikt

Mkr	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Resultaträkning										
Nettoomsättning	16 959	16 055	16 133	15 513	16 014	15 994	16 231	17 852	18 656	17 581
Rörelsens kostnader	-13 961	-12 984	-13 379	-12 626	-13 348	-13 270	-13 919	-15 224	-15 501	-15 077
Värdetförändring biologiska tillgångar	487	425	415	315	267	282	264	350	-	52
Resultat från andelar i intresseföretag och joint ventures	0	-9	-12	-22	7	-7	3	47	84	28
Resultat före avskrivningar (EBITDA)	3 486	3 488	3 157	3 179	2 940	2 999	2 579	3 026	3 239	2 583
Avskrivningar enligt plan	-1 141	-1 012	-991	-1 018	-1 240	-1 265	-1 370	-1 313	-1 260	-1 251
Rörelseresultat exkl. jämförelsestörande poster	2 345	2 476	2 166	2 162	1 700	1 734	1 209	1 713	1 980	1 332
Jämförelsestörande poster*	8 770	-94	-	-232	-931	-450	-140	-193	3 593	264
Rörelseresultat	11 115	2 382	2 166	1 930	769	1 284	1 069	1 520	5 573	1 596
Finansnetto	-34	-25	-53	-71	-90	-147	-198	-227	-244	-208
Resultat före skatt	11 081	2 356	2 113	1 859	679	1 137	871	1 294	5 328	1 388
Skatt	-2 351	-89	-445	-436	-120	-230	-160	559	-1 374	-684
Årets resultat	8 731	2 268	1 668	1 424	559	907	711	1 853	3 955	704
Resultat per aktie, efter utspädning, kr**	52,6	13,5	9,9	8,5	3,4	5,4	4,3	11,1	23,6	4,2
Nettoomsättning										
Skog	6 286	5 944	5 535	5 302	5 481	5 641	5 694	6 061	6 348	5 585
Kartong	6 229	5 785	5 526	5 252	5 472	5 113	4 618	4 967	5 109	4 849
Papper	5 757	5 571	5 408	5 431	6 148	6 247	7 148	8 144	8 631	8 142
Trävaror	1 695	1 747	1 562	1 342	1 314	1 352	1 175	1 129	875	586
Energi	378	319	315	314	359	389	450	522	552	626
Koncerngemensamt och eliminerings***	-3 385	-3 311	-2 214	-2 128	-2 760	-2 748	-2 853	-2 972	-2 858	-2 207
Koncernen	16 959	16 055	16 133	15 513	16 014	15 994	16 231	17 852	18 656	17 581
Rörelseresultat										
Skog	1 172	1 185	1 069	1 001	905	817	924	931	739	818
Kartong	435	689	764	903	847	674	433	596	863	817
Papper	509	329	288	289	-74	141	-309	94	228	-618
Trävaror	62	246	80	-3	9	37	-75	-130	-136	20
Energi	336	181	135	120	176	212	371	355	406	495
Koncerngemensamt och eliminerings	-168	-154	-170	-148	-163	-146	-136	-132	-120	-200
Koncernen	2 345	2 476	2 166	2 162	1 700	1 734	1 209	1 713	1 980	1 332
Jämförelsestörande poster*	8 770	-94	-	-232	-931	-450	-140	-193	3 593	264
Koncernen	11 115	2 382	2 166	1 930	769	1 284	1 069	1 520	5 573	1 596
Kassaflöde										
Resultat före skatt	11 081	2 356	2 113	1 859	679	1 137	871	1 294	5 328	1 388
Justeringsposter	-8 208	540	418	965	1 802	1 448	1 056	1 057	-2 561	811
Betalda inkomstskatter	-147	-396	-221	-504	-398	-191	210	-434	-557	-704
Förändringar i rörelsekapital	158	-214	199	-360	443	-217	-127	338	-109	28
Kassaflöde från den löpande verksamheten	2 884	2 286	2 509	1 961	2 526	2 176	2 011	2 254	2 101	1 523
Kassaflöde från investeringsverksamheten***	-1 050	-1 005	-644	-123	-824	-815	-872	-1 957	-1 791	-1 585
Kassaflöde efter investeringar	1 834	1 281	1 865	1 838	1 702	1 361	1 139	297	310	-62
Utbetald utdelning	-1 134	-1 092	-1 008	-882	-840	-756	-756	-672	-588	-588
Återköp av aktier	-1 430	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* Jämförelsestörande poster:

År 2019: Omvärdering av biologisk tillgång om 9 079 Mkr, nedskrivning av intresseföretag om -109 Mkr och avsättningar om -200 Mkr.

År 2018: Omställningskostnader om -94 Mkr.

År 2016: Avyttring av bruket i Spanien och försäkringsersättning för återuppbyggnad efter brand i Hallsta pappersbruk om -232 Mkr.

År 2015: Nedskrivning av anläggningstillgångar, avsättning för kostnader samt effekter av brand om -931 Mkr.

År 2014: Nedskrivning av anläggningstillgångar om -450 Mkr.

År 2013: Nedskrivning av anläggningstillgångar och omstrukturingskostnader om -140 Mkr.

År 2012: Nedskrivning av anläggningstillgångar och omstrukturingskostnader om -193 Mkr.

År 2011: Omvärdering av skog om 3 593 Mkr.

År 2010: Nedskrivning av anläggningstillgångar och omstrukturingskostnader om -786 Mkr samt omvärdering av skog om 1 050 Mkr.

** Historiska siffror har justerats med anledning av aktiesplit (2:1) 2018.

*** Netto efter avyttringar och före förändring i långfristiga finansiella fordringar.

För en tioårsöversikt med data per aktie, se sid 45.

Mkr	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Balansräkning										
Skogstillgångar	41 345	18 701	17 971	17 595	17 340	17 032	16 654	16 344	15 871	12 261
Övriga anläggningstillgångar*	10 781	10 586	10 780	11 106	12 184	13 189	13 998	14 320	14 463	13 767
Omsättningstillgångar	6 264	6 845	5 710	5 852	5 607	5 964	5 774	6 005	6 642	6 950
Finansiella fordringar	950	781	430	338	325	249	327	377	240	454
Summa tillgångar	59 340	36 912	34 891	34 891	35 456	36 434	36 753	37 046	37 217	33 432
Eget kapital	40 111	23 453	22 035	21 243	20 853	20 969	20 854	20 813	19 773	16 913
Uppskjuten skatteskuld	10 299	5 839	5 650	5 613	5 508	5 480	5 804	5 504	6 630	5 910
Finansiella skulder och räntebärande avsättningar	4 733	3 587	3 366	4 283	5 124	6 156	6 443	6 967	6 499	6 227
Rörelseskulder	4 196	4 033	3 840	3 752	3 971	3 829	3 653	3 762	4 313	4 383
Summa eget kapital och skulder	59 340	36 912	34 891	34 891	35 456	36 434	36 753	37 046	37 217	33 432
Sysselsatt kapital										
Skog	32 718	14 830	13 824	13 536	13 401	13 212	12 688	12 657	11 599	8 822
Kartong	5 589	5 316	5 433	5 546	5 698	5 841	5 686	5 489	4 233	3 428
Papper	1 903	2 072	2 193	2 507	3 266	4 366	4 438	4 920	5 798	6 069
Trävaror	1 000	927	862	859	897	874	1 327	1 385	1 471	1 153
Energi	3 058	3 082	3 115	3 153	3 075	3 118	3 005	2 947	2 884	2 831
Koncerngemensamt och övrigt**	-372	34	-455	-410	-684	-535	-173	5	47	382
Sysselsatt kapital	43 895	26 261	24 972	25 190	25 653	26 876	26 970	27 403	26 032	22 685
Nyckeltal										
Rörelsemarginal, %**										
Kartong	7	12	14	17	15	13	9	12	17	17
Papper	9	6	5	5	-1	2	-4	1	3	-8
Trävaror	4	14	5	0	1	3	-6	-12	-16	4
Koncernen	14	15	13	14	11	11	7	10	11	8
Avkastning sysselsatt kapital, %**										
Skog	8	8	8	7	7	6	7	8	8	10
Kartong	8	12	14	16	15	12	8	12	23	24
Papper	24	15	12	10	neg	3	neg	2	4	neg
Trävaror	6	27	9	0	1	3	neg	neg	neg	3
Energi	11	6	4	4	6	7	13	12	14	17
Koncernen	9	10	9	9	6	6	4	7	9	6
Avkastning på eget kapital, %**	8	10	8	8	7	6	4	6	8	8
Nettoskuld i % av eget kapital	9	12	13	19	23	28	29	32	32	34
Leveranser										
Volym från egen skog, 1 000 m ³	2 714	2 831	2 904	2 986	3 213	3 297	3 465	3 211	2 988	2 999
Kartong, 1 000 ton	538	525	526	497	499	493	469	485	474	464
Papper, 1 000 ton	996	1 036	1 117	1 134	1 325	1 305	1 574	1 651	1 668	1 732
Trävaror, 1 000 m ³	879	828	852	776	730	725	686	660	487	285
Egen vatten- och vindkraft, GWh	1 109	1 145	1 169	1 080	1 441	1 113	1 041	1 353	1 235	1 149

* Exklusive långfristiga finansiella fordringar.

** Exklusive jämförelsestörande poster.

Femårsöversikt hållbarhet

Uppgifter om miljö och medarbetare motsvarar de som bedöms vara de mest väsentliga sett till myndigheternas krav och intern uppföljning. Nyckeltalen är gångse inom branschen.

Uppgifter från alla delar av koncernen samlas in, kvalitetssäkras och utvärderas. Jämfört med 2018 har inga väsentliga förändringar gjorts i principerna för redovisningen.

Holmen rapporterar miljödata till tillsynsmyndigheterna månads- och årsvis. Rapporteringen till de svenska myndigheterna är allmänt tillgänglig genom den så kallade offentlighetsprincipen. Data från samtliga bruk rapporteras årligen till EU. Miljöskyddskostnader redovisas i enlighet med Statistiska Centralbyråns riktlinjer.

En del av uppgifterna i denna redovisning tas fram redan i slutet av det år de beskriver och kan därför avvika något från de slutliga siffrorna som rapporteras till myndigheterna.

	2019	2018	2017	2016	2015
Produktion					
Kartong, 1 000 ton	532	538	530	503	502
Marknadsmassa, 1 000 ton	79	66	54	56	56
Papper, 1 000 ton	975	1 069	1 268	1 317	1 287
Trävaror, 1 000 m ³	877	873	827	776	734
Egen vatten- och vindkraft, GWh	1 109	1 145	1 169	1 080	1 441
Egen elproduktion vid bruk, GWh	669	679	621	784	781
Råvaror					
Virke, milj m ³ fub ¹⁾	5,49	5,62	5,63	5,36	5,10
Inköpt massa, 1 000 ton	78	78	79	70	79
Värmeenergi, GWh	5 992 ²⁾	6 238	6 099	6 375	6 288
Elenergi, GWh	3 720 ³⁾	3 996	3 987	3 949	3 994
Vattenanvändning, milj m ³ , ⁴⁾	70	73	73	70	68
Plastgranulat/folieringsmaterial, 1 000 ton	3,2	2,9	2,9	2,6	2,5
Kemikalier, 1 000 ton ⁵⁾	181	165	147	151	138
Fyllmedel, pigment, 1 000 ton ⁵⁾	160	164	146	148	146
Utsläpp till luft, ton⁶⁾					
Svaveldioxid (räknat som svavel, S)	59	56	48	41	52
Kväveoxider	888	986	907	960	891
Stoft	28	45	30	39	48
Fossil koldioxid, 1 000 ton	68	75	73	124	180
Biogen koldioxid, 1 000 ton	1 585	1 660	1 545	1 540	1 440
Utsläpp till vatten, ton⁶⁾					
AOX (klorerad organisk substans)	44	48	48	52	57
Kväve	174	216	177	208	226
Fosfor	14	16	14	14	19
COD (organisk substans), 1 000 ton	21	22	20	20	21
Suspenderade ämnen, 1 000 ton	2,9	3,5	2,8	3,2	3,3
Biprodukter, 1 000 ton					
Till energiproduktion, internt/externt	949	977	995	872	823
Nyttiggjorda eller till återvinning ⁷⁾	208	166	202	270	303
Tallolja ⁸⁾	10	13	14	13	12
Avfall, 1 000 ton					
Farligt ⁹⁾	2,5	1,6	1,8	2,2	1,9
Deponerat (vått)	0,9	7,6	1,8	16,0	13,0
Energileveranser					
GROT och torv, GWh ¹⁰⁾	101	137	116	155	230
El- och värmeenergi, GWh ¹¹⁾	372	370	366	380	348
Miljöskyddskostnader, Mkr					
Investeringar (behandlande och förebyggande) ¹²⁾	310	84	44	55	12
El- och värmebesparande investeringar	20	10	20	8	18
Miljöskatter och avgifter ¹³⁾	14	12	12	14	12
Interna och externa miljökostnader ¹⁴⁾	182	165	137	182	208
Skogsbrukets miljökostnader ¹⁵⁾	65	91	62	71	101

1) För koncernen är virkesförbrukningen beräknad netto med hänsyn till interna leveranser av flis från sågverken till de närliggande bruken.

2) Varav 4 646 GWh från produktion vid bruk från returlutar, bark och vedrester, 1 022 GWh från TMP-processen vid Bravikens pappersbruk, Hallsta pappersbruk samt vid bruket i Workington. Vid processen bildas värmeenergi som återvinns och används i produktionen. 324 GWh kommer från naturgas, olja och inköpt värmeenergi.

3) 1 488 GWh förnybar el och 2 232 GWh kärnkraftsel. Utsläppen av fossil koldioxid från produktion av inköpt elenergi uppgick till 19 ton.

4) Till nästan 100 procent används ytvatten från sjöar och vattendrag.

5) Angivet som 100 procent aktiv substans. Total mängd handelsvara var för kemikalier 251 000 ton och för fyllmedel och pigment 226 000 ton.

6) Avser utsläpp vid anläggningar.

7) Biprodukter nyttjade bland annat som anläggningsmaterial, konstruktionsmaterial eller för tillverkning av jordprodukter.

8) För leverans till kemikalieindustrin.

9) Farligt avfall tas om hand av auktoriserade återvinningsföretag. Vissa fraktioner av avfallet återvinns. Under 2019 omhändertogs oljehaltigt avfall från båtar som angorde två av Holmens hamnar. I uppgiften för farligt avfall finns sådant avfall inkluderat. För 2019 uppgick mängden av oljehaltigt avfall till 662 ton.

10) GROT (grenar och toppar) och torv som levererats från Holmens marker till extern energiproduktion.

11) För 2019: 117 GWh elenergi, som levererades från bruket i Workington till närsamhället. 244 GWh värmeenergi från Iggesunds bruk och Bravikens pappersbruk till Iggesunds sågverk respektive Bravikens sågverk. Från Hallsta pappersbruk och Iggesunds bruk levererades totalt 11 GWh värmeenergi till närliggande samhällens fjärrvärmenät.

12) I angivet belopp ingår kostnader för processinterna och reningstekniska åtgärder samt kostnader för uppförande av vindkraftverk.

13) I angivet belopp ingår kostnader för avfallshantering, energiskatt som finns i Sverige på användningen av fossila bränslen, kväveoxidavgift och tillsynsavgifter.

14) Här inkluderas kostnader för miljöpersonal, drift av reningsutrustning, avfallshantering, ledningssystem, miljöutbildning, tillståndsansökningar, miljökonserter samt kostnader för utredningar och åtgärder vid avslutade verksamheter.

15) Skogsbrukets miljökostnader beräknas som värdet på det virke som av miljöskäl inte skördas. Miljöåtgärderna i Holmens skogsbruk innebär att cirka 16 procent av den produktiva skogsmarksarealen undantas brukande och att således cirka 16 procent av den möjliga volymen inte tas ut. Det årliga bortfallet av intäkter 2019 värderas till cirka 65 Mkr.

	2019	2018	2017	2016	2015
Medarbetare					
<i>Anställda</i>					
Medelantal	2 915	2 955	2 976	2 989	3 315
varav kvinnor, %	20,0	20,3	19,3	19,3	19,4
varav tillfälligt anställda, %	11,1	10,7	7,4	8,8	9,0
Medelålder ¹⁾	44,4	44,9	46,0	46,3	46,8
<i>Sjukfrånvaro, %²⁾</i>					
Totalt	3,8	4,1	4,2	4,2	4,2
varav frånvaro längre än 60 dagar	1,6	1,6	2,0	2,0	1,8
<i>Jämställdhet, %¹⁾</i>					
Kvinnliga chefer av totalt antal chefer	22,9	19,8	20,7	19,0	20,5
Rekryterade kvinnor av totalt antal rekryterade	39,5	40,1	25,0	27,0	24,0
<i>Personalomsättning, %¹⁾</i>					
Personalomsättning	7,9	7,9	8,0	6,9	7,6
varav uppsagda	0,9	0,4	0,9	1,6	2,8
varav pensionering	2,2	2,6	2,6	2,4	2,4
varav eget val	4,4	3,9	4,4	2,9	2,5
Rekrytering	2,5	2,7	5,9	5,4	5,3
<i>Arbetsolyckor, antal²⁾</i>					
Arbetsolyckor med mer än 8 timmars frånvaro, per miljon arbetade timmar	5,7	4,9	5,1	8,8	8,8
<i>Facklig samverkan, %³⁾</i>					
Andel anställda som arbetar på en enhet med kollektivavtal ⁴⁾	93	94	94	94	97
Resultaträkning fördelad på intressenter, Mkr					
<i>Kunder</i>	18 329	17 339	17 269	17 072	17 216
<i>Leverantörer</i>	-4 817⁵⁾	-12 539	-12 719	-12 721	-13 955
<i>Medarbetare</i>	-1 819	-1 792	-1 767	-1 786	-1 825
<i>Långivare</i>	-34	-25	-53	-71	-90
<i>Samhälle⁶⁾</i>	-55	-82	-101	-126	-129
Punktskatt	-27	-30	-31	-26	-27
Sociala avgifter	-472	-479	-449	-448	-481
Särskild löneskatt	-25	-35	-36	-34	-29
Bolagsskatt	-2 351	-89	-445	-436	-120
<i>Aktieägare</i>	8 731	2 268	1 668	1 424	559
Styrelsens förslag till utdelning	1 133	1 134	1 092	1 008	882

- 1) Avser tillsvidareanställda.
- 2) Ingen arbetsolycka med dödlig utgång inträffade under året.
- 3) Avser tillsvidare- samt visstidsanställda.
- 4) Samtliga svenska enheter har kollektivavtal. Vid utländska enheter stöder Holmen andra former av kollektiva anställningsengagemang enligt lokala standarder.
- 5) Inkluderar värdeförändring skog om 9 566 Mkr. Värde exklusive denna post uppgår till -14 383 Mkr.
- 6) Holmen tar ett socialt ansvar och är noga med att betala in skatt enligt gällande lagar och regler i alla länder där vi verkar. Holmens ekonomipolicy och riktlinje för skatt fastslår att Holmens ska vara transparent i skattemässiga överväganden, kommersiella överväganden ska vara i fokus och transaktioner med skatteplanering som huvudsyfte ska inte förekomma. Holmen ska heller inte acceptera, stödja eller underlätta skatteöverträdelse av tredje part.

Klimatpåverkan 2019 i scope 1, 2, 3 – Utsläpp, upptag och lagring samt substitution, 1 000 ton koldioxid

Utsläpp av fossil koldioxid	395
<i>Scope 1: Från produktionsanläggningar och plantskolor</i>	70
<i>Scope 2: Från inköpt elenergi</i>	0
<i>Scope 3: Utsläpp från vår värdekedja</i>	325
Skogsbruk	20
Insatsvaror	72
Transporter av råvaror och produkter	233
Upptag och lagring av koldioxid	1 995
Årliga ökningen av virkesförrådet	1 270
Trävaror för byggändamål	725
Substitution av fossil koldioxid	1 060
Trävarors substitution av klimatpåverkande byggmaterial	1 060
Netto utsläpp, upptag och substitution	2 660

Utsläppen från produktionsanläggningarna ingår i EU:s system för handel med utsläppsrätter. Flera oberoende källor visar på skogsbrukets och skogsprodukternas positiva klimateffekter. Sammanställningen baseras på interna underlag och beräkningar samt vetenskapliga artiklar som publicerats de senaste åren.

Referenser:

- Förenklad rapportering av kolpoolsförändringar för Holmens skog- och markinnehav enligt Klimatkonventionens (UNFCCC) riktlinjer, 2019. Sveriges Lantbruksuniversitet.
- Leskinen, P, Cardellini, G, González-García, S, Hurmekoski, E, Sathre, R, Seppälä, J, Smyth, C, Stern, T och Verkerk, P.J. Substitution effects of wood-based products in climate change mitigation. From Science to Policy 7. European Forest Institute, Nov. 2018.
- Gustavsson, L. et al. Climate change effects of forestry and substitution of carbon-intensive materials and fossil fuels. Renewable and Sustainable Energy Reviews 2017, Volume 67, 612-624.
- Cintas, O. et al. The potential role of forest management in Swedish scenarios towards Climate neutrality by mid century. Forest Ecology and Management 2017, 383, 73-84.

Definitioner

Avkastning på sysselsatt kapital

Rörelseresultat (exklusive jämförelsestörande poster) uttryckt i procent av genomsnittligt sysselsatt kapital.

Avkastning på eget kapital

Årets resultat exklusive jämförelsestörande poster uttryckt i procent av genomsnittligt eget kapital beräknat utifrån kvartalsdata.

Förändrad metod för att beräkna värdet på skogstillgångar som infördes 2019-12-31 har inte påverkat det genomsnittliga egna kapitalet för 2019.

Finansiella tillgångar

Långfristiga och kortfristiga finansiella fordringar samt likvida medel.

Finansiell nettoskuld

Långfristiga och kortfristiga finansiella skulder, långfristiga och kortfristiga skulder avseende nyttjanderättstillgångar samt avsättningar för pensioner reducerat med finansiella tillgångar.

Jämförelsestörande poster

Används för att åskådliggöra hur resultatmåttan påverkats av händelser som ligger utanför den normala verksamheten, till exempel nedskrivning, avyttring, nedläggning, större omställningar, brand och ändrade antaganden vid värdering av biologiska tillgångar. Effekter av underhålls- och ombyggnadsstopp hanteras inte som jämförelsestörande poster. På sida 86 framgår vilka poster som hanterats som jämförelsestörande poster de senaste 10 åren.

Kassaflöde efter investeringar

Kassaflöde från den löpande verksamheten minskat med kassaflöde från investeringsverksamheten.

Resultat före avskrivningar

Resultat före finansnetto, skatt, ned- och avskrivningar, exklusive jämförelsestörande poster.

Resultat per aktie

Årets resultat dividerat med vägt genomsnitt av antalet utestående aktier justerat för eventuellt återköp av aktier under året. Resultat per aktie efter utspädning innebär att eventuell utspädningseffekt från utestående köpoptioner har beaktats.

Rörelsemarginal

Rörelseresultat (exklusive jämförelsestörande poster) uttryckt i procent av nettoomsättning.

Rörelseresultat

Resultat före finansnetto och skatt.

Skuldsättningsgrad

Finansiell nettoskuld dividerad med summan av eget kapital.

Soliditet

Eget kapital uttryckt i procent av balansomslutningen.

Sysselsatt kapital

Finansiell nettoskuld ökat med eget kapital, vilket motsvarar anläggningsskapital (exklusive långfristiga finansiella fordringar) plus rörelsekapital minskat med nettot av uppskjuten skatteskuld och uppskjuten skattefordran. Genomsnittsvärden beräknas utifrån kvartalsdata.

Förändrad metod för att beräkna värdet på skogstillgångar som infördes 2019-12-31 har inte påverkat det genomsnittliga sysselsatta kapitalet för 2019.

Ordlista

Biobränsle

Förnybara bränslen, exempelvis ved, returlutar, bark och tallolja. Bränslen som inte orsakar något nettotillskott av koldioxid till atmosfären, eftersom den mängd koldioxid som bildas vid förbränning är en del av kolcykeln.

Biokombinat

Samlokalisering av olika verksamheter för bland annat effektivare utnyttjande av råvaror och energi.

Bulk

Mått på papperets volym. Papper med samma ytvikt kan ha olika tjocklek beroende av dess bulk. Hög bulk innebär tjockt, men förhållandevis lätt papper.

COD (Chemical Oxygen Demand)

Kemiskt syreförbrukande ämnen. Ett mått på den mängd syre som behövs för fullständig nedbrytning av organiskt material i vatten.

FBB (Folding Box Board)

Flerskiktsskivning av mekanisk och kemisk massa.

FSC®

System för certifiering av skogsbruk.

Fosfor (P)

Ett grundämne som ingår i ved. För stor mängd fosfor i vattnet kan orsaka övergödning (eutrofiering) och syretärning.

Fossila bränslen

Bränslen baserade på kol- och väteföreningar från sediment eller sedimenterad berggrund – främst kol, olja och naturgas.

Fyllmedel

Fyllmedel, till exempel mald marmor och kaolinlera, används för att fylla ut papperet och göra det jämnare och ljusare.

Försiktighetsprincipen

Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall utföra de skyddsåtgärder, iakta de begränsningar och vidta de försiktighetsåtgärder som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte skall bästa möjliga teknik användas.

GRI

Global Reporting Initiative. Internationellt samarbetsorgan där olika intressegrupper arbetat fram globala riktlinjer för hur företag ska redovisa det som ryms under begreppet hållbar utveckling.

GROT

Spill som uppstår när skördaren apterat trädstockarna, till exempel grenar och toppar.

ISO 50001

En internationell standard för energiledningssystem som ger ett ramverk för energieffektiviseringsåtgärder.

ISO 9001

En internationell standard gällande ledningssystem för kvalitet. Riktat sig i första hand till företag och organisationer som vill förbättra sin verksamhet utifrån aspekterna nöjdare kunder och minskade kostnader.

ISO 14001

En internationell standard för miljöstyrning. Viktiga principer i ISO 14001 är regelbundna miljörevisioner och gradvis höjning av kraven.

Koldioxid (CO₂)

Kol är livets byggsten och ingår i allt levande. Biogen koldioxid frigörs när biologiskt material mullnar eller när ved eldas. Fossil koldioxid frigörs när kol, olja eller naturgas eldas.

Kväve (N)

Ett grundämne som ingår i ved. Utsläpp av kväve till vatten kan orsaka övergödning.

Kväveoxider (NO_x)

Gaser vilka består av kväve och syre som bildas vid förbränning. I fuktig luft omvandlas kväveoxider till salpetersyra som försurar nederbörden. Kväveoxider har också en gödslande effekt.

m³fub

Kubikmeter fast mått under bark, det vill säga verklig volym (inget tomrum mellan stockarna) av helstam eller stamved exklusive bark och trädtopp. Används vanligen som mått på skördat virke.

m³sk

Skogskubikmeter. Volymen av trädstammar, inklusive bark, från stubben till toppen. Används vanligen som mått på växande skog.

OHSAS 18001

En internationell serie av standarder för ett ledningssystem för arbetsmiljö. Ledningssystemet innehåller uppföljning, utvärdering och redovisning av arbetsmiljöarbetet.

PEFC™

System för certifiering av skogsbruk.

SBB (Solid Bleached Board)

Flerskiktsskivning av blekt kemisk massa.

Stoft

Askpartiklar som bildas vid förbränning av exempelvis bark eller lut.

Sulfatmassa

Kemisk massa som tillverkas genom att ved kokas under högt tryck och vid hög temperatur med så kallad vitlut (natriumhydroxid och natriumsulfid).

Suspenderade ämnen (SÅ)

Vattenburna ämnen som består av fibrer och partiklar som till stor del kan avlägsnas med ett finmaskigt filter.

Svaveldioxid (SO₂)

En gas bestående av svavel och syre som bildas vid förbränning av svavelhaltiga bränslen, till exempel olja. I kontakt med fuktig luft omvandlas svaveldioxid till svavelsyra som försurar nederbörden.

Tallolja

Biprodukt från sulfatmassaprocessen som används för tillverkning av bland annat såpa, färger och biodiesel.

TMP (Thermo Mechanical Pulp)

Termomekanisk massa. Erhålls genom att granflis värms och därefter mals i raffinörer.

Träfritt papper

Papper som tillverkas av kemisk massa.

Trähaltigt papper

Papper som tillverkas av mekanisk massa.

Referenser

Referenser sida 23

- Brege, S, Nord, T och Stehn, L. Industriellt byggande i trä – nuläge och prognos mot 2025. 2017, Linköpings Universitet. Med bilaga från konsultföretaget Tyréns, Framtidsstudie: Indata för bedömning av klimateffekt av ökat träbyggande, 2017.
- Hurmekoski, E. How can wood construction reduce environmental degradation, 2017. European Forest Institute. ISBN 978-952,5980-43-9.
- Tetley, U, Y, A; Dadoo, A. och Gustafsson, L., Carbon balances for a low energy apartment building with different structural frame materials. Innovative Solutions for Energy Transitions: Proceedings of the 10th International Conference on Applied Energy (ICAE2018), Elsevier, 2019, Vol. 158, p. 4254-4261.

Information

I samband med delårs- och bokslutsrapporterna anordnas en webbsänd press- och analytikerkonferens. Konferensen hålls på engelska och kan följas i direktsändning på holmen.com. Årsredovisningen samt boksluts- och delårsrapporter publiceras på svenska och engelska och skickas automatiskt till de aktieägare som anmält att de så önskar. De finns även tillgängliga på holmen.com.

Beställning av tryckt information kan ske via:

- holmen.com
- Holmen AB, Koncernstab Hållbarhet och kommunikation, Box 5407, 114 84 Stockholm
- e-post: info@holmen.com
- telefon: 08-666 21 00

Kalendarium

Holmen offentliggör för år 2020 följande ekonomiska rapporter:

Delår januari – mars: 29 april 2020

Delår januari – juni: 13 augusti 2020

Delår januari – september: 21 oktober 2020

Bokslut: 5 februari 2021

Årsstämma 2020

Holmens årsstämma för 2020 kommer att hållas måndag den 30 mars kl 15.00 i Vinterträdgården, Grand Hôtel (ingång Royal), Stallgatan 6, Stockholm.

Anmälan för deltagande görs senast tisdag den 24 mars 2020 till Holmen AB, Koncernstab Juridik, Box 5407, 114 84 Stockholm. Anmälan kan också göras per telefon 08-666 21 11 eller via holmen.com.

Datum för handel och utdelning

Sista dag för handel inklusive rätt till utdelning: 30 mars 2020

Avstämningsdag för utdelning: 1 april 2020

Utbetalningsdag för utdelning: 6 april 2020

100%

egenproducerad

Denna årsredovisning är rakt igenom producerad på Holmens produkter. Omslaget är tryckt på **Invercote G**, tillverkad vid Iggesunds bruk. Det är en kartong med hög vithet och slät, matt yta. Kartongen är idealisk för grafiska produkter där man vill efterbehandla ytan. Inlagan är tryckt på **Holmen TRND**, som produceras vid Hallsta pappersbruk. Det är ett obestruket, matt magasinpapper med flera valmöjligheter vad gäller såväl bulk, ytvikt och nyans. Både Holmen TRND och Invercote G är tillverkade av färska fibrer som kan återvinnas upp till sju gånger.

Omslaget är tryckt på Invercote G 280 g/m².

Inlagan är tryckt på Holmen TRND, 2,0 – 80 g/m².

Layout: Identity Works.

Grafisk produktion: Gylling Produktion AB.

Fotografer: Fredrik Schlyter, Ulla-Carin Ekblom, David Schmidt m fl.

Tryck: Åtta.45

Omslagsbild:

Holmens skog utanför Norrköping, fotograf Fredrik Schlyter.

Holmen AB (publ)
Box 5407, 114 84 Stockholm
08-666 21 00
info@holmen.com
Org.nr. 556001-3301
Säte Stockholm

eros

Årsredovisning

HOLMEN